

ITALIJA / PODPIS KONVENCIJE

Vlada sprostil denar za gradnjo cestnih povezav

Avtovie Venete bo sredstva prenesla na družbo Adria s pogojem, če bo ta sodelovala pri gradnji avtocest Razdrto-Fernetiči-N. Gorica

Na potezi je zdaj Slovenija

Vest, da so v Rimu predstavniki pristojnih ministrstev in dežele Furlanije-Juljske krajine odobrili sporazum o financiranju gradnje tako imenovanih osimskih povezav od Razdrtega do Vrtolje in do Fernetičev, je prvo zunanje znamenje otopljenosti odnosov med Slovenijo in Italijo, ki sta jo zunanja ministra Peterle in Andreatta napovedala julija letos na Bledu. Italija je torej naredila prvi korak pri izpolnjevanju mednarodnih obveznosti, sprejetih na podlagi osimskih sporazumov se pred osamosvojitvijo Slovenije. Nerešena ostajajo še številna druga vprašanja, od zaščite manjšin do placila odškodnine za premoženja istrskih begunccev, s katerimi Slovenija iz nerazumljivih razlogov odlasa.

Vendar je danes govor o cestah. Rimski podpis vsebuje namreč dodatek, ki je zelo pomemben za razumevanje sporazuma in za njegovo izvajanje. Ko govorimo o izvajanju, tokrat ne mislimo na nekaj abstraktnega, ampak na zelo konkretno gradnjo avtocestnih povezav. Rimska vlada je namreč določila Furlaniji-Juljski krajini nalozila, da se pred koncem meseca podpiše sporazum z družbo Autovie Venete, ki upravlja avtocesto Trst-Benetke, ki bo razpolagala z omenjenimi sredstvi. Zakaj prav tej družbi? Ker je Autovie Venete skupaj s podjetjem Fiat Impresit in z ljubljanskim Cestnim inženiringom delničar mednarodne družbe Adria, ki naj bi po italijansko-jugoslovanskem sporazumu iz leta 1987 gradila te avtocestne odseke.

Nič pa ne kaže, da bi družba Adria posebno navduševala slovensko vlado, ki je pred nedavnimi v parlamentu poudarila, da v za marsikoga sporni tržaski mešani družbi za financiranje osimskih cest Adria ne nastopa kot partner. Bo torej Slovenija v svojih dvostranskih odnosih z Italijo iskala drugačne rešitve, ker meni, da je tudi Adria ostanek »prejšnjega režima« in ji zato ne gre zaupati tako pomembnih del? Lahko bi razumeli, da bo tako.

Italijanska vlada pa je očitno drugačnega mnenja. Pri družbi Adria namerava vztrajati. To potrjuje tudi namig, ki smo ga prejeli včeraj iz naših tržaskih virov, da bo družba Autovie Venete razpolagala s temi sredstvi za dograditev odsekov na italijanski strani meje, če Slovenija na to ne bo pristala.

Gre zgolj za grožnjo? Morda. Vendar se Sloveniji verjetno tega ne splača preverjati. Priključitev na zahodnoevropsko avtocestno omrežje je za slovensko gospodarstvo življenjskega pomena in res ne kaže, da bi samo zato, ker je sporazum podpisala »prejšnja oblast«, spreminjali sklenjene dogovore.

Bojan Brezigar

RIM, TRST, LJUBLJANA - V Rimu so včeraj predstavniki starih ministrstev (za zunanje zadeve, zaklad, prevoze in javna dela) v navzočnosti odbornika za finance dežele Furlanije-Juljske krajine Pietra Arduinija sprejeli osnutek konvencije, ki jo bo dežela v kratkem podpisala z družbo Autovie Venete za uporabo državnih sredstev, ki jih zakon za obmejna območja iz leta 1991 namenja gradnji avtocestnih povezav Razdrto-Fernetiči in Razdrto-Nova Gorica. Gre za vsoto 94 milijard lir, ki jo država namenja v petletju 1991-95 deželi Furlaniji-Juljski krajini za izgradnjo, tudi prek družb, katerih delničar je dežela sama, in sporazumno z ustreznimi državnimi upravami za omenjena avtocestna odseka. Osnutek konvencije, ki so ga včeraj sprejeli v Rimu, določa, da bo dežela Furlanija-Juljska krajina ustanovila pri družbi Autovie Venete poseben sklad, ki ga bo omenjena družba upravljal.

Zdaj bosta morala osnutek konvencije formalno odobriti upravni svet družbe Autovie Venete, nato pa se deželna vlada. Odbornik Arduini je zagotovil, da se bo to zgodilo pred koncem meseca. Nadaljnja pogajanja s slovensko vlado v zvezi z gradnjo avtocest pa bo vodilo italijansko zunanje ministrstvo, čeprav je odbornik Arduini izrazil upanje, da bo dežela pri tem lahko sodelovala.

Italijanska vlada je tako sprostil del finančnih sredstev, o katerih govori zakon za obmejna obmo-

cja; za obdobje 1991-93 je že na voljo prvih 49 milijard lir, s katerimi se bo deželna družba Autovie Venete kot delničar mešane družbe Adria (ustanovljena je bila 5. oktobra 1987 z italijanskima družbama Fiat Impresit in Autovie Venete ter Cestnim inženiringom iz Ljubljane, pogodbo pa je v imenu jugoslovanske vlade podpisal takratni minister Mustafa Pljakić) lahko vključila v gradnjo obeh avtocestnih odsekov. Družba Adria je bila namreč ustanovljena prav za gradnjo teh avtocestnih povezav. Iz virov pri družbi Autovie Venete smo včeraj izvedeli, da namerava nakazana sredstva nemudoma prenesti v družbo Adria, vendar le s pogojem, da Slovenija vključi to družbo v gradnjo obeh avtocestnih priključkov, za kar se je v preteklosti že opredelila. Eden vodilnih ljudi v Autovie Venete nam je povedal, da bodo v nasprotnem primeru ta denar porabili za posodobitev italijanskega avtocestnega omrežja oziroma za dograditev avtocestnih odsekov na italijanski strani meje.

Slovenska vlada se ni sprejela ustreznih sklepov. Na vprašanje poslance Marjana Podobnika je bilo pred nedavnimi v državnem zboru odgovorjeno, da slovenska vlada ni neposredno partnerica v mešani družbi Adria, da pa je v sodelovanju s pooblaščenimi italijanskimi organi iskala finančne rešitve, s katerimi bi vsaka stran zagotovila polovico sredstev za omenjena avtocestna odseka. (Dopisniki)

ITALIJA / VAL ARETACIJ IN HIŠNIH PREISKAV

Množična akcija v boju proti mafiji

Med osumljenci tudi karabinjerski general Francesco Delfino - Preiskava tudi v Trstu

V Milanu so na tiskovni konferenci prikazali rezultate zadnje akcije proti mafiji (AP)

MILAN - Hud udarec organiziranemu kriminalu, ki je prizadel tudi nekatere vidne osebnosti. To je bila včerajšnja operacija Sever-Jug protimafijske preiskovalne strukture in protimafijskega toilstva, ki je bila sad skoraj enoletne preiskave. Obseg operacije nakazujejo že podatki kot nad 250 hišnih preiskav, nad 200 zapornih nalogov (od teh je bilo 90 naslovljenih oseb, ki so že v zaporu, 83 ljudi pa je bilo aretiranih), kopica jamstvenih obvestil. Med naslovniki je tudi karabinjerski general Francesco Delfino, poveljnik karabinjerjev v Piemontu, poleg njega pa naj bi bili osumljeni še nekateri milanski in turinski ter en rimski sodnik. Preiskava pa naj bi razkrila ozadje vsaj 8 ugrabitev ter zakulisje 34 zločinov.

Dober del preiskav je bilo opravljenih v Lombardiji in v Kalabriji, nekaj pa tudi v drugih krajih. Med temi naj omenimo tudi hišno preiskavo v Trstu. Agenti so preiskali stanovanje Franca Giorgija v Ul. Revoltella 13. Med preiskavo naj bi zaplenili nekaj dokumentov, niso pa baje našli drugega. Tudi lastnika, kot kaže, ni bilo doma.

Po oceni šefa protimafijske preiskovalne strukture Dia Giannija De Gennara, je preiskovalno delo izpostavilo tri bistvene točke: dejstvo, da so se tudi v Severni Italiji krepko zakoreninile tolpe mafijskega izvora; tesno povezanost kalabrijske

n'dranghete in sicilske mafije; nujnost, da se preiskave razširi od rizicnih področij na jugu tudi na severne dežele.

Ob aretacijah ljudi, ki so osumljeni združevanja v mafijske tolpe, umorov, ugrabitev, tihotapljenja in razpečevanja drog ter pranja umazanega denarja (med aretiranimi je tudi 47-letni Michele Amandini, ki živi v Luganu in ki naj bi zbiral umazan denar ter ga pral v švicarskih bankah), pa je največje iznenadenje vzbudilo jamstveno obvestilo karabinjerskemu generalu Francescu Delfinu. Castnikje bil nekaj let tudi v obveščevalnih službah, pred tem pa angažiran v boju proti desnemu in ultralevem terorizmu. Stevilni skesanci obtožujejo Delfina, da je bil v stiku z Antoniom Nirtio, ki je bil med voditelji ugrabiteljske tolpe. Castnik naj bi nekoč »nagrađil« obveščevalca in izmaknil iz sodnega gradiva fotografije njegovih pajdasev, ki so bili posneti, medtem ko so klicali svoje ugrabljencev ter zahtevali odkupnino.

Ime Nirta pa naj bi bilo povezano tudi z ugrabitvijo predsednika KD Alda Mora. Kalabrijskemu bossu naj bi uspelo, da se je po dogovoru z Delfinom in obveščevalno službo vrnil v grupo rdečih brigadistov, ki je ugrabila demokrscanskega državnika. Če je sum resničen, se v aferi Moro odpira novo, zaskrbljujoče poglavje. (VT)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNiku

Atentator s Trga Fontana je v Trstu pretepal slovenske mladince

Martino Siciliano, desničar iz Mester, ki je pripravil bombi za milanski atentat na Trgu Fontana in atentat na slovensko šolo v Trstu je v začetku sedemdesetih let po tržaskih ulicah pretepal slovenske mladince.

stran 2

Trst: županski kandidat Illy se je predstavil

Riccardo Illy (na sliki-foto KROMA) je imel sinoči tiskovno konferenco, na kateri je predstavil glavne smernice svojega upravnega programa. Ta dokument bo predstavil v prihodnjih dneh.

stran 4

Kmalu ukrepi za pomoč prevoznikom

Trgovinska zbornica v Gorici pripravlja sklop ukrepov, s katerimi naj bi pomagali premostiti krizo na področju prevoznitva. Predvidena je ustanovitev ročacijskega sklada, ki bo nudil posojila pod ugodnimi pogoji. Odločitev bo padla 27. t.m.

stran 6

Kakšna bo zdravstvena »protireforma«?

Do srede novembra bi morale pristojne parlamentarne komisije prenesti predloge za novo zdravstveno reformo oziroma za protireformo De Lorenzove reforme, nato pa bo vlada oblikovala dokončno zakonsko besedilo. Na gospodarski strani navajamo glavne usmeritve vlade na tem področju, poleg tega pa lahko berete o ozadju borznega »plesa« delnic Ferlin in o nezavidljivih podatkih raziskave o največjih italijanskih družbah.

stran 20

BOSNA / SPLOŠNA NEVARNOST V GLAVNEM MESTU

Srbi napadali Sarajevo

Konvoja Visokega komisariata za begunce pri Združenih narodih s pomočjo za Tešanj in Maglaj sta se morala vrniti na Hrvaško

SARAJEVO, MOSTAR - Včeraj je srbska vojska nadaljevala bombne napade na bosansko prestolnico Sarajevo, v kateri so zaradi dramatičnih razmer razglasili splošno nevarnost. Potem ko so srbski vojaki v Banjaluki pet dni zadrževali konvoj Visokega komisariata

Združenih narodov za begunce, je omenjena organizacija sklenila, da se konvoja vrne na Hrvaško. Kot je povedala predstavnica komisariata Lisinski, so se za to odločili, ker jim srbska stran ni zagotovila obveznega policijskega spremstva na poti do ogroženega Ma-

glaja in Tesnja.

Predstavniki mednarodnega Rdečega kriza pa so včeraj sporočili, da so načrtovano izmenjavo približno šest tisoč hrvaških in muslimanskih vojni ujetnikov po nace-lu vsi za vse preložili na prihodnji tork. Predstavniki bosanskih Hrvatov

so zanikali sporočila bosanskega radia, da imajo v taborišču Rodoc južno od Mostarja, kjer je kakšnih stiri tisoč Muslimanov, zaprtih tudi dvajset žensk, med njimi tudi dve novinarki. Govorice o tem so potrdili tudi tuji novinarji. Nekateri od ujetnic so v taborišču že več kot pet mesecev. Generalni sekretar zveze nato Woerner pa je včeraj dejal, da je sedaj le malo možnosti, da bodo ZDA v Bosno poslale svoje mirovne sile, da pa za veznice brez njih ne morejo izpeljati mirovnega nacrta za BiH. (Reuter)

PEKING, ATENE - Kitajska vlada je priznala Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo. Na njeno odločitev so se v Atenah že ostro odzvali. Vladni predstavnik je povedal, da je grška vlada svoj oster protest že poslala Pekingu in kitajskemu veleposlaniku v Atenah. (Reuter)

Romunski parlament proti korupciji

BUKARESTA - Romunski parlament je včeraj sprejel resolucijo proti korupciji, ki pravosodnemu ministru daje možnost, da parlamentarcem, vpletenim v korupcijo, odvzame poslansko imuniteto in od predsednika države zahteva razrešitev ministrov, ki so sodelovali v korupcijah. Poslanci so v resoluciji zapisali, da bi se morala vlada resneje postaviti po robu korupciji, ki je zajela najvišje politične vrhove. Vladni komite, ki raziskuje korupcijske afe-re, je obtožil nekdanjega predsednika vlade Petra Romana, da je zlorabil svoja pooblastila. Opozicijska Demokratska stranka je že v sredo zanikala obtožbe in zadržila, da je njihov namen povsem politične narave in da skuša oblatiti stranko in njenega voditelja. (Reuter)

ITALIJA / NESPODBUDNE VREMENSKE NAPOVEDI

Izredna vodna ujma še vedno pesti skoraj vso severno Italijo

Rekordna povodenj na jezerih in izredna plima v Beneški laguni

Zaplavala je v »enkratnem bazenu«, Trgu sv. Marka (AP)

RIM - Nadaljuje se »dezejna doba« nad severno Italijo, tako da so območja ob severnoitalijanski jezerih in rekah vedno bolj podobna azijskemu Jogovzhodu ob monsunknem deževju. Lago Maggiore je včeraj ob 15. potolkel vse dose-danje rekorde, saj so vodomeri pokazali kar 5 metrov in 73 centimetrov nad normalno jezersko gladino. Nic cudnega torej, da so vsi kraji in ceste ob jezeru poplavljeni, gladina jezera pa bi se morala nekoliko znižati sele danes, ce ne bo pršlo do novih padavin. Teh pa meteorologi ne izključujejo, po njihovih napovedih se bo se nekaj dni nadaljevalo južno in vlažno vreme z obcasnimi padavinami in nadpovprečnimi temperaturami. Ce bo pršlo do ohladitev, je skoraj gotovo, da jih bo spremljal močan dez, tako da se jih ne moremo veseliti. Se najmanj ob Ticinu, kjer je reka med Milanom in Pavijo ponovno

prestopila bregove, najhujšo povodenj pa napovedujejo prav za danes. Zaradi vode prekinjene prometnice so postale povsem obicajne v Padski nizini, v gorskem svetu pa se borijo proti zemeljskim plazovom in usadom. Brenerska avtocesta je bila včeraj dobesedno zatrpna z vozili, ker je zemeljski plaz prekinil promet na državni cesti

Mocan južni veter pa je ob astronomski komponenti (plima) zalil skoraj polovico Benetk. Svoj višek s 125 centimetri nad povprečno gladino morja je izredna plima dosegla nekaj minut pred 9. uro. Ta pojav so siredne napovedale skoraj uro prej, a kot vedno so občinski uslužbenci zakasnil s postavitvijo brvi (3 kilometre), ki bi vsaj nekoliko olajšale zaplete. Kot vedno je bilo najhuje na območju med Trgom sv. Marka in Rialtom. Morje se je začelo umikati sele ob 10. uri.

Mostarska apokalipsa danes

NOVICE

Fabbri: »Oborožene sile so zveste institucijam«

ISCHIA (NEAPELJ) - Obrambni minister Fabio Fabbri je včeraj skušal pomiriti državo, čes da ne gre dvomiti v »popolno zvestobo« oboroženih sil demokratičnih institucijam. Pristavil je, da so »zdravo telo«, čeprav znotraj oboroženih sil obstajajo problemi, vendar je lahko država povsem mirna kar se tice njihove zvestobe. Včeraj so v poslanski komisiji za obrambo zahtevali, da Fabbri poroča o razvoju zadeve Monticone, vendar minister ni posegel, čes da v zadnjih 24 urah ni nobenih novosti. O preiskavi o domnevnem državnem udaru pa je govoril načelnik rimskega vojskega pravdnstva Antonino Intelisano, ki je povedal, da je trenutno se najbolj oprijemljiv element trgovanje z orožjem. Karabinjerji in agenti Digosa, ki jih je vojsko pravdnstvo zadolžilo za preiskavo, se ukvarjajo z memorialom Donatelle Di Rose, ki je razkrila domnevno prevratniško dejavnost skupine castnikov. Samo pet imen teh castnikov (Intelisano je dal razumeti, da med njimi ni generalov Canina in Agnionija) pa je na seznamu, ki služi za praiskavo o domnevni »veleizdaji«, vendar zaenkrat ni nobene konkretne obtožbe.

V Španiji preiskava o fašistu Gianniju Nardiju

MADRID - Po pisanju italijanske tiskovne agencije Ansa naj bi iz Rima v zadnjih dneh naslovlili španskim oblastem več zahtev za nadaljnjo preiskavo v zvezi z domnevnim državnim udarom, o katerem je govorila Donatella Di Rosa. Zahteve naj bi se nanašale zlasti na desničarskega terorista Giannija Nardija, ki je po mnenju preiskovalcev iz Firenc skoraj gotovo živ, po mnenju španskih preiskovalcev pa je skoraj gotovo mrtev.

Nardi naj bi bil izgubil življenje v prometni nesreči in njegovi svojci so truplo prepoznali, vendar je majhen dvom obstal, izvirja pa iz poročila španske »guardie civil«, ki omenja možnost, da je bila žrtev morda bolivijski državljani. Pri ponesrečenosti so našli namreč potni list na ime nekega Arnalda Costa Vina; možno je, da je bil potni list ponarejen in se ga je Nardi posluževal, morda pa je res pripadal bolivijskemu državljanu. Truplo, ki so ga našli po prometni nesreči, je bilo namreč hudo izmakazeno in ga je bilo težko prepoznati.

Odobrene spremembe k zakonu o neposredni izvolitvi župana

RIM - Senat je včeraj dokončno odobrili spremembe k zakonu za izvolitev krajevnih uprav, o katerih se je pred dobrim tednom pozitivno izrekla poslanska zbornica. V bistvu gre za nekaj popravkov, ki naj bi omogočili bolj tekoče delo. Med drugim je predvideno, da prvo sejo bocinskega sveta skliče novoizvoljeni župan in ne več najbolj voljeni svetovalec, razmerje med spoloma pa se nanaša na število svetovalcev, ki jih je treba izvoliti in ne več na število kandidatov.

Pecchioli ostaja predsednik komisije za nadzorstvo nad obveščevalnimi službami

RIM - Z odgovorom podtajnika pri predsedstvu vlade Antonia Maccanica na vprašanja, ki so jih zastavile skoraj vse skupine, se je včeraj v senatu končala zadeva Uga Pecchiolija. Predstavnika DSL in predsednika dvodome parlamentarne komisije za nadzorstvo nad obveščevalnimi službami je pred nekaj tedni ruska revija Stolica obtožila, da je v sedemdesetih letih poslal v Sovjetsko zvezo na urjenje skupino komunističnih aktivistov, da bi obvladali tehniko radijskih povezav in zagotovili zveze med federacijami tedanje KPI, marsikdo pa je v tem videl zametek »rdečega« Gladia.

Maccanico je dejal, da se vlada ne sme vmešavati v sklep parlamenta, ki je sam izglasoval Pecchiolija za predsednika, dodal pa, da je že dobro leto pri rimskem sodišču gradivo o tej zadevi in si zato tudi ne upa kršiti preiskovalne tajnosti.

Povsem nezadovoljni so bili z odgovorom misovci in socialisti, ki so zahtevali Pecchiolijev odstop, medtem ko ga KD ni napadla, čeprav je predstavnik KD Mazzolo podčrtal, da je dvodoma komisija samo telo, ki nadzira delo obveščevalnih služb, medtem ko ima odgovornost za usmerjanje in vodenje služb vlada.

Po koncu se je Pecchioli napovedal, da bo cimprej sklical sejo komisije.

Finančna straža zaplenila dokumente konzorcija CORAF

VIDEM - Agenti sodne policije videmskega Digosa ter finančne straže iz Trsta so včeraj na sedežu CORAF-a (konzorcij za obnovo zgornje Furlanije; ustanovili so ga po potresu leta 1976) zaplenili dokumentacijo, ki se nanasa na odnose med CORAF-om ter Gradbenimi združenji, povezanimi z Luigiem Iannaconejem. Slednje ga so skupaj s petimi sodelavci aretirali pred nekaj meseci pod obtožbo, da so prevarali Dezele F-JK (za okrog 35 milijard lir) in clane gradbenih združenj (skoraj vsi so bili iz spodnje Furlanije), ki so vložili precejšnja finančna sredstva za izgradnjo hiš, a so se znašli brez strehe nad glavami in brez denarja.

Kot se je izvedelo, naj bi CORAF, h kateremu je pristopilo več gradbenih združenj, katerih lastniki naj bi bili blizu katoliških krogov, posebno Comunione e Liberazione, sodeloval pri gradnji stanovanj Iannaconejevih združenj. Verjetno se torej včeraj zaplenjeni dokumenti nanašajo na odnose med Iannaconejevimi združenji ter CORAF-om (h kateremu so tudi pristopile) in na dela, ki jih je slednji opravil. Operacijo so izpeljali na ukaz namestnika državnega pravdnika Paola Alessia Vernija.

PODKUPNINE / AFERA INTERMETRO

De Benedetti in Romiti osumljena

Cesare Romiti

Carlo De Benedetti

RIM - Predsednik Olivettija Carlo De Benedetti in pooblaščen upravitelj Fiata Cesare Romiti sta skupaj z drugimi 64 osebamimi vpisanimi v seznam osumljenecv rimske preiskave o podkupninah v zvezi z gradnjo rimske podzemne železnice. Osumljena sta kršitve zakona o javnem financiranju strank. De Benedetti pa tudi korupcije.

Podjetnika sta bila sicer že vpletena v preiskavo o družbi Intermetro, ko jo je se vodilo milansko sodišče. Preiskava je nato presla na rimsko sodišče, ni pa jasno, ali so vpisu v seznam osumljenecv botovali novi izsledki rimskih sodnikov, ali pa gre le za nadaljevanje milanske preiskave. De Benedettijev odvete-

nik Marco De Luca trdi, da ne gre za nobeno novost. V afero o podkupninah za rimsko podzemsko železnico je bila vpletena družba Sasib, ki sicer spada v De Benedettijev koncern CIR, vendar deluje povsem samostojno, industrije iz Ivree pa nima pri tej družbi nobene funkcije. Sam Benedetti, po trditvah njegovega odvetnika, je vse to že pojasnil julija letos milanskemu sodniku Antoniu Di Pietru, preden je preiskava romala v Rim.

Tudi družba Fiat je izdala tiskovno noto, v kateri pravi, da niso obtožbe na račun Romitija nič novega in se ticejo delovanja Fiatove družbe Cogefar Impresit, ki je bila zainteresirana za gradnjo podzemne železnice.

PODKUPNINE / VČERAJ JE ZAPUSTIL SAN VITTORE

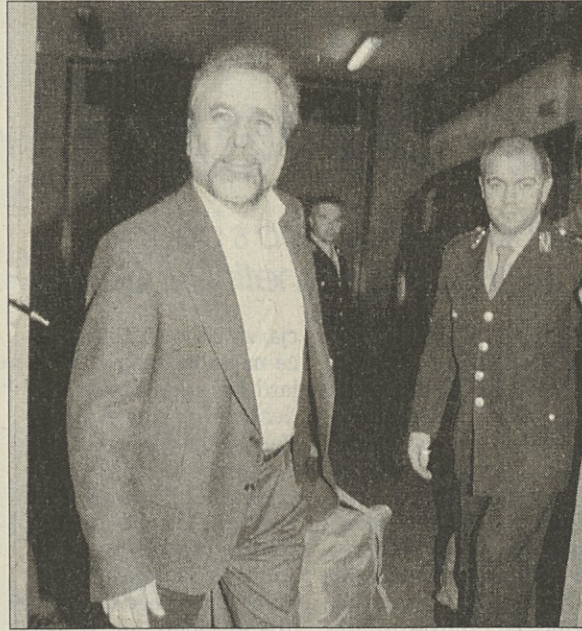
Primo Greganti spet na prostosti

Sodniki menijo, da izjave Panzavolte in Binasca niso dovolj verodostojne

MILAN - Temelji obtožbe proti Demokratični stranke leve so se krepko zamajali. Potem ko je razsodišče svobode v sredo odredilo izpustitev Marca Fredde, ki je v upravi DSL odgovarjal za nepremičninsko imovino, je bil včeraj osvobojen tudi Primo Greganti, bivši funkcionar turinske KPI in nato DSL, ki je bil osumljen zbiranja podkupnin v imenu stranke.

Sodniki, ki so pretehtali zahtevo zagovornikov Marca Fredde in Prima Gregantija o izpustitvi na prostost, so ocenili, da pričevanji podjetnikov Bruna Binasca in Lorenza Panzavolte nista dovolj verodostojni, da bi opravičevali preventivni pripor.

Greganti je bil prvič aretiran letos spomladi na osnovi obtožb Lorenza Panzavolte, menedžerja grupe Ferruzzi, ki je trdil, da mu je izročil v dveh obrokih milijardo in 200 milijonov lir podkupnine za KPI - DSL. Tedaj je Greganti odsedel vse tri mesece preventivnega pripora. Zaradi drugega obroka podkupnin je bil, spet na osnovi pričevanja Panzavolte, Greganti aretiran septembra. Nadalnja preiskava je pokazala, da je Greganti del Panzavoltinega denarja porabil za nakup stanovanja v Rimu, del pa je bil se naložen na nekem drugem njegovem tekočem računu v švicarskih ban-

Primo Greganti zapušča milanski zapor San Vittore (AP)

kah. Zaradi tega je samo tožilstvo predlagalo, naj bi bil zaporni nalog preklican.

Gregantija in Freddo pa je obtoževal tudi Bruno Binasco, ki naj bi bil pred nekaj leti hotel kupiti od KPI neko palačo. Dogovor ni bil sklenjen, Binasco pa trdi, da je del predjuma moral pustiti kot »prispevek« v blaginji Hrasta. Toda za sodnike podjetnik ni bil dovolj prepričljiv v svojih obtožbah, ceravno naj bi jih tudi zagovor obeh obtožencev ne preprical povsem. Toda indici, ki naj bi opravičevali preventivni pripor, so bili vendarle preblabini. In zato je sodni zbor, proti mnenju tožilst-

va, sklenil, da odredi izpustitev Fredde in včeraj se Gregantija na prostost.

Sklepa sodnega zbora sta opravičila stalista tistih članov milanskega tožilstva, ki so dvomili v upravičenost ukrepov zoper predstavnike DSL. In temelji obtožbe proti Hrastu so se krepko zamajali. Kljub temu pa milansko tožilstvo ne namerava se popustiti. Potem ko je v sredo odredilo preiskavo sedežev Zadrudne zveze, sta se včeraj v Milano srečala beneski tožilec Carlo Nordio in Antonio Di Pietro, ki sta si inenajla informacije prav o odnosih med DSL in Zadrudno zvezo.

SPET SENCA TAJNIH SLUŽB

Razplet in zaplet v aferi ugrabitve Alda Mora

Aretirali četrtega domnevnega ječarja - Vloga »n'dranghete«

RIM - Od ugrabitve in umora predsednika Krščanske demokracije Alda Mora je minilo petnajst let. V tem obdobju so se zvrstile kopica preiskav in stitje procesi, toda primer, eden od najhujših napadov na italijansko demokracijo v povojnem času, se ni bil pojasnjen.

In včeraj je prišlo po eni strani do navidezne razpleta, po drugi pa do novega zapleta.

Razplet zadeva ugotovitev istovetnosti in aretacijo »cetrtega« Morovega ječarja. Slo naj bi za 40-letnega obrtnika Germana Maccarija, ki je bil ob koncu sedemdesetih let pripadnik skrajno leve teroristične skupine »Oboroženih komunističnih formacij« FAC in je bil obsojen na nekaj let zopora zaradi sodelovanja pri vrsti atentatov.

In prav Maccari naj bi bil, po mnenju preiskovalcev, skupno z Mariom Morettijem, Prosperom Gallinrijem in Anno Mario Braghetti, cetrtri Morov ječar, skrivnostni inženir Altobelli, ki je podpisal pogodbi za dovajanje plina in električne energije v stanovanje v Ul. Montalcini, kjer naj bi bil

zaprt Aldo Moro. O možnosti »cetrtega ječarja« se je govorilo večkrat in nanj je namignil tudi Valerio Morucci, skesanec rdečih brigadistov, ki je sodeloval pri ugrabitvi demokrščanskega državnika. Toda, kolikor je bilo mogoče zvedeti, preiskovalci niso prisli na sled Maccariju s pomočjo Moruccijs, pač pa po drugih poteh, ki so zaenkrat se tajne. Zaplet, ki ovija Morov primer v se bolj mračno luč kot doslej, pa je nastal v Milanu. Tu naj bi skesanec, ki je med drugim omogočil širokopotežno protimafijsko akcijo Die (o kateri poročamo na 1. strani), povedal, da naj bi bil med ugrabitelji Alda Mora tudi zaupnik policije, boss kalabrijske n'dranghete Antonio Nirta. Slednji naj bi se pridružil brigadistom s pomočjo karabinjerskega generala Delfina in obvesčevalnih služb.

Ce bi se okoliscina izkazala za resnično, bi postalo se bolj zaskrbljujoče vprašanje, kako policija ni uspešla odkriti Morovega zopora. Ali je kdo res hotel smrt demokrščanskega državnika? (VT)

PREISKAVA / PO IZSLEDKIH MILANSKEGA SODNIKA SALVINIJA O ATENTATIH NA TRGU FONTANA IN NA SLOVENSKO ŠOLO V TRSTU

Atentator pretepal Slovence

Martino Siciliano leta 1970 sodeloval pri pretepu slovenskih mladincev na Trgu sv. Antona novega

MARJAN KEMPERLE

TRST - Martino Siciliano, 47-letni neofašist iz Mester, ki ga milanski preiskovalni sodnik Salvini obtožuje, da je pripravil bombo, ki je 12. decembra 1969 pocila v milanski Kmetijski banki na Trgu Fontana, in tudi peklenski stroj, ki bi moral dva meseca prej, 4. oktobra 1969, raznesti slovensko osnovno solo pri Sv. Ivanu, je star znaneec tržaskih policijskih in sodnih organov. Njegov ime se je pojavilo v aktih tržaskega sodstva vsaj dvakrat, obakrat v začetku sedemdesetih let. Ze takrat je bil namreč osumljen, da je izdelal bombo, ki na srečo ni pocila na slovenski soli pri Sv. Ivanu, bil pa je tudi obsojen na procesu proti neofašistom, ki so 8. decembra 1970 pretepli pet slovenskih mladincev na Trgu sv. Antona novega.

Začnimo pri prvem dogodku. To, kar je pred nekaj dnevi odkril milanski sodnik Salvini, so tržaski sodniki vedeli že pred več kot dvema desetletjema, kako leto po spodletem atentatu na slovensko solo. Ime Martina Siciliana je preiskovalcem »izdal« tukajšnji neofašist Gabriele Forziati. Njemu naj bi tržaski »kamerat« Manlio Portolan razkril, da sta atentat na slovensko solo pripravila pripadnika skrajno desničarske organizacije Ordine Nuovo iz Mester Martino Siciliano in Delfo Zorzi. Na podlagi te izjave je tržaski preiskovalni sod-

nik zadel preiskavo o dogodku, ki pa jo je malo zatem arhiviral zaradi pomanjkanja dokazov.

Dobro leto po spodletem atentatu se je Martino Siciliano spet mudil v Trstu, kar dokazuje, da mu preiskovalci vsaj v tistem obdobju se niso bili za petami.

Neofašisti so 8. decembra 1970 pripravili v Trstu veliko manifestacijo, da bi protestirali proti skorajšnjemu obisku jugoslovanskega predsednika Tita v Italiji. V mestu se jih je zbralo nekaj tisoč; z vlaki, avtobusi in avtomobili so prišli tudi iz drugih krajev severne Italije: Padove, Mester, Trevisa, Milana in Vidma. Njihova prisotnost ni bila naključna: noc pred manifestacijo je v Rimu propadel poskus državnega udara črnega princa Junia Valeria Borgheseja...

Desničarski skrajneži so se po zborovanju v kinodvorani Grattacielo razdelili v skvadre in začeli - oboroženi s palicami, celadami, pendreki in verigami - s svojimi razbijalskimi akcijami. V Ul. Mazzini so prevrnili več avtomobilov in zaprli ulico, napadli so sedež PSI. Na Trgu sv. Antona novega so se surovo znesli nad skupino mladih Slovencev, ki se je bila zatekla v cerkev, in pretepla Milosa in Ladija Budina, Boruta Spacala, Dusana Udovica in Libero Häring. Policija je posegla šele, ko so fašisti opravili svoje.

Na podlagi kasnejše preiskave se je 13 neofašistov zaslano na zatožni klopi zaradi izgrediv na tržaskih ulicah. Med njimi so bila znana imena tržaskih skvadristov (Francesco Neami, Eugenio Vettini, Claudio Scarpa, Gianfranco Susich, Ugo Fabbri), ob njih pa tudi Martino Siciliano iz Mester, Alessandro De Marco in Pietro Cireddu iz Padove ter Giampietro Mariga iz Benetk.

Proces proti njim je stekel šele štiri leta po izgredivih, 23. julija 1974. Na procesu so se obtoženci otepali vsakršne odgovornosti: drug za drugim so izjavljali, da so se povsem naključno znašli v Ul. Mazzini in na Trgu sv. Antona novega. Slovenski napadenci mladinci so soglasno izjavili, da so jih skvadristi napadli potem, ko jih je k temu spodbudil Claudio Scarpa, in prepoznali Ciredduja. Slednji je besedno napadel Spacala, naj mu pove, kako je bil obločen, in ta je brez težav pojasnil predsedniku sodišča, da je nosil kucmo, kar so pozneje potrdili tudi agenti.

Policisti pa niso bili v pomoč javnemu tožilcu Tavelli: na kraj so prisli prepozno, zato niso videli ne pretepa ne napadalcov.

Zelo »zanimivo« je bilo poročilo takratnega sefa političnega oddelka tržaske kvesture Pasqualeja Zapponeja. Po njegovem so incidenti nastali, ker je mirno fašistično

Fašistična manifestacija po tržaskih ulicah 8. decembra 1970 (foto Magajna)

manifestacijo izzvala prisotnost slovenskih levicarskih aktivistov! »Če je tako, potem nam je tudi jasno, zakaj ni takrat poselja policija, oziroma zakaj je posegla prepozno,« je 24. julija 1974 zapisal v Primorskem dnevniku poročalec s procesa. Vec kot dve desetletji po tistih dogodkih postaja jasno se marsikaj drugega, pri čemer je imel dr. Zappone svoje prste vmes, a o tem kasneje...

Domneve, da je bil proces dobro zrežiran, je potrdil ze nenavadno mil poseg javnega tožilca: za mladoletne obtožence je predlagal oprostitev, za ostale pa -

ob upoštevanju »posebnih razlogov« in splošnih olajševalnih okoliščin - kazni od največ leta in dveh mesecev zopora (za Neamija) do najmanj 20 dni zopora.

Sodišče je obsodilo le pet od trinajstih obtožencev in kazni so bile res mile: Neami in Siciliano sta bila obsojena pogojno in brez vpisa v kazenski list na 8 mesecev zopora, Fabbri na 20 dni, Cireddu in Scarpa pa na 4 mesece ječe.

Martino Siciliano ni prisostvoval sodni obravnavi: v tistem času je bil že na begu v Franciji. Tudi nekdanjega sefa političnega oddelka Pasqualeja Zapponeja ni

bilo na pričevanje: povisali so ga, takrat, leta 1974, je bil kvestor v Gorici.

Siciliana in Zapponeja veze tesna nit. Po izsledkih milanskega sodnika Salvinijs je prvi atentator, ki je pripravil bombo za slovensko osnovno solo pri Sv. Ivanu. V času, ko je bila bomba postavljena na polico stranišnega okna v pritličju solskega poslopja, je bil Zappone sef političnega oddelka tržaske kvesture. Zappone je prevzel v svoje roke preiskavo, potem ko je cuvaj sole Bonelli odkril kovinski zaboj z eksplozivom, detonatorjem in uro znamke Rhule. Vest

o odkritju je posredoval javnosti šele tri dni po odkritju. Novinarjem je izjavil, da je bil peklenski stroj popolnoma nevaren: v zavoji iz lepenke je bil po njegovem le razmočen smodnik brez detonatorja. Teden dni po odkritju so policijski pirotehniki razstrelili šest kilogramov razstreliva, da bi se znebili nevarnega »dokaznega gradiva«.

Ze takrat, se pred pokolom na Trgu Fontana, so torej policijski organi (ali tajne službe) v Trstu »preusmerili« preiskavo o dogodku, ki bi se lahko končal s pokolom slovenskih otrok. Slovenska sola pri Sv. Ivanu je bila torej nekakšen preizkusni kamen za poznejše atentate: tu so (brez uspeha) preizkusili tehniko atentata z eksplozivom v železnem vojskem zaboju; tu so »zavrlj« preiskavo, da ne bi odkrili pravih krivcev.

Pasquale Zappone živi sedaj v Veroni. Upokojen je in hudo bolan. V Veroni je imel svoj trenutek slave: ko je bil kvestor v tem mestu v Venetu, so organi javne varnosti rešili ameriškega generala Dozierja, ki so ga bili ugrabili Antonio Savasta in njegovi pajdasi rdečih brigad. V mestu Giuliette in Romea je pred nekaj dnevi docakal tudi sramoto obsodbe na drugem procesu o atentatu na Petovljah. Po razsodbi sodnikov iz Benetk je sodeloval pri »preusmeritvi« preiskave o petovljskem atentatu. Dr. Zappone je bil takrat goriski kvestor...

REZIJA / POGOVOR Z ŽUPANOM LUIGIJEM PALETTIJEM

Ljudem moramo nuditi možnost zaposlitve doma

Dežela ne kaže posluha za probleme doline - Odnosi s Slovenijo

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržarskega lista - Trst
 Izdajatelj: ZDT - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
 Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
 Fotostavke: ZIT, Trst
 Tisk: VITA, Videm
 Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
 Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
 Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
 Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
 Ljubljana, NLA, Slovinska 1, tel. 01-5313121, fax 061-322468
 Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
 Prodajno naročniška služba
 Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
 Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
 Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
 tel. 040-7796611, fax 040-768697
 Italija: podružnice SPI
 Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
 tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
 Cene oglaševanja
 Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
 finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisok 20%, mali oglasi
 80.0 LIT besede, osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 9%
 Cena: 1.300 LIT - 45 SIT
 Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
 za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
 Partizanska 75, Sezana, tel. 067-75373
 Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
 Član italijanske zveze časopišnih založnikov FIEG

NOVICE

Nocoj srečanje liste
Skupaj za Nabrezino

V Grudnovi dvorani v Nabrezini bo drevi ob 20. uri spet javna skupščina volilne-liste "Skupaj za Devin-Nabrezino". Govora bo o novembrskih volitvah in predvsem o oblikovanju kandidatne liste za občinski svet, zacusni s kandidaturu zupana. Svoj program je ta lista predstavila v torek, ko so tudi predlagali osnutek volilnega simbola.

Predavanje Spetiča
o položaju v Rusiji

Na sedežu Stranke komunistične prenoje (Ul. Tarabocchia 3, prvo nadstropje) bo danes ob 17.30 bivši senator Stojan Spetič govoril na temo "Dva tedna po golpeju Borisa Jelcina: perspektive levevice v zahodni in v vzhodni Evropi". Njegovim uvodnim besedam bo sledila javna debata.

Na Opčinah bodo namestili
455 novih žarnic
javne razsvetljave

V nekaterih mestnih in okoliskih predelih, zlasti v Barkovljah, pri Magdalenini in na Opčinah, bodo v kratkem okrepili javno razsvetljavo. Tako je namreč odredil občinski komisar Larosa z upravnim sklepom, ki predvideva več kot dve milijardi in pol stroškov. Samo na Opčinah bodo prizgali 455 novih žarnic. Za območje Sv. Magdalene Spodnje je predvidenih 129 novih žarnic, za Barkovlje 75 (od katerih 42 v naselju in 33 v gozdiču na nabrezju), za Greto 46, za Lonjer 40 in za Roccol 158. Delno bodo okrepili razsvetljavo tudi v območju Stare mitnice in Trga Garibaldi.

Stopnja onesnaženosti
zraka se niža

Mestno središče bo danes spet odprto za promet. Sklep je občinski upravi narekovalo vidno izboljšanje kakovosti zraka. Merilne naprave so pokazale, da se je koncentracija ogljikovega dvokisa v zraku krepko znižala. Kljub temu Obcina priporoča občanom, naj se v cim vecji meri poslužujejo javnih prevozov.

Sporočilo za oljkarje

Monitoražna služba Trgovinske zbornice napoveduje napad oljne muhe. Deželno kmetijsko ravnanstvo zato poziva gojitelje oljke, naj do 21. oktobra skropijo proti oljni muhi po navodilih, ki jim jih je posredovala Opatovalnica za rastlinske bolezni v Trstu. Hkrati pa svetuje naj obirajo oljke vsaj dvajset dni po skropenju.

Šempolaj:
vrtec
bodo
odprli
18. t.m.

Otroški vrtec v Sempolaju bodo odprli v ponedeljek, 18. oktobra. Tako je v tiskovnem sporočilu za javnost zapisala izredna komisarka devinsko-nabrežinske občine Mattia Neri.

Komisarka v sporočilu omenja, da je bilo pred začetkom solskega leta vseh 14 sol in vrtecev v občini potrebnih popravil. V kratkem času je občina usposobila za pouk deset solskih poslopj, po ponedeljku pa bodo ostala zaprta še italijanska osnovna šola v Sesslanu, slovenska v Sempolaju in italijanski vrtec v Naselju sv. Maura. Popravila teh poslopj bodo zahtevala več casa, zaradi česar je težko predvideti, kdaj jih bodo lahko spet odprli, piše se v komunikēju.

Komisarka spominja, da so sole, ki so jim zaprli poslopja, premestili v druge kraje, pri čemer niso uvedli popoldanskega pouka. Neri je v uvodu omenila, da je ob solski zadevi v Devin-Nabrezini potrebno »uradno pojasnilo«. Mi lahko dodajamo: »Končno!«, saj je bila doslej »uradna informacija« o solskih zadevah vse prej kot jasna, kar dobro vedo tudi že mnogokrat izigrani sempolajski starši...

SOLSTVO / SPRIČO NEVZDRŽNEGA POLOŽAJA V DEVINSKO NABREŽINSKI OBČINI

Šempolajski starši in učitelji
so se sestali z vodstvom SKGZ

Sklep, da bodo skupaj posegli pri prefektu in šolskem skrbniku

Nerazumljiva odlašanja in izgovori v zvezi z zaprto osnovno šolo ter vrtem v Sempolaju povzročajo hudo zaskrbljenost in nemir med krajevnim prebivalstvom, zlasti starši in učitelji, ki so v svojih prizadevanjih za rešitev problema storili že mnogo korakov, doslej se brez ustreznega odziva.

Nevzdržen položaj so predstavniki sempolajskih staršev in učiteljev obrazložili na sestanku z vodstvom SKGZ, kjer je bila izražena skupna ugotovitev, da za nadaljnjo zaprtje šole ne obstajajo tehnični razlogi, saj so predvidena popravila malenkostna. Predstavniki SKGZ bodo zato skupno s sempolajskimi starši nemudoma zaprosili za razgovor pri prefektu in šolskem skrbniku.

Z včerajšnjega srečanja na sedežu SKGZ (foto Kržmančič/KROMA)

V UL. TRENTO / IZTRGAL TORBICO

Oropal prostitutko in končal v bolnici

Umberto Pravisani je po roparskem napadu padel z motornim kolesom

Z ukradeni torbico in vsem, kar je bilo v njej (180 tisoč lir, dokumenti in nekaj konfekcij preservativov), je 26-letni Umberto Pravisani prišel le do Ul. del Veltro, kjer je bil s svojim motornim kolesom zrtve prometne nesreče. V bistvu nezvestnega zaradi vinjenosti in mamil so ga odpeljali v katinarsko bolnico, a ko si je opomogel, ga je cakalo neprijetno presenečenje.

Na kraju nesreče je namreč posegla patrolja cestne policije, o vsem pa so bili obveščeni tudi na kvesturi, kjer so se skoraj istočasno ukvarjali s prijavo neke prostitutke (znane so le njene začetnice, L.M.G.). Agentom je povedala, da se ji je okrog polnoči v Ul. Trento približal moski in ji grozil, čes da je oborožen. Potem ko ji je iztrgal torbico, je zbežal na vespri. Na eni od fotografij, ki jih imajo v arhivu na kvesturi, je prepoznala Pravisanija, sicer

starega znanca policije, ki bo tako iz bolnice romal v zapor.

Prilascali so si motorna kolesa

Ko so agenti okrog 5. ure zjutraj v Ul. sv. Franciska ustavili 19-letnega S. Stefana in 18-letnega P. Sebastiana, sta priznala, da sta skupaj s 17-letnim O. Vincenzom ravnokar ukradla motorni kolesi (»morini oxford« in »piaggio ciao«), ali natančneje: vozili sta ukradla Vincenzo in Sebastiano, ki sta zatem eno izročila Stefanu.

Agenti so se zatem podali v Ul. Valmauro, kjer so v garaži Sebastiana našli še en ukraden motor (»peripoli oxford«).

S preiskavo nadaljujejo, da bi ugotovili druge morebitne odgovornosti trojice, ki se je za tatvine posluževala močnih skarij, s katerimi je prestrigla verige, s katerimi so bila motorna kolesa zavarovana.

POLITIKA / NA SINOČNJEM SREČANJU Z NOVINARJI

Kandidat Illy potrdil odprto
vizijo tržaškega vsakdana

»Tisti, ki še govori o italijanstvu Trsta, je na povsem napačni poti«

Trst potrebuje korenite, predvsem miselne spremembe, da bo lahko nekoliko bolj optimistično pogledal v svojo bodočnost. Prav nujnost sprememb bo prevečala politični in upravni program, ki ga bo zupanski kandidat Riccardo Illy v prihodnjih dneh predstavil mestu, medtem ko je na sinočnji tiskovni konferenci postavil nekatere »kolicke«, od katerih ne namerava odstopiti. Novinarjem se je predstavil predvsem kot človek s svojo filozofijo življenja in s svojim gledanjem na

svet. Ta svoj imidž, če ga lahko tako imenujemo, bo mladi podjetnik, ce mu bo seveda uspelo, zagovarjal v volilni kampanji in, ce bo izvoljen, tudi kot zupan.

Illy je za sedaj predstavil zelo splošen in zelo okviren programski dokument. Razdeljen je na kratka poglavja, ki zadevajo zaščito in vlogo posameznika v družbeni stvarnosti, družino, demokracijo, pravico, gospodarstvo, participacijo, solidarnost, napredek (naprednost pomeni skrb za spremembe in za kva-

liteto življenja), zaščito okolja in poštenost. Vsa ta vprašanja so zanj enako pomembna in nimajo nikakršne hierarhične vrednosti. Ponosen je, da ga za kandidata niso direktno izbrale stranke, ampak podpisniki znanega dokumenta o vlogi Trsta v novi, tudi mednarodni realnosti.

Zupanski kandidat v svoje poglede na svet ni vrstil vprašanja zascite Slovencev. V uvodu je napisal, da si vsi ljudje ne glede na raso, narodnost, vero in jezikovno pripadnost zaslužijo enako sprostovanje. To načelo mora upoštevati in izvajati tudi občinska uprava. Glede teh problemov je bil Illy bolj zgovoren, ko je odgovarjal na nekatera vprašanja. Rekel je, da se mu zdijo smešni vsi, ki govorijo o italijanskosti Trsta, ki se nihče ne postavlja v dvom in tudi ne ogroža.

On se ima in se cuti državljana Evrope, ki ne priznava državnih meja, posebno ne tiste s Slovenijo, ki bi morala postati cimprej polnopravni član Evropske skupnosti. Za dosego tega cilja si mora prizadevati Italija in v majhnem tudi Trst z vsemi svojimi institucijami, vključno in morda začeti s Obcino.

Nase mesto mora res postati italijansko okno proti Vzhodu. Pojem italijanstva se zdi Illyju zastarel in predvsem nerealen, on ima rajši pojem mednarodnosti. Glede specifičnih političnih vprašanj je zupanski kandidat rekel, da je doslej gotovo edinole to, da ga bodo na glasovnici podpirali simbole Zavezništva za Trst (on je najbližji temu gibanju), DSL in KD. Mor-da se bo tem trem simbolom pridružili še drugi, je dejal Illy, ki je vsekakor izrazil željo, da bi ostali podporniki pristopili v Zavezništvo za Trst. Vključno s stranko

Zupanski kandidat Riccardo Illy (foto Ferrari-KROMA)

proti Vzhodu.

Pojem italijanstva se zdi Illyju zastarel in predvsem nerealen, on ima rajši pojem mednarodnosti.

Glede specifičnih političnih vprašanj je zupanski kandidat rekel, da je doslej gotovo edinole to, da ga bodo na glasovnici podpirali simbole Zavezništva za Trst (on je najbližji temu gibanju), DSL in KD. Mor-da se bo tem trem simbolom pridružili še drugi, je dejal Illy, ki je vsekakor izrazil željo, da bi ostali podporniki pristopili v Zavezništvo za Trst. Vključno s stranko

Slovenske skupnosti s svojimi vidnimi in razpoznavnimi kandidaturami.

Povedal je tudi, da ga kot podjetnika na noben način ne moti podpora Demokratice stranke levice in da je zadovoljen, da se to kandidaturu soglasajo tudi siroke plasti sindikalnega in delavskega gibanja. Illy torej pozdravlja podporo strank, poslušal bo njihove nasvete, imel pa bo popolno svobodo pri izbiri odbornikov in pri usmerjanju občinske uprave. Ce bo izvoljen, je dejal, bo edinole zupan občanov.

SODIŠČE / PO PRIZIVU PETIH SLOVENSkih OBČANOV

Danes spet o volilnem sistemu
za tržaški pokrajinski svet

Sedanji sistem volilnih okrožij naj bi bil protiustaven

V mejah ene same občine ne sme biti več kot polovica pokrajinskih volilnih okrožij, saj bi drugače pokrajinski svet postal dejansko dvojni občinskega sveta ene od občin, ki sodijo pod njegovo teritorialno pristojnost. Tako je določeno v 2. odstavku 9. člena državnega zakona 122 iz leta 1951, ki ureja razporeditev okrožij za pokrajinske volitve. Zakon velja povsod po Italiji, a ne v tržaški pokrajini, kjer je od skupno 24 volilnih okrožij kar 21 v mejah trzaskе občine. Vladni komisar Palamara, ki je zakon 122/51 leta 1956 raztegnil na Trzasko, je namreč enostavno črtal omenjeni 2. odstavek. Poleg tega je spremenil se 4. odstavek, v smislu, da razporeditev volilnih okrožij ne določajo z dekretom predsednika republike, temveč z dekretom komisarja oz. z dekretom vladnega komisarja.

O tem kričečem in protizakonitem nesorazmerju v korist trzaskе Občine bo danes ponovno govor na deželnem upravnem sodišču, na

katerem bodo obravnavali priziv, ki so ga vložili tajniki sekcij Slovenske skupnosti v petih okoliskih občinah (Savron, Gruden, Gustin, Mahnic in Tercon). Zahtevali so razveljavitev dekreta, s katerim je prefekt aprila letos sklical pokrajinske volitve v skladu z zakonom 122/51, ali pa naj se o dekretu komisarja Palamare izreče ustavno sodišče. Sodišče je 13. maja že zavrnilo zahtevo, da bi razveljavilo veljavnost Palamarove okrožnice. Sledila je obravnava (9. julija), na kateri je odv. Marco Melloni, ki je zastopal vladnega komisarja, trzaskę prefekta in notranje ministrstvo, osporaval vlagateljem priziva (zastopa jih odv. Peter Mocnik), da bi sedanja razporeditev volilnih okrožij kršila njihove legitimne interese. Vztrajal je tudi, da priziv sploh ni bil možen, ker ni bil vložen tudi proti pokrajinski upravi. Zagovorniki notranjega ministrstva, vladnega komisarja, trzaskę prefekta in trzaskę Občine (odv. Maria Serena

Giralidi) so nadalje dejali, da bi bila dodelitev polovice pokrajinskih volilnih okrožij okoliskim občinam krivična, ker 88% vsega prebivalstva živi v Trstu, in da je novi volilni zakon za občine in pokrajine ukinil staro zakonodajo. Odvetnik Mocnik je poudaril, da so predstavniki SSK vložili priziv kot zainteresirani volilci, niso pa ga vložili proti pokrajinski upravi, ker osporavajo le aktu nekdanjega komisarja Palamare in vsem tistim, ki se na akt Palamare sklicujejo. Z dejstvi je obenem zavrnil trditve, čes da bi se Trstu godila krivica, ce bi glasovi volilcev okoliskih občin dobili nesorazmerno tezo, saj taki primeri že ostajajo, pri čemer je navedel Rim, Genovo, itd.

Po julijski obravnavi ni kazalo najbolje, zatem pa je prišla spodbučna vest, da je sodišče sprejelo samo en sklep, in sicer, da mora biti prisotna tudi Pokrajina. Odločitev tako se ni padla in o prizivu bo ponovno govor danes.

SLOVENSKA KOMISIJA / PODPORA ILLYJU

PSI na strani
odprtih sil

Mladi podjetnik Franko Štrajn kandidat za občinski svet

Mladi podjetnik Franko Štrajn bo predstavnik slovenskih socialistov na kandidadni listi PSI na volitvah za obnovo trzaskę občinskega sveta. Tako so se dogovorili na slovenski strankini deželni komisiji, ki je pozitivno ocenila odločitev trzaskę vodstva PSI, da pretrga vsako možno dogovarjanje z Listo za Trst, ki je svoj pravi obraz pokazala prav s povezavo s fasiističnimi silami.

Se pomembnejša pa je odločitev trzaskę PSI, piše v tiskovni izjavi, da se pridruži kartelu strank in gibanj, ki podpirajo kandidaturu Riccarda Illyja za zupana mesta Trst. Ob takih odločitvah so slovenski socialisti smatrali za pomembno, da se pridružio skupnemu prizadevanju in da tudi sami prispevajo, da se poveča krog tistih, ki želijo Trstu drugacno bodočnost od tiste, ki bi se udeležila ob morebitni zmagi desnice in fasistov.

To je se posebej vazno za našo narodnostno skupnost, ki v zavezništvo strank in zastopnikov civilne družbe, ki podpirajo kandidaturu Illyja, lahko udeleženi tudi svojo vizijo in uveljavijo svojo specifiko. Vsi Slovenci, ki bodo sli novembra na volitve, se morajo zavdati, da se jim ponuja e-

dinstvena priloznost, da se z združenimi močmi premaga desnico, ki verjetno racuna prav na razdrobljenost naprednih sil, da bi jim lahko zadala smrtonosni udarec.

V projekt o novi vlogi Trsta se želijo vključiti tudi slovenski socialisti, ki se zavedajo delikatnosti zdajšnjega trenutka. Psi pozivajo vse, da se v cim vecjem krogu strnejo okoli kandidature Illyja za zupana in da hkrati zaupajo svoj glas Franku Štrajnu, članu deželne komisije slovenskih socialistov.

Štrajnova izbira, bremo se v tiskovni noti, zeli biti izraz stvarnosti in razmišljanja, ki sta prisotna v sami komisiji. »Zaupati je treba mladim ljudem, sposobnim in voljnimi delati za dobrobit naše celotne skupnosti. Takšen nacrt je komisija udejanila ze pred meseci, ko je za gorisko Pokrajino kandidirala mlado kulturno delavko Alenko Florenin, ki je doživela lep oseben uspeh in prinesla potrebno mladostno vedrino v prevec sklerotizirano politično dogajanje«.

Trzaska PSI se bo na trzaskih volitvah najbrz predstavila z novim simbolom na osnovi dogovora, ki ga bo v kratkem podpisala s socialdemokratsko stranko.

KNJIGE / PREDSTAVITEV PAHORJEVE KNJIGE VILA OB JEZERU

»Mladi rodovi jamstvo tvornega pristopa do slovenstva«

O pisatelju in njegovem delu je spregovoril glavni urednik celovške Mohorjeve družbe dr. Franc Kattnig

V Trzaski knjigarni je bilo sinoči drugo srečanje z novostmi knjižne police v tej sezoni: v središču pozornosti je bil roman Vila ob jezeru Borisa Pahorja in seveda pisatelj sam. Delo je sicer nastalo v petdesetih letih, se vedno pa ostaja aktualno in zanimivo tudi za današnje dni in mlajše rodove. Za drugo izdajo Pahorjevega romana, ki se predstavlja v rahlo spremenjeni obliki (nekatera poglavja so zgoscena, jezik »preciscen«), je poskrbela Mohorjeva družba v Celovcu. Izid ponatisa Vile ob jezeru pa sov-

pada z letosnjo 80-letnico tega trzaskę pisatelja, ki je bil lani za svojo literarno ustrvarjalnost deležen Presernove nagrade.

»Ideološko širok človek, velik idealist, ki se je z Rebulu zavzel za Kocbeka, med najpomembnejšimi pisatelji sodobnih, ki je zrasedl v zamejstvu«: tako je dr. Franc Kattnig, urednik Mohorjeve založbe, natresel nekaj mnenj, ki jih o Borisu Pahorju imajo Slovenci Krscanske katoliske zveze na Koroskem. V predstavitvenem uvodu je odločitev za ponatis utemeljil tudi z vsebinskim

doprinosa književnega dela, ki razkriva se vedno zalostno prisotno problematiko malega Slovenca v boju proti predstavniku večinskega naroda.

O knjigi je na srečanju spregovoril tudi sam avtor in podal nekaj misli: v mladih rodovih (prisotnih je bilo več dijakov) vidi jamstvo tvornega pristopa do slovenske biti v zamejstvu. Mladi rodovi so tudi tisti, ki se bodo po pisateljevem mnenju morali spoprijeti s problematičnim odnosom med matično in zemljepisno domovino.

Damiana Ota

BARKOVLJE / TOPEL POZIV K SODELOVANJU

Podaljšali rok natečaja za izvirno slovensko popevko

NEVA LUKES

Slovensko kulturno društvo Barkovlje, ki je pred časom razpisalo natečaj za izvirno slovensko popevko, s čemer je želelo obuditi nekdanji Festival slovenske popevke, je podaljšalo do 30. novembra rok za predložitev skladb in besedil. Festival, na katerem bodo te skladbe izvajali, bo po programu v marcu prihodnjega leta v Kulturnem domu v Trstu.

»Veliko je vzrokov, da smo podaljšali rok

za predložitev skladb in besedil za III. Festival slovenske popevke v Trstu,« nam je povedala tajnica barkovljanskega društva Vera Poljsak. »Prejeli smo sicer že nekaj skladb in tudi tekstov. Vendar želimo, da bi bila udeležba naših glasbenikov, pesnikov, mladih, pa seveda društev, sol in drugih organizacij in ustanov, se večja. Od tu sklep o podaljš-

sanju roka za predložitev skladb.

Medtem je društvo razposlalo skladateljem, pevcem, solistom, pesnikom, zborovodjem, solam, društvom in drugim ustanovam pisma, oziroma plakate za sodelovanje pri pripravah na festival, kot za reklamiziranje le-tega med naso javnostjo.

»Veliko dela nas čaka, predvsem veliko

poti po uradih, kjer bo potrebno reševati tudi tehnične probleme in formalnosti v zvezi s festivalom. Potem moramo najti sponzorje, ki bodo pomagali reševati finančne probleme. Takšni festivali, kot sta bila prvi in drugi festival slovenske popevke v letih 1963 in 1964 v Trstu, zahtevajo velika bremena. Ljudje se se danes radi spominjajo teh festivalov in so zato izrazili zadovoljstvo, da se snuje tudi tretja izvedba te pobude.

Na sejah barkovljanskega društvenega odbora sodeluje tudi Stanko Birsa, eden od tistih, ki so imeli največ zaslug za uspeh obeh festivalov. Iz njegovega albuma, ki so mu ga udeleženci festivala od 15. junija 1963 poklonili v spomin, je tudi slika orkestra festivala, ki je na obeh prireditvah spremljal pevce.

V razpisu natečaja je zapisano, da lahko avtorji sodelujejo samo s popevkami, ki niso bile javno izvedene, ali posnete. Glasba in besedilo v slovenscini morata biti izvirna.

Popevke, tako glasbo, kot besedila, bo

pregledala in ocenila ter izbrala za festival strokovna komisija. Vse izbrane popevke bo na prireditvi spremljal orkester festivala, ki je na prvih festivalih nastopal pod imenom Mira-

mar. Prve tri popevke bodo seveda nagrajene, medtem ko bo barkovljansko društvo odločilo o radijskem in televizijskem snemanju celotnega glasbeno-pevskega dogodka.

Razpis za slovensko popevko

Slov. kulturno društvo Barkovlje, Ul. Cerreto 12 - Trst - razpisuje natečaj ob

III. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE V TRSTU,

ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93. Odprt je zamejskim Slovincem. Avtorji lahko sodelujejo samo s popevkami, ki niso se bile javno izvedene ali posnete. Glasba in besedilo v slovenscini morata biti izvirni.

Udeleženci natečaja morajo poslati prispevke v treh izvodih z označeno harmonijo, tempom, besedilom pod notami in tri izvode posebej natipkane besedila.

Organizator si pridruže pravico za aranžma šest-najstih popevk, ki jih bo strokovna komisija izbrala. Vse bo spremljal orkester festivala. Prve tri bodo nagrajene.

SKD Barkovlje odloča za radijsko in TV snemanje. Popevke pošljite v priporočenem pismu ali prinesite jih osebno na naslov: La Calzatura, Ul. Udine 3, 34132 - Trst - najkasneje do 30. novembra 1993. Prispevki morajo biti anonimni, zato napisite na hrbtno stran skladbe geslo. Isto geslo prepisite na ovojnico, v kateri mora biti list z vašimi osebniimi podatki: priimek in ime, starost, kraj rojstva, bivališče, morebitni vpis v SIAE. Ovojnico zalepite in jo priložite popevki.

Vsak udeleženec natečaja lahko predlaga izvajalca.

Ansambel Miramar na 1. Festivalu slovenske popevke v Trstu (arhiv Stanka Birse)

GLASBA / S KONCERTA V AVDITORIJU MUZEJA REVOLTELLA

Prikaz sodobne romunske glasbene ustvarjalnosti

Nastopila je komorna skupina Archaeus Ensemble iz Bukarešte

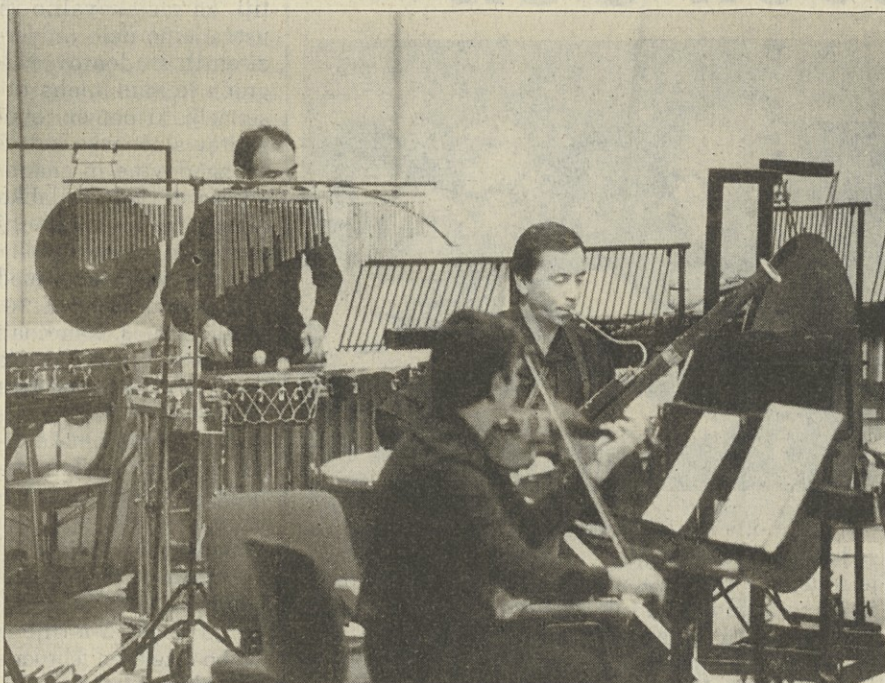
CORRADO ROJAC

V sredo je bil v avditoriju muzeja Revoltella drugi koncert letošnje sezone Trieste Prima - mednarodna srečanja s sodobno glasbo. Nastopala je romunska komorna skupina Archaeus Ensemble iz Bukarešte s pogramom, ki je predstavil sodobno romunsko glasbeno ustvarjalnost.

Ko smo letos z ansambelom Chromas potovali na turnejo v Romunijo, se je pred nami odpirala magična dežela, kjer se sirne planjave razprostirajo v nedogled, po redkih cestah pa se se majoje vozovi s konjsko vprego, da je Bukarešta med vsem tem zelenjem prava prikazen. Sprasevali smo se, ali bo tudi glasba nosila v sebi »poezijo sveže pokosenih travnikov ob jutranjem svitu, radost sklepčanja mitarskih delavnic ob transilvanskih gozdovih, mistiko oddaljenih cred na megle-nem obzorju...«

Tako je. Sodobna romunska glasbena govornica je bistveno drugačna. Hoče biti drugačna, saj sodobno evropsko glasbo pozna (in kak skladatelj uporabljata tu-dijeno govorico, Adrian Ratiu, npr.). Glasba je lahko se zvočna zaznava, ki človeka otroško presuni. Prva skladba na sporedu, Danceanova Opus 61, ki je bila napisana ravno za ta koncert (vse ostale pa prvič izvedene v Italiji), nas je takoj ovila v samosvoje meditativen svet, kjer se dolgi tonalni pedali mistično barvno prepletajo. Nemescova Finalis Septima je podobnim zvočnim razpoloženjem jasno nakazala davní izvor, saj je oboist

svoje glasbilo zamenjal za flavto iz romunske folklore in se zil z magnetofonskim trakom, tihim pričevalcem iz davnine pastirskih frul. Septet (oboa, klarinet, fagot, tolkala, klavir, violina, celo) je v Niculescovem Sextuplumu nastopal okrnjeno, skladba sama pa se je edina razlikovala tudi po izbiri »trsega« harmonskega materiala in jasni opoziciji med vijoco se, svobodno - in ritmično secirano zvočno crto, vendar se nam je dokončno razjasnilo, kaj veže le-te romunske sodobne skladatelje: časovno neodvisno oblikovanje skladb. Iorgulescova Alternante, ob svojem mističnem doživljanju narave (vzorec s pticjim petjem) leži na dolgi tonalni akordih, ki jim je čas neznan. Romunska glasbena misel te skupine skladateljev se oblaša absolutno. Ioachimscov Palindrom 7 se kljub svojim matematičnim vzorcem ne znebi plesnih ritmov. Absolutno se oglašja iz preteklosti. In zahteva absolutno igró. V zaključni Danceanova Palimpsest 2 sodeluje vsak instrumentist totalno: igra na kak drugi folklorni instrument, z ostalimi zapoje v davnem koralnem spominu na bizantinske liturgične speve, pesem narave posreduje z udarci na les »transilvanskih pragov« (opazovali smo cisto »nov« - ali bolje - cisto »star« instrument), daje se glasbi z vso otroško rado-stjo. Kar je za profesionalno odlične instrumentiste dokaz idealnega, »vdane-ga« razmerja do umetnosti, ki jih drži v zlitó skupino.

Komorna skupina Archaeus Ensemble v Revoltelli (foto Ferrari/KROMA)

RAZSTAVA / DANES ODPRTJE

Pino Zorzi razstavlja v Repniču

Na ogled bodo krajinske slike kraških vasi v čimobeli tehniki

Drevi ob 18.30 bo v umetnostni galeriji v Repniču odprl svojo tretjo samostojno slikarsko razstavo Pino Zorzi. Trzaski avtor je bolj znan med nami kot športni delavec - opravlja funkcijo podpredsednika deželne namiznoteniske federacije in je podpredsednik novoustanovljenega kluba Tripco-vich.

Kot pravi sam, je bila zasedenost s športom glavni razlog, da po dolgem premoru šestih let ponovno pripravlja

samostojno razstavo. Prenovljena občinska hiša (poleg gostilne Batic) v Repniču ni bila izbrana slučajno. Avtor je želel razstavljati tam, kjer so dela nastala. Zorzi bo razobesil na ogled zbirke grafik v čimobeli tehniki (tus, svinčnik) in nekaj akvarelov s sugestivno temo našega Krasa, v katerih je do potankosti upodobil krajinske slike Repnica, Repna, Zgonika, Samatorce, Sempolaja, Slivnega, Bazovice, Padric in Gropade. Iz svojega

zacetniškega obdobja sredine sedemdesetih let bo umetnik predstavil tudi nekatere grafike Starega mesta, motiv, ki se mu je posvečal dolga leta. Svojo prvo razstavo je imel 1976 na gradu Sv. Justa, sledilo je več skupinskih razstav. Njegovo umetniško ustvarjanje je povsod naletelo na ugodno oceno in priznanja. Razstava bo odprta ves teden od 18. do 20. ure ob delavnikih, in v nedeljo od 10. do 12.30 in 17. do 20. ure. (jj)

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
15. oktobra 1993
TEREZA

Sonce vzide ob 6.21 in
zatone ob 17.20 - Dolžina
dneva 10.59 - Luna vzide
ob 6.16 in zatone ob 17.01.

Jutri, SOBOTA,
16. oktobra 1993
HEDVIKA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21,5 stopinje, zračni tlak 1007,3 mb ustaljen, veter 10 km na uro severo-vzhodnik, vlaga 83-odstotna, v jutranjih urah je padlo 0,2 mm dežja, nebo oblačno, morje razgibano, temperatura morja 20,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Federico Milanese, Alessia Avian, Mattia Nella, Giacomo Zentilin, Gabriele Genzo, Federica Bonanno.

UMRLI SO: 92-letna Enrica Lourich, 73-letni Giorgio Dapretto, 81-letni Rodolfo Grisani, 85-letni Giovanni Gerometta, 55-letna Dorotea Marsich, 80-letna Rosalia Slavec, 88-letni Gastone Orso.

LEKARNE

Od ponedeljka, 11. do
nedelje, 17. oktobra 1993
Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in
od 16.00 do 19.30.

Lekarna odprte
od 13.00 do 16.00
Ul. Combi 17 (tel. 302800), Trg XXV. aprila 6 - Naselje sv. Sergija (tel. 281256), Ul. Flavija 89 - Zavljte (tel. 232253).

LEKARNE odprte
od 19.30 do 20.30
Ul. Combi 17, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Ul. Mazzini 43, Ul. Flavija 89 (Zavljte).

LEKARNE odprte
od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43 (tel. 631785).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA
Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.
Urad za informacije KZE

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Otvoritev predstava sezone 1993-94

ALOJZ REBULA

OPERACIJA TIMAVA

Krstna uprizoritev

REZIJA MARIO URSIC

Ponovitev danes, 15. oktobra, ob 20.30 ABONMA RED F
Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4, telefon 632664.

NE OSTAJAJ
PRED
TELEVIZORJEM:

PRIDI V
GLEDALIŠČE!

deluje od ponedeljka do
petka ob 8. do 13. ure. - tel.
573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nočna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraznična
od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.45, 20.00,
22.15 »Il fuggitivo«, i. Har-
rison Ford.

EXCELSIOR - 15.30,
17.45, 20.00, 22.15 »Jurassic
Park« r. Steven Spielberg, i. Sam Neill, Laura
Dern.

EXCELSIOR AZZURRA -
18.45, 17.50, 19.55, 22.00
»Film blu«, i. Juliette Pino-
che.

NAZIONALE 1 - 16.15,
18.00, 20.00, 22.15 »Sli-
ver«, i. Sharon Stone.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.15, 22.15 »Dave,
presidente per un giorno«.

NAZIONALE 3 - 15.30,
18.30, 21.30 »America ogi-
gi«, i. Emilio Estevez, Samuel
L. Jackson.

NAZIONALE 4 - 16.45,
18.00, 20.05, 22.15 »Nel
centro del mirino«, i. Clint
Eastwood.

GRATTACIELO - 17.45,
19.50, 22.00 »L'ultimo
grande eroe«, i. Arnold
Schwarzenegger.

MIGNON - 15.30, 16.50,
18.10, 19.30, 20.50, 22.15
»Eddie e la banda del sole
luminoso«, risanka.

EDEN - 15.30 - 22.00
»Mio marito davanti e die-
tro tutti quanti«, porn., pre-
povedan mladini pod 18.
letom.

CAPITOL - 17.00, 20.00,
19.45, 22.00 »L'età dell'in-
nocenza«, i. Daniel Day
Lewis, Michele Pfeiffer.

ALCIONE - 18.30, 20.15,
22.00 »L'amante bilingue«,
r. Vincente Aranda, i. Or-
nella Muti, Imanol Arias.

PREPovedan mladini pod
18. letom.

LUMIERE - 18.00, 20.00,
22.15 »Boxing Helena«, r.
Jennifer Lynch, Julian
Sands, Sherilyn Fenn.

RADIO - 15.30 - 21.30
»Anal Bisex Love«, porn.,
prepovedan mladini pod
18. letom.

PRIREDITVE

SLOVENSKI KULTUR-

NI KLUB, Ul. Donizetti 3

vabi jutri, 16. t. m. na ogled

filma KAR SE TICE

HENRYA (A proposito di

Henry). V glavni vlogi na-

stopa Harrison Ford, sledi

komentar in diskusije.

Zacetek ob 18.30.

PONUJAMO vam neko-

liko drugačen nedeljski po-

poldan: kulturno-izletniško

jezensko priloznost z zbo-

rovsko pesmijo, pesniško

mislijo in ogledom zname-

nitosti kraškega podzemlja:

MePZ PRIMOREC-TABOR

vas vabi v nedeljo, 17. okto-

bra, ob 16. uri na koncert v

jamo Vilenico. Ob koncertu

bo se uro prej ali po nejm

na vrsti vodeni ogled jame

(vstopnice s posebnim po-

pustom dobite pri vходу).

Odlična priloznost za sku-

pinski društveni ali družin-

ski izlet, za srečanje s stari-

mi in novimi prijatelji!.

Pokrovitelj prireditve je Ex-

clusive team, lastnik disko-

tete Titanic v Sezani.

KD PRIMORSKO vabi na

ogled igre v narecuju

SRECANJE. Napisal in reži-

ral Mario Ursic, igrata Mi-

randa Caharija in Livio Bo-

gateg. Predstava bo v ne-

deljo, 17. t. m., ob 17.30 v

Srenjski hiši v Mackoljah.

Igra je za vse okuse, za mla-

de in ne več mlade. Pridite,

ne vam bo zal!

DRUSTVO SLOVEN-

SKIH IZOBRAZENECV v

Trstu vabi v ponedeljek, 18.

t. m. na redni ponedeljski

večer v Peterlinovi dvorani,

kjer bo misijonarka MA-

RIJA SRES, ki deluje v In-

diji, govorila o svojem izku-

stvu s svetom indijske zen-

ske. Večer se bo pričel ob

20.30.

OBVESTILA

KNJIZNICA P. TO-

MAZIC IN TOVARISI -

Prosnetni dom - Jutri, 15. t.

m., ob 17. uri se začne

URA PRAVLJIC. Vabljeni

učenci 1. in 2. razreda. Ob-

vezne so copate.

KDOR želi pomagati Od-

seku za zgodovino pri Na-

rodnih in študijskih knjižnici

v Trstu za kritje stroškov,

ki jih je povzročila nedav-

na poplava lahko nakaze

prispevek na tr/n 857/74

pri TKB, na tr/n 9433 pri

Hranilnici in posojilnici na

Opcinah ali ga odda v taj-

nistvu Primorskega dnevn-

nika. Za pomoč hvala.

SD KONTOVEL ob-

vešča, da se prične ženska

rekreativna telovadba dan-

es, 14. t. m. ob 20.30.

LOGLAB - multimedjal-

ni tečaj slovenskega je-

zika, sola preživlja, pri-

sluhni svojemu telesu.

Informacije in vpisovanje:

Narodna in študijska knjiž-

nica (tel. 635629) in

Trzaska knjigarna (tel. 635954), Ul. sv. Franciska

20.

SK BRDINA organizira

zimovanje in silvestrovanje

v Mariboru. Informacije in

vpisovanje na sedežu kluba,

Proseska ul. 131 na

Opcinah vsak ponedeljek

od 18. do 20. ure.

ČESTITKE

V Ricmanjih je povila
nonotu in noni hčerka Lo-
rena malo CATERINO. Ob
priliki izreka iskrene ce-
stitke SKD Slavec.

IZLETI

KRISKA SEKCIJA

UPOKOJENCEV SPI CGIL

priredi v soboto, 30. t. m.

izlet v Spilimbergo in v S.

Daniele del Friuli, kjer si

bomo ogledali solo za izde-

lovanje mozaikov. Vpisuje

M. Turel, tel. st. 220266.

DRUSTVO NARAVO-

SLOVCEV IN TEHNIKOV

»T. Penko« prireja v ne-

deljo, 17. t. m., strokovno

vodeni izlet v Polcenico

(PN). Ogled znamenitosti

kraj, izvira Livenze in na-

ravnega parka S. Floriano.

Zbirališče ob 8. uri na trgu

Oberdan in ob 8.20 pri

bencinski crpalni na avto-

cesti pri Devinu. Prevoz z

lastnimi sredstvi, kosilo iz

nahrbtnika. Vljudno va-

bl

NOVICE

Do konca mesec prošnje
za denarne prispevke

Goriška pokrajinska uprava obvešča, da 31. t.m. zapade rok za predložitev prošenj za denarne prispevke v smislu deželnih zakonov st. 13/66 in 59/88. Zakon st. 13 predvideva denarne prispevke za delno kritje stroškov delovanja poklicnih sol, sol za umetnostno vzgojo, sol za vzgojiteljice itd. Zakon st. 59 predvideva denarne prispevke za glasbene sole. Prošnje, ki bodo prispele po zgoraj omenjenem datumu ali, ki ne bodo popolne (manjkajoča dokumentacija) ne bodo vzeli v postev.

Knjiga o veri v deželah
vzhodne Evrope

Na sedežu Instituta za mittelevropska kulturna srečanja - Mazzinijeva ulica 20 - bodo danes ob 18. uri predstavili knjigo "La fede "sommersa" nei paesi dell'Est", ki je pred kratkim izšla pri založbi Neri Pozza v Vicenzi. Knjigo, ki prinaša povzetke mednarodnega srečanja na isto temo, ki je bilo lani v Trevisu, v prireditbi Instituta za versko in socialno zgodovino iz Vicenze, bo predstavil prof. Fulvio Salimbeni s Trzasko univerze.

Seja v Števerjanu

Na redni seji se bo drevi, ob 19. uri, sestel občinski svet v Števerjanu. Dnevni red zasedanja napoveduje razpravo o nekaterih vprašanjih na področju finančnega poslovanja ter odobrev izvršilnega načrta za 3. odsek greznicega omrežja. Predvidoma bo na seji govor tudi o škodi, ki jo je povzročilo deževje na cestah in drugih objektih ter o ukrepih za odpravljanje posledic.

Zaprta ulica Terza Armata

Precej težaven je bil včeraj popoldne dostop v mesto z južne strani zaradi dvehurne zapore ulice Terza Armata. Tovornjak s prikolicco je namreč zapeljal na rob cestišča, menda, da bi se ognil trčenju z drugim vozilom. Bankina je popustila, vozilo se je nagnilo in tovor lesnih polizdelkov se je razsul na cesto. Ranjen ni bil nihče, pač pa so morali cesto zapreti za dobri dve uri.

Suspendirali so občinskega
funkcionarja v Trziču

Tudi na Občini v Trziču imajo svojo "miniafero" zaradi podkupnin. Na včerajšnji tiskovni konferenci so sporočili, da je uprava suspendirala inf. Neda Pizzutta, načelnika tehničnega urada in odgovornega za izvajanje načrta avtomatizacije. Trzasko sodišče je namreč sporočilo, da se proti omenjenemu uslužbencu vodi kazenski postopek. Osumljen je kaznivih dejanj vplivanja na potek licitacije, izrabe službene tajnosti in prejemanja podkupnine. Zadeva naj bi bila v zvezi z dobavo računalniške opreme podjetja Micromec.

ZBORNICA / ZA PREVOZNIŠTVO

Ustanvalja
se nov sklad

Posojila po zelo ugodnih pogojih - Odločitev 27.t.m.

VLADO KLEMSE

Goriška Trgovinska zbornica si močno prizadeva, da bi tudi z lastnimi sredstvi, oziroma sredstvi, ki jih upravlja, omilila posledice gospodarske krize. Pred kratkim je bil sprejet prvi paket ukrepov, ki naj bi zaustavili narastanje brezposelnosti. Podjetja, ki bodo v prihodnjih dveh letih na novo zaposlila delavce in uslužbenice, imajo pravico do denarnega prispevka. Ta ukrep ze velja, saj ga je potrdil tudi deželni nadzorni organ.

Pripravljen pa je tudi ze drugi paket ukrepov, ki tokrat zadevajo posege v korist prevoznistva. Na seji razsirjenega odbora Trgovinske zbornice, ki bo predvidoma 27. t.m., bodo odobrili pravilnik o poslovanju Rotacijskega sklada za prevoznisko dejavnost, ki v strukturi gospodarstva naše pokrajine zavzema pomembno mesto. Večji delez odpade sicer na avtoprevoznistvo, vendar pa so pri Zbornici mnjenja, da ne bi postavljali omejitvev. Za poseg rotacijskega sklada bodo tako lahko zaprosila tudi podjetja, ki se ukvarjajo z račnim (letalskim) prevozom, ali pa prevozom po vodi. Ustanovili bodo rotacijski sklad z

osnovno dotacijo dveh milijard lir. Po odobritvi pristojnih ministrstev, pa se bodo na tem skladu začela zbirati tudi sredstva iz prelevmana na plinsko olje proste cone. Prelevman znasa sto lir na vsak liter, ali okrog 1, 7 milijarde lir letno.

Podjetja bodo za posodabljanje voznega parka, uradov, opreme itd lahko najela posojila pod zelo ugodnimi pogoji, saj obrestna mera ne bo visja od treh odstotkov. Posojilo bodo podjetja vrnila v petih letih. Ob tem velja poudariti, da bodo za posojilo rotacijskega sklada podjetja lahko zaprosila tudi ce bodo za investicijo koristila možnosti in olajšave iz drugih virov.

Na srečanjih s strokovnimi združenji prevoznikov so predlog ze obravnavali in v glavnem je bilo doseženo soglasje glede bistvenih točk. Zato je pričakovati, da bodo "paket" brez te zav odobrili na napovedani seji.

Zatem bo treba počakati se približno mesec dni, da bo sklep začel veljati. Prve prošnje bi lahko sprejeli do konca leta, prva izplačila pa bi bilo mogoče opraviti ze spomladi.

VILLA FROMMER / OD KURATORIJA PRIČAKUJEJO HITREJŠE UKREPANJE

Nekdanji najemniki bi se
radi vrnili v stare domove

Stavba, ki jo je januarja opustošil požar pa nezadržno propada

VLADO KLEMSE

Med nekdanjimi stanovalci vile Frommer narasčata jeza in nejevolja spričo počasnosti delovanja in sprejemanja odločitev kuratorija Coroninjevega sklada, posebej kar zadeva popravilo škode na omenjenem stanovanjskem objektu. Ze ob nesreči - ostresje velike stanovanjske stavbe na Svetogorski ulici 61, je 2. januarja letos opustošil si-

lovit požar - jim je bilo jasno, da bo za obnovo poslopja treba čakati precej dolgo. Niso se zmotili, kajti od tistega ledenomrzlega popoldneva z močno burjo je minilo ze devet in pol mesecev, pogo.išce pa se naprej sameva. Jesensko deževje je naredilo svoje, saj je dobršen del stavbe brez strehe, čeprav bi bilo mogoče poslopje, z razmeroma

majhnim stroškom, za silo zascititi. Strošek za rekonstrukcijo bo tako prav gotovo višji, teze bo pridobiti finančna sredstva, manjše pa bodo možnosti da se objekt ponovno usposobi za stanovanjske namene. Kakor je slišati se namreč Coroninjev sklad otepa z velikimi finančnimi težavami, kljub milijardni vrednosti nepremičnin in opreme. Po svoje je na delovanje kuratorija nedvomno vplivala tudi politična kriza na občini. Ce taka ugotovitev drži za minulo obdobje, pa se nekdanji stanovalci vile Frommer in nasploh goriška skupnost nikakor ne strinjajo, da bi z istim tempom razreševali številna vprašanja v prihodnje. V pogovoru z nekaterimi od nekdanjih najemnikov, oziroma stanovalcev, ki se zmeraj upajo, da se bodo kmalu lahko vrnili na svoji stari dom, smo zvedeli, da jih mineva potrpljenje in da pripravljajo odmevnejšo pobudo. Ce so pred kratkim na območju rajona zbrali okrog dvesto podpisov pod petico za čiščenje in urejanje brega - bodo tokrat nabirali podpise v podporo zahtevi, da kuratorij cimprej poskrbi

za popravilo stavbe in omogoči ponovno vselitev strankam, ki to želijo.

Posredno smo zvedeli, da so se stvari le začele premikati, čeprav se zelo počasi in da je upanje za ugoden razplet. Zavarovalnica - novica je preverjena - je prve dni oktobra izplačala odškodnino in torej nekaj denarja ima kuratorij ze na razpolago. Slišati pa je tudi, da bi rekonstrukcijo stavbe lahko financirali z najemom posojila, za odplačevanje obresti pa naj bi priskociła na pomoč Dezela s pri-

spevkom na račun obresti. Menda so člani kuratorija ze tudi evidentirali strokovnjake, ki naj bi izdelala načrt. Zdaj se pojavlja vprašanje, kako hitro bodo v kuratoriju sprejeli odločitve in koliko časa bo spet potrebno za pripravo načrta, za zagotovitev potrebnih finančnih sredstev itd. Iz posnetkov (foto Studio Reportage) je razvidno, v kakšnem stanju je danes poslopje, ki pod vplivom vremenskih razmer ze vidno razpada. Aktivni pa so tudi razni razbijaci, ki povzročajo dodatno škodo.

POLEMIKE / GLEDE HUDOURNIKA BIRŠE

Najprej globalni
načrt, potem poseg

Stališče pokr. svetovalca G. Brandolina

Nevarnost poplav je na Goriškem zaenkrat mimo, niso pa prenehale polemike o (pre) počasnem ukrepanju pristojnih oblasti, o nemoči, da bi začeli konkretno reševati vprašanje, ki je iz leta v leto bolj občuteno. Na zadnji seji občinskega sveta v Koprivnem - ta kraj je v zadnjih letih ze nekajkrat poplavlila Birsar in tudi pred nekaj dnevi je povzročila veliko škodo in se vec skrbi - so med razpravo o ukrepih za preprečevanje novih poplav sprejeli tudi odločitve, ki sicer zveni bolj kot grožnja. Sami bodo ukrepali, na lastno pest, ce se pristojni organi ne bodo zganili. Skratka: potrpljenja in cakanja je dovolj.

Na odgovor ni bilo treba dolgo čakati. Oglasil se je pokrajinski svetovalec Giorgio Brandolin (izvoljen prav v okrožju Koprivno - Fara) in vrstah Severne lige in prijateljsko opozoril občinske upravitelje, da resitev, kakor so si jo zamislili, ni najboljša. Posamični ukrepi, brez globalnega načrta ureditve porecja, bi utegnili stanje se poslabšati. Z drugo besedo: potreben je jasen globalni načrt. Tako pokrajinski svetovalec Brandolin, ki opozarja, da je do zamud prišlo tudi zaradi ločenih pristojnosti. Od izliva Birše v Ter do železniskega mosta je za poseg pristojen Državni tehnični urad (Genio ci-

vile), za območje od železnice do meje pa deželno odborništvo za gozdarstvo. Pokrajinska uprava je v prejšnji mandatni dobi, kljub temu, da nima neposrednih pristojnosti, pripravila načrt, ki ima tudi ze delno finančno kritje s strani Dezele. Zal se je zataknilo pri njegovem uresničevanju tudi zaradi birokratskih težav in ovir. Ob tem predstavnik SL ne zamudi priložnosti za jedko kritiko na račun prejšnje uprave na Pokrajini, oziroma njenih predstavnikov. Koprivno je predstavljal v pokrajinskem svetu bivši zupan, ugleden predstavnik kopriške skupnosti pa je bil član ožjega odbora na Pokrajini.

GORICA/TUD I V FURLANŠČINI

Predstavili knjigo
o Sveti Gori

Na pobudo tednikov Katoliški glas in Voce Isontina so v sredo predstavili publikacijo o Sveti gori. Knjiga, ki jo je uredila Irena Bratina Zuljan je izšla pri založbi Jutro in je prevedana tudi v italijansčino in

furlanščino, v jezike sosedskih narodov, ki jim je romarska cerkev nad Solkanom pomenila od zmeraj tudi skupno točko. Prav ta vidik so na predstavitvi posebej poudarili. Na srečanju so poleg predstavnika

založbe Jutro spregovorili dr. Oskar Simšič, dr. Luigi Tavano in Celso Macor. Knjiga je ze v prodaji v goriških kioskih. Na sliki - foto Studio Reportage - govorci na srečanju ob predstavitvi.

OBVESTILA

SLOVENSKI VISOŠKOSOLSKI SKLAD S. TONČIČ tudi letos razpisuje nagrado Dr. Frane Tončič. Nagrada je bila zamisljena kot spodbuda visokosolcem, pripadnikom slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, za raziskovalno in ustvarjalno delo univerzitetnih studentov. Nagrada je namenjena disertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine in znanosti. Za nagrade se lahko potegujejo univerzitetni študentje, ki so diplomsko delo zagovarjali med 1. junijem 1992 in 30. aprilom 1993. Kandidati naj dostavijo najkasneje do 22. oktobra, torej časa je samo se nekaj dni, izvod svoje diplomske disertacije na naslov Narodne in študijske knjižnice v Trstu, Ul. sv. Franciska 20. Prejeta dela bo ocenjevala posebna komisija. Dobitnik nagrade, ki znaša 2 milijona lir, bo razglašen februarja prihodnjega leta.

D R U Š T V O UPOKOJENCEV priredi 7. novembra tradicionalno martinovanje v gostišču Al Fogolar v Galianu pri Cedađu. Prijave pri poverjenikih in na sežu društva.

ŠOLSKE VESTI

LOGLAB - Multimedialni tecaji slovenskega jezika, Sola prežvetja, Priljubljeni svojemu telesu. Informacije in prijave v knjižnici Damir Feigel, Ul. della Croce 3, tel. 531733. Priloznost, ki je ne gre zamuditi!

SLOVENSKI DECELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE obvešča, da je se nekaj dni časa za vpis v tecaj za dodeljene upravne vodnje podjetja. Tecaj traja 500 ur, je brezplačen in nudi možnost specializacije pri vodstvenih funkcijah v terciarnih dejavnostih. Zavod tudi sporoča, da je se nekaj prostih mest za tecaje informatike, italijansčine in enologije. Vpisovanje in podrobnejše informacije na sežu Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3 tel. 81826 vsak delavnik, razen sobote, od 10. do 14. ure.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNEGA UCITELJISCA SIMON GREGORČIČ vabi dijakinje, ki so opravile usposobljenostni izpit za poučevanje v otroških vrtcih v solskih letih od 1976/77 do 1985/86, naj cimprej poskrbi za prevzem diplome.

OBVESTILA

RAJONSKI SVET ZA PEVMO, OSLAVJE IN ST-MAVER prireja v nedeljo, 17. t.m., četrti Pohod na Sabotin. Zbirališče ob 8.30 na začetku vojaške ceste nad Stnavrom. Na vrhu ogled izkopanin in masa v cerkvi sv. Valentina. Ob povratku pastasuta in drugo razpade. Aktivni pa so tudi razni razbijaci, ki povzročajo dodatno škodo.

KINO

GORICA VITTORIA 19.40-22.00»L'ultimo grande eroe" Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 18.00-20.00-22.00»Silver». S. Stone. Prep. ml. pod 14. letom.

TRZIC COMUNALE 18.00-20.00-22.00»Boxing Helena». R. Jennifer Lynch, i. Julian Sands in Sherrylyn Fenn. Prep. ml. pod 14. letom.

GRADEZ CRISTALLO 20.00-22.15»Il fuggitivo». R. Anrew Davis, i. Harrison Ford.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 410701.

POGREBI

Danes, ob 10.15, Parascovia Bigot, iz splosne bolnisnice v Krmin, ob 11. uri, Odorino Stanta, iz splosne bolnisnice v cerkev v Strazicah, ob 12.30, Milena Klajnscek vdova Sfiligoj, iz splosne bolnisnice v Pevmo.

CNA

Razprava o
minimum tax

"Minimum tax" je te dni ponovno v ospredju na italijanski politični sceni. Vlada vztraja, sindikati grozijo s splošno stavko, parlament pa hoče davek takoj odpraviti. Obrtniško združenje CNA (Confederazione nazionale dell'artigianato) prireja danes, ob 20.30 javno zborovanje na temo: Odpraviti minimum tax - za novo politiko na državni in deželni ravni za razvoj obrtništva. Predloge bosta pojasnila Roberto Cosolini in Amadeo Cosolo. Zborovanje bo v konferenčni dvorani Palace hotela.

ZANIMIVOST / OBILICA VLAGE IN TOPLOTA

Turški kostanj spet v cvetju

Pojav jesenskega cvetenja je letos, po suši, precej pogost

Obilica padavin po dolgi suši in toplo vreme sta spodbudila rast. V zadnjih tednih je bilo marsikje opaziti sadno drevje v cvetju, na novo pa so pognale tudi rastline, ki so ze sicer odvrgle liste. Bujno je te dni spet zacvetel divji kostanj ob državni cesti pri mejnem prehodu Miren. Zanimivo je to, da je drevo letos ze zaključilo svoj ciklus in da so plodovi, ki so se razvili na pomladanskih cvetovih, ze dozoreli in odpadli. Cudo narave pač. (foto Studio Reportage).

SOMALIJA / AIDIDOVA SPRAVNA PONUDBA

Pilot in vojak OZN spet na prostosti

MOGADIS - Uporniški general Mohamed Farah Aidid, ki so ga predstavniki ZN in ameriške vojske zamenjali ujeti od junija sem, ko so njegovi pripadniki v spopadih ubili 24 pakistanskih vojakov ZN, je v sredo ukazal izpustiti ameriškega pilota helikopterja Michaela Duranta. Pilota so se istega dne zmagoslavno pričakali v domačem New Hampshireu.

Fotografije in televizijski posnetki okrvavljenega Michaela Duranta, ki so ga uporniki zajeli v spopadih pred enajstimi dnevi, so obšle svet. Njegovi poveljniki v Berlinu pa so ponosni, ker je junaško prestopal vse napore in negotovitosti ujetništva. Čeprav tega major Leo Ouellet iz Berlina v pogovoru za Reuter ni posebej omenil, najbrž ni napak domnevati, da Durantu medalja za hrabrost, če ne ne visji čin, ne bosta ušla. Precej manj medijskega hrupa je bil deležen nigerijski pripadnik ZN Umar Sankali, ki so ga Aididovi vojaki prav tako izpustili v sredo, njihov ujetnik pa je bil že od petega septembra.

Generalni sekretar Butros Gali je v sredo prispel v egiptovsko prestolnico na pogovore s predstavnikoma afriških držav o nadaljnji usodi Somalije in s tem povezanih vojaških operacij ZN. (Reuter)

Nove sankcije

PORT-AU-PRINCE - VS ZN je spet uvedel sankcije proti haitimskim vojaškim oblastem, ki niso spoštovale dogovora o vzpostavitvi demokracije in vrnitvi leta 1990 demokratično izvoljenega predsednika Aristida. Sankcije bodo začele veljati v ponedeljek popolnoma. Ameriški predsednik je ponovil odločnost Washingtona, da na Haiti vrne demokracijo.

Kanadski vojaki so se medtem že vrnili v domovino, ameriška vlada pa naj bi v kratkem razpravljala o prihodnosti vojaških ladij, ki bi nadzorovale spoštovanje sankcij. Reuter pa je pozno zvečer sporočil, da je oborožen neznane ubil haitiskega pravosodnega ministra, v atentatu pa so življenje izgubili tudi telesni stražarji. (Reuter)

RUSIJA / ŠE ENA JELCINOVA ODLOČITEV

Ob volitvah tudi referendum o ustavi

Gračov zatrjuje, da vojska verjame le Jelcinu

MOSKVA - Jelcin je na tiskovni konferenci povedal, da se bodo volilci na splošnih parlamentarnih volitvah, ki bodo 12. decembra letos, opredelili tudi do predloga nove ruske ustave. Jelcin meni, da bo formalni predlog za referendum podpisal se pred koncem tega meseca, potem ko bodo strokovnjaki dodelali osnutek, ki ga je sam že odobril. Iz virov blizu ruskemu predsedniku se je izvedelo, da se je Jelcin za razpis ustavnega referenduma odločil zato, da bi tudi na ravni lokalnih organov oblasti izpodrinil pristase razpuščenega parlamenta, saj je očitno, da del konstitutivnih delov Ruske federacije ne podpira Jelcinovih reformskih prizadevanj.

Ruski obrambni minister Gračov je na srečanju vojaških veteranov iz vojne v Afganistanu izjavil, da je predsednik Jelcin edini človek, ki je sposoben rešiti Rusijo ter jo popeljati na pot normalnega demokratičnega razvoja. Po ministrovem mnenju je bila država ob oboroženem uporu pripadnikov parlamenta na robu državljanske vojne, zato mora vojska ostati še naprej budna in pripravljena na posredovanje. Gračov tudi meni, da si večina ruskih državljanov želi, da bi Jelcin do leta 1996, ko mu poteče mandat, ostal predsednik države, zato predsedniške volitve niso potrebne. (Reuter)

Pavel Gračov in Boris Jelcin (Telefoto: AP)

Moskva obtožuje abhazijske upornike

MOSKVA - Ruska vlada je obtožila vodstvo abhazijskih upornikov, da na območjih, ki jih nadzoruje, izvaja politiko etničnega čiščenja. Zrtev te genocidne politike je v prvi vrsti gruzijsko prebivalstvo, izzvzeti pa niso niti prebivalci ruske narodnosti ter druge narodnosti, živeče v Abhaziji. »Vlada od abhazijskih oblasti zahteva, naj takoj prenehajo s kršenjem človekovih pravic in množičnim etničnim čiščenjem. V nasprotnem primeru bo vlada temeljito pretehtala nadaljnje ukrepe za zaustavitev tega nečloveškega početja,« piše v sporočilu.

Gruzijski predsednik Sevardnadze pa se je zahvalil pilotom sedemnajstih ukrajinskih vojaških helikopterjev, ki so sodelovali pri evakuaciji gruzijskega prebivalstva iz uporniške Abhazije, ki so v nemogočih vremenskih razmerah rešili življenje kar 7000 ljudem. (Reuter)

POLJSKA / NOVA VLADA

Pawlak ne bo kos nalogi

Walensa se ne navdušuje za predlaganega premiera

VARSAVA - Poljski predsednik Lech Walensa, ki naj bi v stiri najstih dneh imenoval novega predsednika vlade, je včeraj dejal, da edini kandidat, ki ga je na mesto premiera predlagala levsredinska koalicija Zveze demokratične levice in Poljske kmečke stranke, Waldemar Pawlak, najverjetneje ne bo zmožen uspešno opravljati zaupanega mu dela. Vendar je na tiskovni konferenci po govoru v parlamentu poudaril, da njegove kandidature ne bo oviral. »Če bi bile trenutne razmere v državi drugačne, stabilnejše, bi bil Pawlak idealen za pred-

sednika vlade,« je menil Lech Walensa in obljubil, da bo novega premiera imenoval takoj, ko bo dosedanja vlada Hanke Suchocke odstopila. Kdaj se bo to zgodilo, se ni jasno, po nekaterih izjavah pa naj bi bilo to v kratkem. Pawlak je naloge predsednika vlade opravljal že lanskega junija, vendar ja po 33 dneh, ko ni uspel sestaviti vladnega kabineta, odstopil.

Ce predsednik Lech Walensa premiera ne bo imenoval v prihodnjih dveh tednih, ga ima parlament pravico sam imenovati brez poprejšnjega posveta s predsednikom države. (Reuter)

Walensa dvomi v primernost novega premiera (Telefoto: AP)

HRVAŠKA / KONGRES VLAĐAJOČE STRANKE

Tudmanova HDZ poslej krščansko-demokratska

Bolj kot za predlog premiera Valentića o gospodarskih spremembah se javnost zanima za kongres HDZ

Predstavniški dom Sabora Republike Hrvatske je v četrtek in sprejel referat premiera Nikice Valentića o stabilizacijskem programu. Program naj bi uresničevali v treh fazah. Glavni cilj je znižanje inflacije na 10 do 12 odstotkov do konca leta, v prvih mesecih prihodnjega leta pa naj bi inflacija padla na 5 do 6 odstotkov. Valentić meni, da bi brez tega programa mesečna stopnja inflacije znašala kar 50 odstotkov.

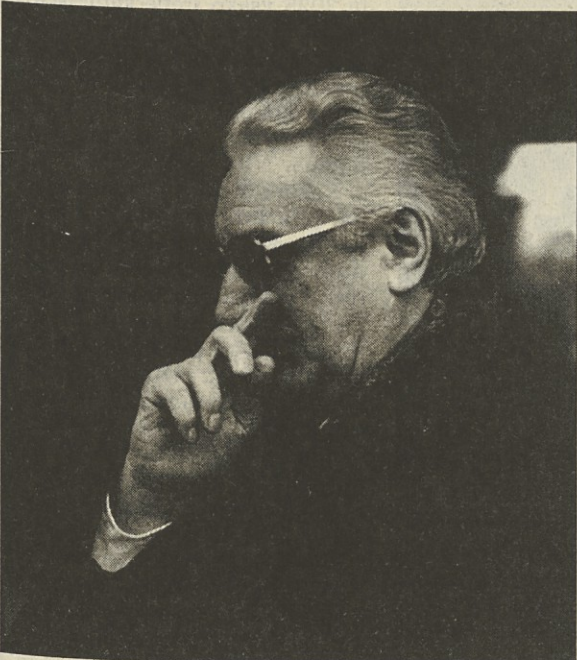
Zasedanje sabora pa je bilo v senci priprav na drugi občni zbor Hrvatske demokratske skupnosti (HDZ), ki bo potekal danes in jutri v Zagrebu. Na zboru bo sodelovalo 1923 delegatov, od tega jih bo 1120 iz vseh hrvatskih županij, 400 iz tujine ter 180 iz podmladka vladajoče stranke. Navzočih bo tudi 112 gostov in 96 novinarjev. Na zboru naj bi dopol-

DARKO PAVIČIĆ / ZAGREB

nili statut stranke, na včerajšnji tiskovni konferenci pa je podpredsednik HDZ dr. Jure Radić izjavil, »da se bo ohranila kontinuiteta HDZ in da bodo splošne značilnosti stranke ostale enake«, da pa »se bo zaradi povezovanja z Evropo HDZ opredelila kot ljudska stranka, ki temelji na načelih krščanske demokracije«. Pri tem je pojasnil, da je »HDZ predvsem ljudska stranka«, kar zadeva »moralo, razvoj, gospodarstvo, socialno problematiko, pa bo črpala predvsem iz krščanskih načel«. V javnosti se malo ve o spremenjenem statutu nove demokratske stranke na Hrvaskem, tisto, kar je prišlo na dan, pa dokazuje, da HDZ ne odstopa od pojmovanja »partijske države« in »državne parti-

je«, kot je v Nedeljnjem Dalmaciji zapisal član Hrvatske kmečke stranke dr. Tihomil Rada. V devetih točki programskih načel piše, »da se HDZ zavzema za načelo vzajemne odgovornosti volilnih, upravnih in strankarskih organov, kar pomeni, da se morajo teza-ve reševati na nivoju, kjer nastajajo, prav tako pa so nižji nivoji podrejeni višjim, ta princip velja tudi za odnose med državo in lokalno oblastjo«.

Izstop poslancev HSLS iz sabora je le se oslabil »levo liberalno krilo« v HDZ, na katero se je spravila hadezejevska desnica. Čeprav frakcije v HDZ ne bodo legalizirane, je očitno, da ne bo prevladala ne desna ne leva opcija, saj je stranki potrebno ravnotežje. Opozicija pa opozarja, da je prenovljeni statut HDZ v znamenju »demokracije centralizma«, saj določa, da lahko predsednik stranke imenuje kar tretjino vodstva stranke. Predsednik HDZ uživa dominanten položaj, saj izključno on predstavlja, zastopa in odgovarja za delo HDZ ter zagotavlja »redno delovanje organov stranke«. Dr. Rada meni, da ima tako Hrvatska v eni osebi državnega poglavarja, vrhovnega poveljnika oboroženih sil in sefa vladajoče stranke. Zaenkrat se ni jasno, kdo bo na tajnih volitvah za predsednika stranke protikandidat dr. Franju Tudmanu. Lahko le citiramo Hrvatski zrakomlat, ki ga izdaja Drustvo zabebantov Nedeljne Dalmacije, ki napoveduje, kdo bo v nedeljo nasledil sedanjega predsednika HDZ. Kandidata sta dva: Franjo in Tudman.

Franjo Tudman (Foto: Romeo Ibršević)

BLIŽNJI VZHOD / GRADITEV ZAUPANJA

Izrael in PLO se dogovarjata o izpustitvi 12.000 zapornikov

Voditelja pogajalskih skupin zadovoljna s potekom pogajanj

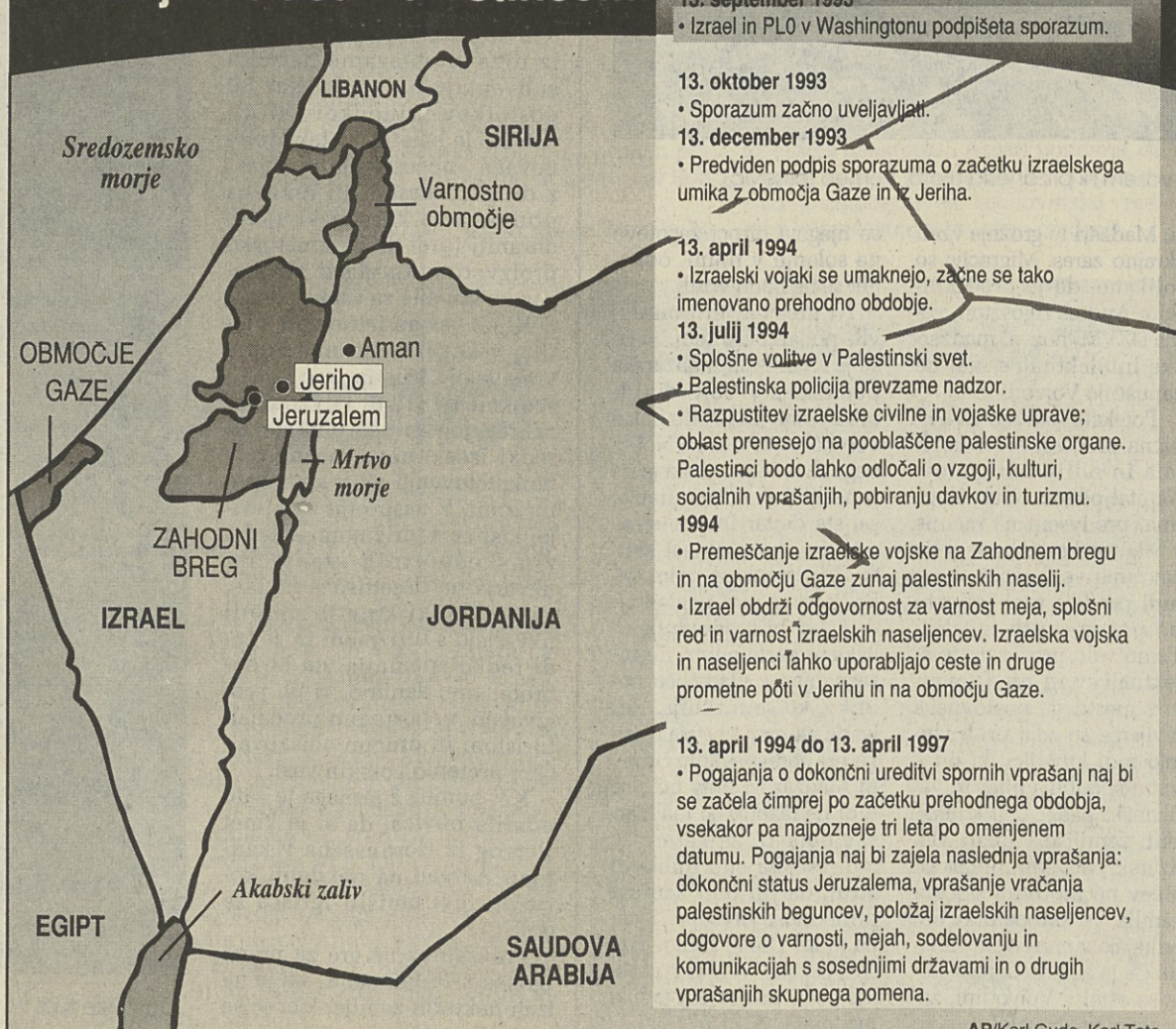
TABA - Izraelski in palestinski pogajalci se v Tabi na egiptovskem delu Sinajskega polotoka pogajajo o morebitni izpustitvi 12.000 palestinskih zapornikov, ki so zaradi »ogrožanja varnosti« zaprti v izraelskih zaporih. Čeprav se o številu in času izpustitve še niso

dogovorili, se zdi, da pogajanja dobro napredujejo, so novinarjem povedali predstavniki obeh strani. Opazovalci so se začudili, ko so pred hotelom v Tabi, kjer pogajanja potekajo, videli, kako sta se voditelja pogajalskih skupin, namestnik izraelskega vrhovnega voja-

skega poveljnika Amon Sahak, in eden vodilnih strategov PLO Nabil Sat, sprehajala ob morju, se prijateljsko pomenovala celo o svojih družinah in se na ves glas smejala. »Upam, da bomo končno dosegli mir. Sem smo prisli opraviti naporno delo in vzpostaviti no-

ve prijateljske vezi. Upam, da se to že vidi,« je omenjeno dogajanje komentiral izraelski major Uzi Dajan, ki je tako kot drugi izraelski vojaški predstavniki namesto v uniformi oblečen v civilna oblačila, da bi bilo razpoloženje cim-bolj sproščeno. (Reuter)

Predaja oblasti Palestincem

AP/Karl Gude, Karl Tate

NOVICE

Novi bankovci brez vrednosti

BEOGRAD - Narodna banka Jugoslavije je včeraj izdala bankovec za 50.000 dinarjev v brezupnem prizadevanju, da bi se spopadla z inflacijo, ki dneвно pustoši z 20 odstotki. Novi momarsko modri in skratni bankovec je vreden 4, 5 dolarja na beograjski črni tečajni borzi, je sporočila beograjska agencija Tanjug. Gre za prvi novi bankovec, ki so ga izdali po 1. oktobru, ko je centralna banka svoji valuti porazela sedenice, in že četrty bankovec v zadnjih dveh mesecih. Sredi avgusta je banka izdala bankovec za 500 milijonov dinarjev, katerega takratna vrednost je bila 3, 5 dolarja, teden dni pozneje pa se bankovec v vrednosti milijarda dinarjev, ki je bil vreden tri dolarje. Vrednost obeh bankovcev je zdaj praktično nična. Tretji bankovec za 10 milijard dinarjev so izdali v drugi polovici septembra. (Reuter)

Vprašljiva mirovna pogajanja

PHNOM PENH - Pomocnik predsednika kamboske vlade Hun Sen je izjavil, da se ni jasno, ali bo prišlo do načrtovanih pogajanj med vlado in predstavniki Rdečih Kmerov. Vlada je namreč trdno odločena, da bo sla na pogajanja le v primeru, če bodo uporniki pred tem priznali vlado. Voditelji blizu 10.000 gverilcev so pred nedavnim sicer izjavili, da priznavajo novega kralja Norodoma Sihanuka, ne pa tudi vlade, ki je po njihovem mnenju »vietnamska marioneta.« Hun Sen je tudi zagotovil, da bo Kambodža v VS sprožila vprašanje tajske pomoči Rdečim Kmerom, saj naj bi tajska vojska gverilcem dajala rakete in oklepna vozila. Uradni Bangkok je to že zanikal. (Reuter, STA)

Mubarak grozi skrajnežem

KAIRO - Egiptovski predsednik Hosni Mubarak je po prvi seji novega kabineta izjavil, da sta prvi nalogi vlade zaostrovanje boja proti islamskim skrajnežem ter pospeševanje gospodarske reforme. Po uradnih podatkih naj bi bilo v političnem nasilju od marca letos ubitih vsaj 200 ljudi, egiptovsko gospodarstvo pa je zaradi nasilja islamskih skrajnežev utrpelo tudi več milijard dolarjev škode. (Reuter)

Američani niso zadovoljni s Clintonovo politiko

NEW YORK - Večina Američanov se ne strinja z zunanjo politiko predsednika Billa Clintona, kažejo rezultati ankete ameriške televizijske mreže ABC News. Kar 56 odstotkov vprašanih ne odobrava predsednikovega načina reševanja mednarodnih problemov. Se posebej so anketiranci kritični do Clintonove politike v Somaliji in

na Haitiju, saj jih kar 70 odstotkov meni, da je popolnoma zgrešena. Prepričljiva večina vprašanih, kar 73 odstotkov, jih meni, da bi se moral predsednik posvetiti predvsem notranjim težavam. (STA)

GRUZIJA / KRUTA ZGODOVINA

Rusi spet v Zakavkazju

Ruski generali so se poldrugo stoletje trudili, da so si podredili uporniško Gruzijo, zdaj pa se vračajo, ker jih je zlomljeni Edvard Ševardnadze povabil braniti Tbilisi

TBILISI - Ruski generali so potrebovali kar 150 let, da so si podredili Zakavkazje. V 19. stoletju, ko so tam divjali hudi boji, je pesnik Aleksander Puškin opisal zakavkasko bojevnike z besedami: »Bodala in meci podaljšujejo njihove naravne okončine.«

Stoletje pozneje si Rusija spet prizadeva pomiriti spor na istem območju - tokrat s povabilom Edvarda Ševardnadzeja.

Ševardnadze je prejšnji teden nerad popeljal svojo z vojno razporejeno državo v Skupnost neodvisnih držav. Moskvo je prosil, naj razporedi svoje enote ob železnih progah in strateških objektih.

Krvavi dogodki v Gruziji so prav mogoče napoved dogodkov, ki jih lahko pričakujejo v zahodnem Kavkazu: s svojimi 40 etničnimi skupinami je največje krizno žarišče v Ruski federaciji. Na severozahodni obali Črnega morja, ki je bilo zaradi svojih pesčenih plaz in palmovih dreves nekod center sovjetskega vodnega sporta, se abhazijski separatisti bojujejo za avtonomijo. Na zahodnem, nižinskem in poljedelskem delu so uporniki odstavljene predsednika Zvijada

Gamzahurdija zavzeli del ozemlja, ki po velikosti zavzema skoraj polovico države s 5, 4 milijona prebivalcev. Separatisti iz Osetije si prizadevajo zavzeti gruzijski hriboviti sever. Ob jugovzhodni meji s Turčijo so etnični muslimani iz Adžarije ustanovili nekakšno avtonomno precej bogato republiko in zelo odprto kotikotirajo z Moskvo. Sivlasi Ševardnadze, ki se ga mnogi se spominjajo kot nekdanjega sovjetskega zunanjega ministra, ker je izdatno pomagal pri osvoboditvi Vzhodne Evrope izpod sovjetske prevlade, je obljubil, da bodo prihodnje leto potekale volitve, s katerimi naj bi se zmanjšale napetosti v državi.

Vendar je v državi zelo napeto, čas pa teče. Če Rusija ne bo pomagala, lahko Ševardnadze izgubi podporo. Edino, kar se družijo razdeljene Gruzijce, je skupno zavračanje vrnitve v kakršnokoli obliko ruske »kolonizacije«.

»Vse moramo zgraditi od začetka. Država ne more vedno živeti le od ponujene roke. Rusijo potrebujemo,« je izjavil zunanji minister Aleksander Čikvadze in dodal: »Ruska politika do Gruzije ni bila nikoli izrazita. Vendar se zdaj

ELIF KABAN / REUTER

cuti odgovorno za naše razmere. O svoji politiki mora dobro premisliti.«

Gija Nodia, vodja kavkaskega inštituta za mir, demokracijo in razvoj, je v gruzijski vladni skupini izvedencev izjavil: »Ševardnadze ni močan in zato računa, da bo s rusko pomočjo premagal upornike.«

Kakšnega drugačnega mnenja tudi ni mogoče pričakovati, ker se ne more opreti na domaćo neposlušno vojsko. Parlament ni enoten, v vladi se že kažejo razpoke.

Sprl se je z nekaterimi poveljniki, tudi s 66-letnim Jaborom Ioseliani-jem, ki je bil na čelu dvatisočglave konjenice.

Ceprav nekateri obtožujejo ruske cete, ces da izzivajo nemire, pa ni nobenega dokaza o vpletenosti ruske vlade. Vendar so podobnosti med krizo v Gruziji in med drugimi krizami v nekdanji Sovjetski zvezi osepeljive.

V Tadžikistanu je močna ruska vojska podprla nekdanjo komunistično vlado, in ne islamske sile. V drugem

kavkaskem žarišču, so se Rusi znašli med stranmi, ki so se vojskovale med seboj. Rusija je Abhaziji in Južni Osetiji ponudila svoje mirovne sile.

»V središču bojev so ruska oborožitev, ruski tanki in vojaki,« je izjavil vojak Zaza Gabasvili, ki je po abhazijemskem napadu zbežal v kavkasko hribo.

»Če hočemo postati mocna država, lahko dobimo orožje in tehnologijo samo od Skupnosti neodvisnih držav,« je na torkovem srečanju znanstvenikov rekel Ševardnadze in dodal: »Spet se moramo povezati z Rusijo.«

Z njegovo izjavo se ne strinja general Gala Lancava iz razdeljene Samtreidije v zahodni Gruziji: »Veliko raje bi videl, da bi bila tu ameriška oporišča,« je siknil in dodal: »Rusom ne gre preveč zaupati.«

Cikvadze zatrjuje: »Nobena zahodna država nam ni pomagala. Rusija je velika sosed, zato mora biti naša zunanja politika do nje na prvem mestu. Smo le majhen zajček, ki ima opraviti z ruskim medvedom. In z velikim medvedom moramo biti sila previdni - vedeti moramo, kje je naše mesto.«

Uporniki nadaljujejo z ofenzivo

NOBELOVE NAGRADE 1993

Kdo bo danes dobil nagrado za mir?

Norveški časniki stavijo na Vojsko odrešitve, Nelsona Mandelo in F. W. de Klerka

OSLO - Vojsko odrešitve, črnega voditelja Nelsona Mandelo in južnoafriškega predsednika Frederika de Klerka v norveških medijih omenjajo kot glavne favorite za Nobelovo nagrado za mir v letu 1993, ki jo bodo danes razglasili v Oslu.

Kot je že v navadi, je Nobelov komite, ki sicer skrbno varuje svojo skrivnost, vendarle dopustil pogled v uradni seznam, v katerem je 120 kandidatov, 95 med njimi pa je vidnejših osebnosti, poroca tisk. Geir Lundestad, vplivni direktor Nobelovega inštituta in sekretar omenjenega komiteja, se je v svoji izjavi omejil na to, da dobitnik nagrade za mir 1993 vselej bo in da je pet članov žirije »opravilo težavno delo, izbrali pa so zelo srečno«. Ime dobitnika bo objavil predsednik Komiteja Francis Sejersted v petek ob 10. uri v Oslu. Nagrado v vrednosti 6, 7 milijona švedskih kron (837.500 dolarjev) bodo izročili - skupaj z drugimi Nobelovimi nagradami - 10. decembra, na obletnico smrti Alfreda Nobela. To ugledno nagrado so leta 1992 podelili voditeljici kmečke opozicije, gvatemalski Indijanci Rigoberti Menchu. Izvedenci, kakršni je Gei Heljesen iz norveške televizije NRK, so že namignili, da se je letosnji izbor žirije bolj nagnil k posameznikom kot k organizacijam, ter potrdili,

Nelson Mandela in Frederik de Klerk (Telefoto: AP)

da sta Nelson Mandela in Frederik de Klerk na samem vrhu seznama kandidatov.

Omemba teh dveh imen v izvedenskih krogih ni nalezela na soglasne odzive. Nekateri opazovalci so podarili, da je proces demokratizacije, ki ga je začela južnoafriška republika, se zmeraj krkeh in da sta tako Mandela kot predsednik de Klerk se zmeraj prevec sporni osebnosti.

Vseeno pa so mediji podarili, da je oselski Komite v zadnjih letih svoj izbor utemeljeval v podpori demokratičnim gibanjem in borbem za človekove pravice. Če bi nagrado za mir dodelili Nelsonu Mandelu ali Frederiku de Klerku, bi bilo to v skladu s tradicijo, hkrati pa bi pomenilo tudi podporo demokratičnim procesom v južnoafriški republiki.

Ker obstaja tudi mo-

znost, da bo nagrado prejel kakšna organizacija, se precej opazovalcev strinja, da bi to utegnili biti Vojska odrešitve, ki je bila že večkrat imenovana, se nikoli pa ni prejela nagrade, zato se zdi precej verjeten kandidat. Kot omenjajo norveški mediji, so na spisku organizacij tudi francoska človekoljubna organizacija Zdravniki brez meja, mednarodni Rdeči križ, svetovna Organizacija gibanja skavtov ter Mednarodni urad za mir.

Politični voditelji, ki so prispevali k miru na Bliznjem vzhodu, letos nimajo nobene možnosti, da bi bila njihova prizadevanja nagrajena, saj je bil skrajni rok za prijavo 1. februar, zagotovo pa so favoriti med dobitniki prihodnje Nobelove nagrade za mir leta 1994, kot so v sredo omenjali v Oslu.

AFP

SRBIJA / PRESENEČENJA V SKUPŠČINI

Tudi vojvodinski Madžari se ne bodo pustili več vleči za nos

Madžarska manjšina je ostala brez pameti in denarja

ZORAN JELIČIĆ

BEOGRAD - Ob razpravi o zaupnici republiški vladi v srbskem parlamentu že ves teden poteka vsakdanje medsebojno obtoževanje med socialisti in radikali za tisto, kar so doslej počeli skupaj. Tako je bilo do srede, pravzaprav do trenutka, ko se je pred mikrofonom pojavil Pal Sandor, poslanec Demokratske skupnosti vojvodinskih Madžarov (-DZVM). Sandor je nastopil s tezo, da pravzaprav med socialisti in radikali ni nobenega spora oziroma da je vse skupaj nora gledališka predstava, ki sta jo v skupnem dogovoru zrezirala Milosević in Seselj. Tujini je pač treba dokazati, kaj bi se v Srbiji zgodilo brez Milosevića, na domaćem terenu pa tako dodatno slabita in razbijata opozicijo.

Mogoče ta teza poslanca DZVM ne bi povzročila nobenih reakcij, če Sandor ne bi mimogrede omenil, da Madžari niso sodelovali v srbsko-hrvaškem spopadu, zaradi česar tudi v srbsko-srbskem ne bodo; omenil je tudi, da so podobni strankarski spopadi že tradicija srbskega političnega življenja, in na koncu dodal, da je bistveno pri tem, kakšne pravice ima, ne pa, ali živi v Vojvodini ali v Jugoslaviji. Prišlo je do pravega preirvanja med socialisti in radikali, kdo bo prej in ostreje odgovoril tem »avtonomašem«, »separatistom«, »rusiteljem enotnosti Srbije«, tistim, ki »neprestano igrarajo na karto srbskega razdora« - vse do odkritih groženj (Mihaela Kertesa), da obstajajo

Lanska vojna tudi madžarskim vasesm ni prizanesla (Foto: Romeo Ibršević)

fašisti, ki v Srbiji nimajo pravice govoriti v imenu Madžarov, in svarila, naj pazi, kaj dela (Zeljko Raznjatović-Arkan), saj budno spremljajo vsak njegov korak. Celo predsednik parlamenta se ni mogel vzdržati pripombe, da »oni« stopijo čez jugoslovansko-madžarsko mejo, kot bi mignili, medtem ko mora sam čakati na mejnem prehodu po cele ure.

Tega plazu skrajno neprijetnih reakcij združenih socialistov in radikalov seveda ne gre jemati kot dokaz, da je njihov spopad zreziran, ampak le kot znamenje, da na nacionalnem terenu ni bistvenih razlik med tema dvema kakor tudi skoraj vsemi drugimi strankami v Srbiji. Vodja radikalov je se do včeraj odkrito grozil Madžarom v Vojvodini, socialisti pa so bili tiho: videti je, da jim je ustrezalo tudi Seseljovo eksponiranje in dejstvo, da

so Madžari te grožnje vzeli skrajno zares. Migracije so tolikšne, da je pred kratkim Andras Agoston, vodja DZVM, pozval madžarske intelektualce, naj ne zapuscajo Vojvodine.

Potekata namreč dva tipična procesa: odliv kapitala in odliv možganov. Kapital odnasa vsak, ki ga ima, predvsem na račune v Madžarsko, poleg tega pa zavzema velikanski obseg tudi prodaja nepremičnin po posameznih mestih. Temu valu predvsem intelektualcev in predstavnikov mestnega poslovnega življenja se zdaj pridružujejo tudi kmetijci, ki jih k temu spodbuja hiter in velikanski padec cen kmetijskih zemljišč v južni Madžarski. Seveda intelektualcev ne motivira poceni zemlja, vseeno pa prav oni odhajajo v največjem številu. Če je že kdo iz tega sloja še ostal v Vojvodini, zatrujejo jo poznavalci, potem

so njegovi otroci zagotovo na solanju v tujini, odkoder se ne bodo vrnili.

Ni urejenih in zanesljivih podatkov o tem, kako se je zmanjšala madžarska populacija v Vojvodini (-pred vojno jih je bilo nekaj več kot 300 tisoč). Nobene dvoma pa ni, da je na zanesljivi poti izumiranja, saj sta denar in pamet že odšla. Srbska oblast selitev Madžarov ne ovira, tako da je na prvi pogled videti, kot bi predsednik srbskega parlamenta ne bil seznanjen z vladajočo politiko, ko se razburja. Res je, da na meji obstaja razlika pri obravnavanju Srbov in Madžarov. Prav tako se tudi ne razburjajo madžarske oblasti, za katere se zdi, vsaj za eno njihovih struj, da jih bolj zanima prihodnost Hrvaske. Sicer pa je bil Dunaj center Avstro-Ogrske, veliko vprašanje pa je, katera vez je bila močnejša.

PISMO IZ ŠVICE

Kjer so bila še lani koruzna polja, letos rastejo igrišča za golf

ZVONE PETEK / ŽÜRICH

pred dvema letoma rasla koruza, uredil tako imenovani »driving range«, igrišče za valjo. Njegova ideja je hitro nasla

posnemovalce in ker je golf v Švici sila popularen, a zavoljo majhnega števila igrišč za povprečen zep praktično ne-

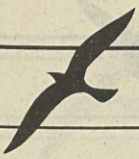
Od idillike tudi v Švici ni mogoče živeti (Foto: Zvone Petek)

destopen sport, si marsikateri kmet z golfom obeta večji »hektarski donos«.

Stridesetletni Herzog je hitro ugotovil, da mu igrišče, ki ga je dal v najem, vrže desetkrat več kot koruza. Da se splaca iskati prilžnosti v turizmu, so ugotovili tudi v majhnih vasi visoko v grabundenskih hribih. Prek specializirane turistične agencije ponujajo obisk vasi, uredili so sobe za goste, ki jim prodajajo svoje pridelke, poleti pa si lahko tudi izberejo prasca ali tele, ki ga bodo pozimi zaklali, in si vnaprej rezervirajo svojo polovico za zmrzovalnik.

Veliko kmetov se čez zimo prelevi v smučarske učitelje ali gorske vodnike, marsikatera visoko lezeča vas živi poleg od krav se od smučarskih vlečnic, ki so jih postavili na visokogorskih pašnikih. Zal jim je v zadnjih letih račune prekrizala mati narava, saj se meja »zanesljive« snežne odeje seli vsako leto više. Meteorologi so izračunali, da bo do leta 2025 vsako tretje smučišče v Švici ostalo brez snega, saj se bo povprečna zimska temperatura dvignila za tri stopinje, s tem pa se bo snežna meja povzpela s 1200 na 1500 metrov.

Kakorkoli že, tradicionalno, domala folklorno švicarsko kmetijstvo bo moralo iskati nove poti za preživetje. Življenje na bernskih jasliah je zavoljo uvoza poceni hrane, ki jo država drago prodaja svojim državljanom, z razliko pa subvencionirana nerentabilno lastno kmetijstvo, sicer možno, vendar na hudo jezo mestnih potrošnikov, ki imajo za taranje kmetov vse manj razumevanja. V razseznostih kmetijske vojne med Ameriko in Evropo pa je švicarsko kmetijstvo res samo čista folklor, ki bolj sodi v turistično industrijo kot pa v industrijo hrane.

OBLETNICA / PRED 50 LETI

»Velika racija« rimskih Židov

Ena od preživelih z grenkobo ugotavlja da Vatikan v tistih dneh ni mignil s prstom

RIM - Jutri bo minilo 50 let od tiste tragične 16. oktobra 1943, ko so nemške okupacijske sile deportirale rimske Žide. Vse se je začelo 26. septembra 1943, ko je esesovski podpolkovnik Herbert Kappler Dan-teju Almansiju, predsedniku Združenja italijanskih židovskih skupnosti, in Ugu Foaju, predsedniku rimske židovske skupnosti, ukazal, naj v roku 12 ur zberejo 50 kilogramov zlata. To jim je uspelo sele cez dva dni, a ta »odkupnina« ni spremenila razvoja dogodkov. 29. septembra je skupina esesovcev pod poveljstvom gestapovskega majorja Mayerja vdrla v urade židovske skupnosti in s seboj odnesla vse podatke o članih in njihove naslove. To pa se ni bilo dovolj, od 30. septembra do 14. oktobra so iz rimske sinagoge odnesli vso dokumentacijo, knjige in druge dragocenosti. Kljub takemu očitnemu sovratstvu in napadom na židovsko skupnost pa so se rimski Židje zavestno in podzvestno predajali utvari, da se bodo izognili uničenju.

Pred zoro 16. oktobra 1943 se je ob 5.30 začela »velika racija«. Kakih sto vojakov je obkobil rimski geto, drugih 200 pa se je razpršilo po mestu izven geta. S seboj so imeli točne naslove židovskih družin, tako da je bila do 14. ure racija končana, esesovci so zajeli 1.250 ljudi (363 moč, 689 žensk in 207 otrok), ki so jih zaprli v vojaški internat v Ulici della Lungara. Tu so bili močje ločeni od žensk in otrok, okna pa so zadelali z debelimi deskami, da bi preprečili morebitne pobege.

17. oktobra so nacisti izpustili nezidovske zakonice in otroke iz mešanik zakonov, vsega skupaj 237 ljudi, med njimi tudi 7 »pravih« Židov, ki jim je uspelo preliščiti Nem-

ce in se uvrstiti med »mesance«. Ostalih 1.022 ujetnikov so ob zori 18. oktobra s tovornjaki odpeljali na rimsko železniško postajo Tiburtina in jih strpali v 18 živinskih vagonov. Kompozicija je Rim zapustila istega dne in prispela v Auschwitz-Birkenau 22. oktobra ob 23. uri. Naslednjega dne so ujetniki zapustili vagono in začela se je »selekcija« pod vodstvom zloglasnega Josefa Mengeleja. 839 oseb so tako odpeljali v plinske celice in jih ugonobili. To je bil najvišji odstotek (82%) likvidiranih od vseh kasnejših transportov italijanskih Židov v nemška uničevalna taborišča.

Ti strnjeni zgodovinski podatki pa ne morejo prikazati vsega trpljenja in groze, ki so jih ljudje doživeli v tistih tragičnih dneh. Od 1.022 deportiranih je preživel konec vojne le 15. oseb. Med temi je tudi 72-letna Settima Spizzichino edina ženska med preživelimi, ki ni pozabila »jeze in trpljenja« tistih dni. Rada bi naziskonom povedala tisto zgodovino, ki jo oni negirajo. »Utrujena sem pripovedovanja, spomini me utrujajo, a ne morem drugače, saj sem v tistih dneh prisegla, da ne bom molčala. Vsakič, ko sem bila ob selekcijah tik pred plinsko celico, sem si ponavljala, da moram preživeti, da se moram vrniti in povedati vse, kar sem doživela, tudi če sem si ze tisočkrat ponovila, da je nemogoče vsega opisati...«

Settima Spizzichino se ni nikoli poročila, kljub temu da jo je in jo se teži samota. »Tista samota, je poudarila z grenkobo, ki smo jo občutili tudi takrat: Vatikan ni mignil niti s prstom, da bi ustavil Nemce. Ze res, kasneje so se odprla vrata številnih samostanov, a to je bila pobuda posameznikov in ne ukaz z visokega...«

ODKRITJE / PRED 40 LETI

Berija je nameraval »prodati« V. Nemčijo

Načrta ni uresničil, ker so ga usmrtili zaradi »veleizdaje«

BERLIN - Do nemške združitve bi lahko prišlo pred 40 leti, če ne bi v boju za oblast po Stalino-vi smrti končal pred eksekucijskim vodom zaradi »veleizdaje« dolgoletni šef sovjetske varnostne službe NKVD Lavrentij Berija. Siva eminenca stalizma je namreč name-

raval »prodati« Zahodu Vzhodno Nemčijo za 10 milijard dolarjev. Podrobnosti tega načrta, o katerem številni zgodovinarji dvomijo, je včeraj objavil nemški Die Zeit, ki je v daljšem dopisu objavil pričevanje nekdanjega generala KGB, 86-letnega Pavla Sudoplatova. Temu

je kot visokemu funkcionarju NKVD in odgovornemu za »subverzivne posle v tujini« Berija ukazal aprila leta 1953 (dva meseca po Stalinovi smrti), naj preveri »razpoložljivost Zahoda« za njegov načrt. Berija je predvsem zanimalo, kako bi Zahod in ZRN reagirala

na njegove »zahteve«, ki so obsegale »tehnično pomoč« za obnovo Rusije, Ukrajine, Belorusije in Pribaltika v višini 10 milijard dolarjev. Po trditvah priletnega upokojenega generala je bil načrt tako tajen, da z njim ni bil seznanjen niti sovjetski zunanji minister Molotov. Za preverjanje »razpoložljivosti« so izbrali dve osebnosti, in sicer nemško igralko ruskega rodu Olgo Cehovo in poljskega plemiča Janusza Radziwilla. Ta, ki je bil v preteklosti ze »lovski gost« marsala Hermann Göringa, je bil zadolžen za stike z ZDA. V potrdilo teh svojih izjav je Sudoplatov navedel, da je bila morebitna nemška združitve »stalna tema neuradnih sondaz« sovjetske varnostne in protibesedne službe. Die Zeit v svojem članku navaja, da je bilo v Moskvi vsem jasno nezadovoljstvo, ki je prevečevalo med Vzhodnimi Nemci. Maja 1953 je moral tedanji vzhodnonemški voditelj Walter Ulbricht v Moskvi pozreti marsikatero pikro in celo izjavo, da bo morala celo 14 dni ob svojo državo. Berija se ni odpovedal svoji zamisli niti po delavskem uporu v Vzhodnem Berlinu 17. junija 1953, njegov načrt so pokopale šele krogle eksekucijskega voda.

Potres v Papui Novi Gvineji

PORT MORESBY - Pet mrtvih in 40 po-grešanih je se začel obracun potresa, ki je prizadel severno območje Papue-Nove Gvineje. Prvemu potresnemu sunku 7 stopnje po Richterjevi lestvici sta sledila se dva (6, 5 in 6 stopnje po Richterju). Kot je navedel ravnatelj urada za posege pri naravnih katastrofah bo končni obracun skoraj gotovo več kot sto mrtvih. Potres je namreč sprožil zemeljske plazove, ki so zasuli hise in zatrpali potoke in reke. Predsednik vlade Pias Wingti je že nakažal 450 tisoč dolarjev za prve posege.

INDIJA / POTNICE SO MISLILE, DA JE IZBRUHNIL POŽAR

Panika sredi hude nevihte povzročila tragedijo na vlaku

Poskakale so na tir, po katerem je peljal drugi vlak

V bolnišnici nudijo lažji ranjeniki z otrokom prvo pomoč (Telefoto AP)

BOMBAY - Najmanj 23 žensk je izgubilo življenje v železniški nesreči, ki se je pripetila v Bombayu. Med hudo nevihte z bliskanjem je v delavskem vlaku, ki je prevažal ženske v službo, nekdo sprožil alarm, češ da je izbruhnil požar. številne ženske so poskakale z vlaka, v tem pa je v nasprotni smeri po vzporednem tiru pripeljal drugi vlak. Vlakovodja nesreče ni mogel preprečiti in vlak je tako zavozil v skupino žensk. Najmanj 23 jih je umrlo, nekaj deset pa jih je bilo ranjenih.

Oblasti so uvedle preiskavo, čeprav bo zelo težko ugotoviti, kdo je s klicem o požaru povzročil paniko. Svojcem žrtv nesreče bodo izplačali odškodnino v višini 5.000 rupij (160 dolarjev).

PROTI ZRN IN RUSIJI / KER IMATA NJENE IZKOPANINE

Turčija začela »trojansko vojno«

ANKARA - Turčija je napovedala pravno vojno Nemčiji in Rusiji, češ da sta odgovorni za izginotje velikega dela zaklada Troje, antičnega mesta, ki ga se danes vsako leto obišče na tisoče turistov.

Trojanska vojna je trajala deset let; tista, ki jo namerava začeti turška vlada, bo najbrž krajša, čeprav ima korenine ze v prejšnjem stoletju. Omenjene države se namreč od takrat potegujejo za zlato kelihe, nakit in druge arheološke ostanke, ki jih je slavni nemški arheolog Heinrich Schliemann leta 1873 odkril v Troji in jih odnesel v Berlin (Turčija trdi, da brez dovoljenja). Oblasti v Ankari sedaj spet zahtevajo zaklad, ki je medtem med drugo svetovno vojno izginil iz Berlina in se je sele preteklega avgusta zopet pojavil v Rusiji.

Ta primer osvetljuje splošnejši problem sistematičnega odnašanja umetnin in arheoloških ostankov, ki postaja v nekaterih državah, kot so na primer, poleg Turčije, tudi Italija in Egipt, vse bolj perec.

Strokovnjaki trdijo, da je Turčija se

posebno izpostavljena, saj ravno od tod izkopanine pošiljajo zahodnim zbirateljem. Turški minister za kulturo Fikri Saglar je razkril, da prihaja četrtna vseh ukradenih in nato zopet najdenih arheoloških predmetov iz Turčije, mnogi dragoceni ostanki, pa se danes nahajajo v tujih muzejih. Najznamenitejši so 3000 let stara sfiga iz prestolnice hititskega kraljestva in Pergamonov oltar, ki ju hranijo v Berlinu. V londonskem British Museumu pa hranijo ostanke halikarnaskega mavzoleja, eno sedmih čudes antičnega sveta. Novinar Ozgen Acar poudarja: »Anatolija je bila zibelka 36 civilizacij, na njenih tleh se je nahajalo 3000 antičnih mest, torej več kot je rimskih ostankov v Italiji ali grških v Grčiji, resilo pa se ni nobeno.«

Se ostrejši je bivši direktor arheološkega muzeja v Istanbulu, Nusin Asgari, ki trdi, da so trgovci z umetninami organizirani kot prava mafija, zakoni pa so s tega vidika neustrezni. Asgari poudarja, da z odnašanjem arheoloških izkopanin, slednje izgubijo svojo zgodovinsko vrednost in postanejo samo drag predmet.

NOVICE

Euro Disney odslej cenejši

PARIZ - Velik zabavišni park EuroDisney pri Parizu bo odslej cenejši. S pocenitvijo nameravajo upravitelji privabiti večje število obiskovalcev, ki je bilo vse od odprtja parka daleč pod pričakovanji, tako da znaša izguba parka ze poldrugo milijardo francoskih frankov. Ze z januarjem bodo pocenili mnkatere storitve, med temi stroposteljne hotelske sobe, v katerih bodo nočitve stale 350 namesto dosedanjih 450 frankov. S prvim novembrom bodo ceneje tudi vstopnice: 175 frankov za odrasle in 125 frankov za otroke, namesto sedanjih 225 in 150 frankov.

Policist »rešil« promet v Bangkoku

BANGKOK - Naveličan in utrujen zaradi izredno gostega in kaotičnega prometa v enem najbolj prometnih krizis v Bangkoku je 25-letni policist Suradej Chummet, kateremu je bil zaupan nadzor nad kriziščem, posegel nadvse radikalno. Na vseh semaforih je namreč prižgal zeleno luc. Njegovi kolegi so ga odvedli na poveljstvo, kjer pa so bili z njim dokaj prizanesljivi: menili so, da je bil vsega kriv živčni zlom, ki ga na tistem krizišču kaj lahko dobis.

Množična aretacija zaradi dveh pločevink piva

TEHERAN - Skupina kakih 25 studentov je proslavila sprejem prijatelja na univerzo tako, da je popila ... dve pločevinki piva. Verjetno jih je kdo ovadil in med praznovanjem je v stanovanje vdrla policija, za katero sta bili prazni pločevinki dovolj zgovoren dokaz »socialne korupcije«, ki jo zakonik islamske republike prepoveduje in tudi strogo kaznuje. Vseh 25 studentov so zato aretirali.

Ženska, čmec in španec v vodstvu FBI

WASHINGTON - Emancipacija na ameriski način. Na vodilna mesta ameriske zvezne policije so prvič v zgodovini imenovali tudi žensko, črnca in priseljenca latinskoameriskega porekla. Novi direktor FBI je namreč imenoval Brudeno pansenelli za pomočnico direktorja finančnih služb FBI, Manuela Gonzaleza za pomočnika direktorja osebja, temnopoltega Paula Philipa pa za pomočnika direktorja izobraževalne službe. Mesto pomočnika direktorja je najvišje, ki so ga kdaj zasedli ženska, črnec in španec.

Tri leta zapora, ker se ni skesal

TOKIO - Sodnik japonskega mesta Sendai je obsodil 39-letnega tatu na tri leta zapora, ker je ukradel nekemu studentu 8 jenov, to je izredno majhno vsoto, s katero ne kupis niti kave. Tat se je vthotopil v solo in iz zepa nekega površnika izmaknil denarnico. Tako težko obsodbo pa je sodnik izrekel, ker je slo za cloveka, ki je bil ze trikrat obsojen zaradi tatvine in se očitno ni skesal.

FRANCIJA / NEMOČ FRANCOSKIH PROFESORJEV

Stavka proti šadorju v telovadnici

PARIZ - 12-letna Fatima Aoukili, ki obiskuje prvi razred nizje srednje sole v nekem internatu v Nantui med Lionom in Savojo, je gluha za vse pozive in prepričevanja, šadorja si nece sneti niti med uro telovadbe. Zaman je profesor prepričeval in ji dopovedoval, da je ta islamska ruta, neke vrste šal, ki pokriva glavo in obraz, neprimeren za telesno vzgojo. Ker jo ni smel izključiti, se je odločil za stavko. Pri tem ga je podprlo 32 od 46 članov učnega osebja.

Ze od srede septembra so se po pocitnicah v internatu Xavier-Bichat pojavile pri pouku stiri muslimanske dijakinje oddete v šador. V prvem razredu sestra Fatima in Fouzia Aoukili, v tretjem pa dve Turkinji, Fadima Oran in Aysé Kaharaman. To profesorjev ni motilo, ko pa so se dekleta s šadorjem pojavila tudi v telovadnici, je profesor telovadbe vzkipel: »Šador ne dovoljuje fizične aktivnosti, ki je obvezna za razne športe.« Po njegovo-

vem bi morala dekleta sneti šador, se za telovadbo primerno obleci, v nasprotnem primeru, ne bi smela vstopiti v telovadnico.

Zaman je ravnatelj internata Jean Damestoy poskušal omehčati profesorja, češ naj ukaze Fatimi in Fouzii, ki sta edini vztrajali, da izvedeta iste vaje kot ostale dijakinje. Ce jim to ne bi uspelo, naj v redovalnico napiše, da se niso uvrstile. Profesor pa ni pristal na tak kompromis. Prav tako je ostal gluha na vse pozive obeh upornih deklet. Zaman mu je ravnatelj razlagal, da je šador zaradi varnostnih in higienskih razlogov neprimeren za telovadbo. Gospod Aoukili mu je odgovoril, da so hčerke »svobodne pri odlocanju« in da je torej od njih odvisno, ali imajo šador ali ne. Takoj pa je pristavil, »da ni njegova krivda, če je profesor telesne vzgoje rastisla.«

»Rasista« je kot rečeno v stavki podprlo 32 njegovih kolegov, ki so zaskrbljeni zaradi

verske nestrpnosti, ki ogroža nevtralnost sole. Po njihovem »je šador prava diskriminacija in provokacija, ki je v nasprotju s temeljnimi vrednotami republike, predvsem njene laičnosti.«

Leta 1989 je v Monfermeilu povzročil prvi škandal sklep neke sole, ki je zaradi šadorja izključila tri dijakinje. Sodstvo je nato ta sklep razveljavilo na podlagi »svobode izražanja, ki je temeljna vrednota nevtralnosti in laičnosti javnega solstva«. Motivacija razsobe je seveda do skrajnosti protislovna, ker je šador vidno znamenje islamske pravovernosti in po mnenju nekaterih v nasprotju z laičnostjo francoske sole. Ob rastočem verskem integralizmu tako muslimanov kot katolicanov, ki svoja videnja vsiljujejo versko manj gorečim in celo neverujočim, je povsem jasno, da bo ta nov primer sprožil val polemik in na zalost tudi ksenofobije do drugih.

Onesnažen zrak duši Atenčane

ATENE - Vroče vlažno in soparno vreme, temperature vredne poletnih dni, onesnaženje preko vsake dovoljene mere: to je podoba Aten in drugih grških mest v zadnjih dneh. Rezultat je, da se je moralo samo v sredo zaradi srčnih motenj zateci v bolnišnico več kot 300 Atenčanov.

Ze vse od ponedeljka je stopnja onesnaženosti zraka tega ze itak najbolj onesnaženega mesta v Evropi izredno velika. »Nefosu«, kot pravijo Grki črnemu oblaku, ki duši velemesto, se je pridružila še visoka temperatura, ki je ponekod dosega celo 32 stopinj. Dežja ni in primanjkuje tudi vode, saj ne deževalo ze vse od marca. Tu di izredni ukrepi, ki prepovedujejo vožnjo avtomobilov izmenično z liho oziroma sodo številko registracije, so bili neuspešni. Se najbolj zaskrbljuje pa je dejstvo, da meteorologi za prihodnje dni ne napovedujejo bistvenega izboljšanja in bi se stanje lahko še poslabšalo.

KOMENTAR

Poljska tudi v Sloveniji

TANIA STARIC

V vladnih krogih so v minulih dneh presenečeno ugotavljali, da se predsednik vlade iz »omahljivega Janeza« spreminja v »železnega Janeza«. Kar dokazuje, da gre tokrat zares; za obstoj vlade, koalicije in seveda samega predsednika. Ta hip sta v igri dva scenarija - da bo velika vladna trojica na koncu proračunske bitke spet sklenila nekakšen vsesplošno (ne) zadovoljiv kompromis ali da bo mandat ministrsko ekipo združene liste zamenjal s posadko ljudske stranke.

Ce vzamemo izjave predsednika vlade, izrečene v zadnjih dneh zelo zares, potem je zadnji scenarij bolj verjeten kot prvi. Ekonomska politika Drnovska in njegove ekipe je v ključnih točkah diametralno nasprotna s »socialnimi« zahtevami združene liste, kar dejansko pomeni, da bi se ločitev lahko zgodila zaradi razlik v »razvojnih konceptih« in ne morebiti zaradi političnih in prestižnih računov na obeh straneh. Napaka tovrstnih ocenitvi v dejstvu, da bi združeno listo zagotovo nasledila ljudska stranka, ki pa je v svojih programskih točkah enako, če ne se bolj oddaljena od koncepta vladne restriktivne monetarne politike. Samo ena očitna podrobnost: ali je sploh mogoče uskladiti zahteve po protekcionistični politiki vlade do kmetijstva z (neo) liberalnimi ekonomskimi potezami Drnovske ekipe? Zgodba o programskih zamenjavah torej ne vzdrži kritične presoje - tudi nova vlada bi bila nujno ujetnica nenehnih političnih kompromisov in obračunov. Ob tem pa ne gre spregledati tretjega, po dosedanjih izkušnjah sicer najmanj verjetnega scenarija - da bo namreč v politično ugodnem trenutku združena lista sama zapustila vladne vrste in skušala rešiti svojo izgubljeno levicarsko cast. Kar bi se utegnilo pred volitvami, ko bodo vladne stranke placevale davek za zgrešene ali nepopularne poteze, izkazati tudi kot sila perspektivna nalozba. Tudi zato, ker bi morala vlada z odhodom dobro organizirane leve v opozicijo tisti hip računati tudi na nov stavkovni val in na vedno hujše socialne zaostritve.

Vprašanje je, ali se je preobrazba »omahljivega Janeza« v »železnega Janeza« zgodila ob pravem času in na pravih točkah. Lahko gre, seveda, za zelo spretno igranje v odločilni partiji političnega pokra. Če ne, se bo pač tudi v Sloveniji zgodila - Poljska.

V OSPREDJU / PARLAMENT O DOHODNINI IN ZAVAROVANJU

Povečane olajšave na število otrok

Podaljšan mandat skupščini ZPIZ do spremembe zakona

LJUBLJANA - Poslanci so včerajšnje zasedanje pričeli s spremembo zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Čeprav je bil osnovni namen spremembe zakona o ZPIZ le sprememba strukture članstva skupščine zavoda, so poslanci predlagali se vrsto drugih sprememb, ki posegajo v vsebino zakona.

Na koncu so sklenili, naj predlagatelj jasneje določi strukturo skupščine zavoda, skupaj z vlado pa naj pripravi spremembo veljavnega zakona, tako da bo v pokojninsko dobo poleg časa, prebita v zaporih in na prisilnem delu zaradi političnih razlogov, mogoče šteti tudi udeležbo v vojni in prisilno mobilizacijo v nemško vojsko, ne glede na poseben zakon. Dosedanji skupščini in upravnemu odboru ZPIZ so podaljšali mandat do spremembe zakona, čeprav naj bi mu potekel 19. oktobra.

Dlje se so ukvarjali z

zakonom o dohodnini. Predlog zakona razširja osnovo za dohodnino, v katero se bo štel vsak posamezen prejemek fizičnih oseb. Lestvica obdavčitve naj bi se progresivno povečala, in sicer tako, da bi bila najvišja stopnja dosežena že z letnim dohodkom, ki dosega le tri povprečne plače, kar predstavlja evropski rekord. Zakon uvaja splošno desetodstotno olajšavo za vse, poleg tega pa se dodatno triodstotno olajšavo za sredstva, vložen v vrednostne papirje, gradnjo stanovanjskih hiš, nakup ali vzdrževanje stanovanj, vzdrževanje kulturnih spomenikov in povečevanje socialne varnosti. Povišala naj bi se olajšava za vzdrževane družinske člane, in sicer za prvega otroka z osem na deset odstotkov povprečne plače, za vsakega naslednjega otroka pa se za tri odstotke. Povečala naj bi se tudi stopnja obdavčitve prejemkov z

(Foto: Srđan Živulović)

20 na 25 odstotkov. Davek od dohodka v kmetijstvu naj bi se zmanjšal za vlaganje v gozdove in vzdrževanje ter gradnjo gozdnih cest.

Zakon določa tudi eno-

stno 25-odstotno akontacijo dohodnine, povečuje stopnjo davka od kapital-
skih dohodkov z 20 na 30 odstotkov, na novo pa določa tudi 25-odstotni davek na premoženje.

Poslanci so nasprotovali tako visoki (oderuski) lestvici obdavčitve, predlagali so povečanje olajšav za vzdrževane družinske člane, nasprotovali so davku na posebne prejemke studentov in splošni desetodstotni olajšavi. Namesto tega so predlagali izdelavo strategije olajšav in določitev neobdavčenega placilnega razreda. Na koncu so sprejeli zaščito

obsega olajšav zaradi placila članarin strankam in sindikatom, vladi so naložili, naj pripravi olajšave za tiste študente, ki so pomoči dejansko potrebni, poveča naj olajšavo za vzdrževane otroke s treh na pet odstotkov in zmanjša splošno osnovo za dohodnino s predlaganih deset na enajst odstotkov letne povprečne plače.

Poslanci so zavrnili nekaj drugih predlogov, med njimi tudi predlog polne olajšave za sredstva, vložen v gradnjo in nakup čistilnih naprav.

Matjaz Albreht

VPRAŠANJA ZA D. M. ANDOLŠEK

Zakonito, a nemoralno

Vlada lahko podobno ukrepa tudi drugje

LJUBLJANA - Policisti so se med svojo stavko sklicevali na zakon o stavki, ki ga je aprila 1991 sprejela tedanja SFRJ in ki se vedno velja. Verjetno pa zakona niso natančno prebrali, saj 15. člen istega zakona delodajalcu (torej vladi) dopušča možnost, da to pravico se dodatno omeji, če oceni, da bi utegnili nastati neposredna nevarnost ali hude posledice za življenje in zdravje ljudi, njihovo varnost in varnost premoženja... Torej so bili ukrepi vlade, s katerimi je pooblaščenim osebam v javnih organih omejila pravico do stavke, v skladu z zakonom, vendar vprašljivi z mo-

ti zaplet. Pri nas se stavke nenehno pojavljajo, vlada pa je ne-sposobna konstruktivno reševati spore, ker pac nima naceelnega stališča do pojave, ki mu pravimo stavka. Nima niti doktrine, na podlagi katere bi pravno uredila ta pojav. Čeprav zakon opravičuje ravnanje vlade, ne najdem opravičila za parlament. Ta bi moral ostati naceeln in ne bi smel dovoliti izrednih razmer, saj je pravzaprav predstavnik javnosti.

Koliko je mogoče omejiti pravico do stavke glede na delo, ki ga opravljajo pooblašcene osebe?

Nobena zakonodaja

ralnega stališča, meni naša sogovornica, doktorica sociologije Dana Mesner-Andolšek.

Ali je omejevanje pravice do stavke pooblaščenim osebam (policistom, carinikom, delavcem v kazensko-popravnih domovih in kontrolorjem letenja) smotno? Ali je to mogoče storiti takrat, ko stavka se poteka?

Ze zakon o stavkah iz leta 1991 je bil zelo restriktiven glede pravic do stavke delavcev, ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena, kot smo jih takrat imenovali. Očitno je dejanje vlade smotno in zakonito, čeprav s stališča javnosti moralno vprašljivo, ker je to naredila med stavko. Vlada je v tej stavki nastopala kot delodajalec in udeleženec v sporu, obenem pa kot zakonodajalec, ki ima možnost izsiliti neki zakon in tako rešiti

v svetu ni takšna, da ne bi omejevala pravic do stavke policistom in vojski, pa tudi sodnikom. Vendar jo le omejuje, ne pa prepoveduje - to pa so pravzaprav naredili pri nas, saj ti delavci ne smejo stavkati v delovnem času. Samo v Sloveniji smo odvzeli možnost stavke carinikom, kontrolorjem letenja in delavcem v zaporih.

Po zakonu o stavki imajo državni organi torej posebne pravice in tudi omejitve?

Stari, socialistični zakon loči delavce v gospodarstvu in tiste s posebnimi pravicami, pod ta pojem seveda šteje tudi sodstvo, zdravstvo in solstvo. To tudi pomeni, da 15. člen dovoljuje vladi, da iste ukrepe, kot jih je uporabila med policijsko stavko, uporabi tudi med stavko solnikov ali zdravnikov.

Anita Zmahar

MEDIJI / O ČEM PIŠEJO DRUGI

Sladkost oblasti

Policijska stavka je bila osrednja tema včerajšnjih dnevnikov, čeprav so bili komentatorji v svojih trditvah bolj previdni, kot bi pričakovali.

DELO

Ce je bila vlada tista, ki je policistom priskrnila pravice, je državni zbor prevzel nase nadaljnji razplet dogodkov, piše v Delovi Temi dneva Jana Taskar. In dodaja, da zaostrenega položaja v državi, ki ni daleč od izrednih razmer, pac ni mogoče reševati na nacin »ti bi lahko, pa nisi, zato tudi jaz nisem...« kot to pocneta vlada in parlament. Policisti se bodo morali sprijazniti s tem, da država ni (in nikoli ne bo) prijazna do svojih zaposlenih.

SLOVENE

Zato pa je vlada uspešnejša od policistov kot tudi od opozicije, pojasnjuje Jadran Vatovec v Slovencu. S prepreditivno napovedanega upora ali vsaj nezvestobe moč v modrem je dokazala, da je pravzaprav vseeno, ali skupaj glasujejo vse vladne stranke ali pa večino vladnih strank podpre le »nekaj opozicije«. Ostala opozicija pa se kar poudarja, kako vlada za ureditev plač v državni upravi ni se nicesar uredila.

Dnevnik

Joze Poglajen pa v Dnevniku koment-

tarju opozarja na dejstvo, da sta obe stranki, ki se imata za socialdemokratski, izkazali pravzaprav za stavkokaze, čeprav bi od njihju oziroma njihovih poslancev pričakovali, da bi se vsaj naceelno postavili na stran policistov. Zato pa je strajk policistov potrdil prepričanje, je zapisal Poglajen, da politika parlamentarnih strank ze dolgo ne temelji na jasnih programskih podlagah, temveč na sarmu in sladkosti trenutne oblasti, ki jo podeljujejo (tudi) volilci, zato je zlom policistov namujen njihovi neomajni pravici do življenja v mirni in urejeni državi.

Pa saj to ni bila prava stavka, temveč policijski teror, je zapisal pod »strogo zaupno« Marjan Bauer v Slovenskih novicah, ki je s policisti precej oster.

Prvi pogoj uspešne stavke je, da je javnost s sroem na strani stavkajočih, ki izvajajo civilizirano stavko, ki ne obremenjuje ostalega prebivalstva.

Policisti pa so z delnimi zaporami meja, cestnim kaosom in sporočili voznikom, naj ostanejo doma, ker so ceste postale nevarne, lahko dosegli samo to, kar so - totalni poraz.

Izbrala: Anita Zmahar

ZZZS / SKUPŠČINA

Konec »začasnosti« in nižja prispevna stopnja

Manj denarja za obvezno zavarovanje

LJUBLJANA - Na svoji prvi redni, konstitutivni seji, na kateri so za predsednika izvolili Eriha Serbca, za predsednika upravnega odbora pa Franja Bizjaka (s čimer je prenehala njuna časovna funkcija), so člani skupščine Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije včeraj odločili o pomembnih vprašanjih. Ce spregledamo nekaj povsem razumljivih »začetniških« tezav pri glasovanju in tem, da naj bi se predlagani kandidati za najvišje skupščinske funkcije na kratko predstavili, je nemalo začudilo to, da je bil predlog za spremembo Dogovora o programu zdravstvenih storitev in o izhodiščih za njegovo izvajanje ter oblikovanje cen v letu 1993 sprejet brez razprave. Gre za poracun neustre-

znega vrednotenja zlasti materialnih stroškov za opravljanje zdravstvenih storitev za obdobje prvih petih mesecev letosnjega leta. Analize, ki so jih opravili na ZZZS, so namreč pokazale, da so bili ti stroški pre nizko ovrednoteni.

Upravni odbor časovne skupščine je na podlagi tega sprejel sklep, ki naj bi izvajalcem zagotovil dodatnih 2,6 milijarde tolarjev za storitve, opravljene v tem obdobju, vendar je v. d. direktorja Zavoda ta sklep zadržal, ker je menil, da ni v skladu z opredelitvami in dogovorom za letosnje leto. Skupščina pa je pretekli teden menila, da je predlagani poracun utemeljen, s čimer se je strinjala tudi nova zasedba. Takoj, ko bo dodatek k do-

govoru sprejelo šest partnerjev Zavoda, bo najpozneje v pol meseca začela veljati za 10, 5 odstotka večja izhodiščna vrednost za izracunavanje materialnih stroškov v primerjavi z decembrom lani.

Zaradi poracuna je bila potrebna tudi sprememba finančnega načrta za letošnje leto, kar so predstavniki delodajalcev in zavarovancev podprli, kljub temu, da je na primer predstavnik finančnega ministrstva menil, da je sprejete samo definiranja kriterijev valorizacije odhodkov premalo in da bi to moralo biti podprto s konkretnimi stvilkami.

Na skupščini so sprejeli tudi sklep o znižanju prispevne stopnje za obvezno zdravstveno zavarovanje. Ta je bila letos spremenje-

Zdravstvene prispevne stopnje bodo nižje (Foto: S. Živulović)

na ze dvakrat, in sicer se je januarja zmanjšala z 18, 5 na 14,65 odstotka, od marca dalje pa znasa se 1, 25 odstotka manj. Zaradi presežka je upravni odbor predlagal skupščini, da sprejme odlok, po katerem naj bi z decembrom zbima pri-

spevna stopnja znasala 13, 5 odstotka, finančno ministrstvo pa je predlagalo 13 odstotkov. Potrjen je bil slednji predlog, za katerega je glasovala tudi predstavnica (starega) upravnega odbora, ki je pripravil prvi predlog. Katarina Novak

SDSS / MEMORANDUM

Monopolistom bo treba pristrichi peruti

LJUBLJANA - Tri članice vladne koalicije, med njimi tudi socialdemokratska stranka, so podprle predvidene ekonomske ukrepe v naslednjem letu. Janez Jansa, predsednik SDSS, je na sinodni redni seji stranke dejal, da je proračunski memorandum naceeloma dokaj jasno oblikovan, glede socialne in ekonomske politike pa imajo nekaj pripomb. Socialdemokrati podpirajo aktivno politiko zaposlovanja na racun pasivne, ki le blazi obstoječe stanje. Pri prestrukturiranju gospodarstva bo stranka podpirala sanacijo tistih podjetij, ki tekoče pozitivno poslujejo, nasprotovala pa temu, da vla-

da daje prednost podjetjem z večjo izgubo, zadaj pa stojijo banke s svojimi interesi. Stranka se tudi ne strinja z napovedanimi spremembami davčne politike, kjer ni zaslediti obdavčitve monopolistov, vključno z igralnicami. Socialna politika države mora biti v prihodnje pravičnejša in racionalnejša, zlasti glede nadomestil za brezposelne. Ce bo javna poraba zrasla na 55 odstotkov, bomo končali na dnu, meni Jansa. Socialdemokrati se zavzemajo tudi za prerazporeditev izjemnih prejemkov med nižje socialne sloje, podprli pa so zlasti sredstva za obrambo in infrastrukturo. (M. J.)

ZAKONODAJA / POSVET SLOVENSКИH PRAVNIKOV

Kazen mora biti človečna in racionalna

Kazenska zakonodaja sama po sebi še ne more preprečiti politične represije

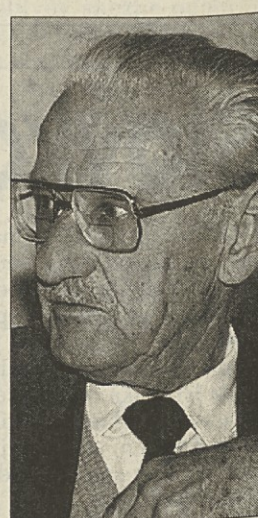
PORTOROZ - Da so letošnji Dnevi slovenskih pravnikov predvsem odziv na aktualna dogajanja pri oblikovanju našega pravnega sistema, potrjujejo že včerajšnji uvodni referati. Minister brez listnice Lojze Janko je govoril o opravljenem delu in predvsem o tem, kar mora državni zbor sprejeti v prihodnje. »Slovenska vlada je v ta namen pripravila zakonodajni program, ki ima dva dela. V prvem je seznam najpomembnejših zakonov, ki jih je treba čimprej sprejeti. Gre za zakone, ki pomenijo nujno normativno podlago na gospodarskem področju in za zakone, ki

dajejo podlago za vzpostavitev potrebnih organov oblasti. Dr. Ljubo Bavcon pa je predstavil temeljna načela in nekatera druga vprašanja iz predloga kazenskega zakonika Slovenije, ki je bil pred dnevi v slovenskem parlamentu deležen številnih kritik. Poudaril je, da je ozračje, v katerem nastaja nova slovenska kazenska zakonodaja, vse prej kot ugodno za uveljavitev sodobnih standardov človeške kulture in civilizacije na tem področju. Znova se moramo namreč spopadati s primitivizmom, ideološkim nasilnostvom in fanatizmom, ki zdaj nastopata z gesli drugačne

ideološke in politične barve. Očitno smo spet pozabili na to, da kazenska zakonodaja sama ne more preprečiti nelegitimne, neutemeljene in neupravičene politične represije. Ljubo Bavcon je komentiral tudi nekatere pripombe, ki so jih izrazili poslanci ob razpravi k predloženemu kazenskemu zakoniku. Dejal je, da so ponovne zahteve po uvedbi smrtnega odzema prostosti iracionalne in nečloveške, saj cilj kazni v nobenem primeru ne sme biti mučenje in trpljenje posameznika. Sicer pa že naša sodna praksa kaže na to, da so bile v Sloveniji že presežene razprave o

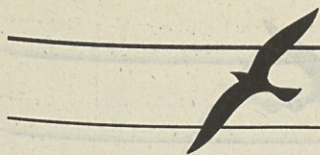
moči represije, saj je bila zadnja smrtna kazen pri nas izrečena in izvršena leta 1957. Kar zadeva kazensko odgovornost pravnih oseb pa je dejal, da gre za izjemno resen problem, ki ga ni mogoče rešiti s tako zasnovanim kazenskim zakonikom.

O pravnih problemih lokalne samouprave pa je govoril Jazem Smidovnik, ki je opozoril, da predloženi zakon o lokalni samoupravi dokazuje, da pri nas ni jasnih ciljev, ki naj bi jih dosegli z reorganizacijo sedanjih občin v nove na podlagi veljavne ustave bi lahko imeli le majhne občine, je poudaril Smidovnik, in nobene in-

Bavcon:Kazenski zakon in fanatizem

stitucionalizirane teritorialne samouprave na regijski ravni. To pa pomeni, da se bo Slovenija upravljala po centralističnem modelu. Majda Vukelić

AVSTRIJA / KOALICIJA V RESNI KRIZI

Ljudska stranka grozi z volitvami

Vranitzky proti dramatizaciji položaja

IVAN LUKAN

DUNAJ - Spor med koalicijskima partnerjima o zmanjšanju socialnega standarda v Avstriji - ljudska stranka zahteva za sanacijo zveznega proračuna za leto 1994 zamrznitev nekaterih državnih socialnih storitev (konkretno zamrznitev denarnega nadomestila med porodniškim dopustom materam in materim-samohranilkam), socialdemokrati pa so za povišanje za en odstotek - se je včeraj nevarno zaostri-

Predsednik parlamentarnega kluba ljudske stranke (ÖVP) Heinrich Neisser (slika desno) je na tiskovni konferenci šel celo tako daleč, da je socialdemokratsko partnerju v vladi zagrozil z razresitvijo koalicijskega sporazuma in s predčasnimi volitvami.

Neisser je v zvezi z zahtevopo krajsanju socialnih storitev v proračunu za leto 1994 obtožil socialdemokratsko stranko, da je le-ta zapustila že sklenjeno skupno linijo. Postavil je vprašanje, kaksno vlogo pri tem igraata zvezni kancler Franz Vranitzky in finančni minister Ferdinand Lacina. Slednji da se je po sporazumu pri koalicijskih pogajanjih - tako Neisser - »podal cez

Veliko lužo, z njim pa se je izgubil tudi proračun, ministrice za ženska vprašanja Johanna Dohnal pa da je - prav tako Neisser - prevzela vlogo »vladnega komisarja, ki določa o državnem proračunu«.

Kancler Vranitzky je na klavzuri svoje stranke v Linzu namignil, da »skurilno nastopanje« Neisserja ne vzame preveč resno. Dejal je, da bi ljudska stranka, če bi dejansko želela predčasne volitve, to izrazila preko svojega predsednika in vicekanclerja Buseka. Vrh tega si ne mora predstavljati, da bi ÖVP zaradi 110 milijonov silingov - toliko namreč znaša ne-

soglasje v številkah - postavila koalicijsko pod vprašaj.

Kot smo poročali, sta se koalicijska partnerja v noči od torka na sredo po 8-urnih pogajanjih prav zaradi vprašanja zamrznitve oz. povišanja denarnega nadomestila med porodniškim dopustom razšla brez rezultata. Zadnji termin za sporazum o državnem proračunu je zdaj konec tedna, ko se bosta pogajalska partnerja se enkrat sestala.

Predčasne volitve zahteva tudi Jörg Haider. Zanj je najnovejša kriza dokaz, da vlada ni več sposobna opraviti svoje posle ter da je skrajni čas, da se izvoli nov parlament.

KOROSKA / POLITIČNI POGOVORI V OKVIRU PRIMORSKIH DNI

Poziv vladam Slovenije Furlanije in Koroške

Skupna izjava slovenskih organizacij v Italiji in Avstriji

CELOVEC - Predstavniki Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij v Italiji na eni in Narodnega sveta koroških Slovencev, Enotne liste in Krščanske kulturne zveze na drugi strani so politične pogovore v okviru 6. Primorskih dni na Koroskem zaključili s konkretnimi pobudami vladi Republike Slovenije in deželni vladama Furlanije-Juljske krajine in Koroske.

V skupni izjavi predstavnikov zgoraj omenjenih slovenskih organizacij v Avstriji in Italiji pozivajo vlade, naj podpirajo »okrepitev vsestranskega sodelovanja ob me- jah, zlasti na kulturnem

in gospodarskem področju in pri tem dejavno vključijo obe manjšini, ter * da se z ustreznimi spremembami zakonodaje slovenskima manjšinama v Furlaniji-Juljski krajini in na Koroskem zagotovi zajamčeno zastopstvo v zakonodajnih in upravnih telesih.

Predstavniki omenjenih slovenskih organizacij v Italiji in Avstriji nadalje izražajo prepričanje, da sta tako Avstrija kot tudi Slovenija dolžne, da povečajo pospeševalna sredstva za dejavnosti manjšin in jim tako zagotovijo ne le obstoj marveč nadaljnji vsestranski razvoj.

V skupni izjavi udele-

zenci političnih pogovorov v okviru 6. Primorskih dni na Koroskem - pogovor je vodil predsednik NSKS Matevž Grilc - nadalje poudarjajo, da od državnega zbora Republike Slovenije pričakujejo, da njegova novo ustanovljena delovna skupina za manjšinske zadeve redno sklicuje tudi sestanke skupaj z zastopniki zamjeskih Slovencev. Le-ta naj po tej poti dobiva neposredne informacije, prizadeti manjšini pa lahko vplivata na reševanje problemov, ki ju zadevajo.

Podoben svetovalni odbor s sodelovanjem manjšin bi bil potreben tudi na ravni slovenske

vlade, poudarjajo v skupni izjavi predstavniki SSK, SSO, NSKS, EL in KKZ.

Delegacijo Slovenske skupnosti v Italiji je vodil deželni tajnik Ivo Jevnikar, Svet slovenskih organizacij pa je zastopala predsednica Marija Ferle- tic.

Predstavniki Slovencev na Primorskem so v okviru svojega obiska na Koroskem - skupaj s slovenskimi gostitelji - obiskali tudi generalnega konzula Italije v Celovcu De Tullio.

6. Primorski dnevi na Koroskem se bodo danes končali s koncertom glasbenih sol s Koroske in Primorske. (I.L.)

Pogovor med predstavniki slovenskih organizacij na Koroskem in Slovencev na Primorskem.

slika: M. Ferra

KOROŠKA

Nagrada likovniku Petru Krawagnu

CELOVEC - Letosnjo kulturno nagrado dežele Koroske bo po sklepu kolegija deželne vlade pod predsedstvom deželnega glavarja Christofa Zemat- ta dobil likovnik Peter Krawagna.

Priznavalno nagrado za književnost bo dobil »delavski« pisatelj Johannes Ciesciutti iz Borovelj, priznavalna nagrada za posebne dosežke na arhitekturnem področju je namenjena arhitektu Karlu Hacku, pospeševalne nagrade pa bodo dobili Gerit Lcschnig za likovno umetnost, Walter Vogl za književnost, Bartolo Musil za glasbo in Helmut Zwander za znanost.

Med letosnjimi dobitniki deželnih kulturnih nagrad spet ni nobene Slovenca.

Razpis stipendija za glasbo

DUNAJ - Ministrstvo za pouk in umetnost na Dunaju je razpisalo stipendije za studij komponistov za študijski leto 1994/95. Čas stipendiranja bi znašal šest mesecev, višina stipendija pa je mesečno 12.000 avstrijskih silingov.

Rok za prijave za stipendijo traja se do konca maja prihodnjega leta, je poudarjeno v razpisu ministrstva za pouk in umetnost.

CELOVEC / SEJEM

Štiridnevni »ples« okoli denarja in materialnih vrednot

Včeraj slovesna otvoritev sejma

FRANC WAKOUNIG

CELOVEC - Na celovškem sejmišču se bo v naslednjih dneh vse sukalo okoli denarja in materialnih vrednot. Včeraj popoldne je namreč bil odprt sejem »Denar in vrednost - Geld und Wert«, ki bo trajal do vključno nedelje, 17. oktobra.

Petičez, strokovnjaki za dragocenosti in denar ter seveda jara gospoda imajo priljubljenost in možnost, da si na 4000 kvadratnih metrih najstrože zavarovane razstavne površine pobliže ogledajo - in tudi lahko kupijo - antikvitete, umetnine, nakit in se seznanijo z možnostmi kapitalnih naložb.

Na sejmu dejanske oz. navidezne ekskluzivnosti se predstavlja 40 domaćih (avstrijskih) in 15 inozemskih razstavljalcev ter 17 domaćih in tri tuje firme.

Prireditelj, to je celovška sejemjska družba na celu s predsednikom Dermuthom in direktorjem Pawlikom, po lanskim uspešni premieri računa z zelo zadovoljivim obiskom, to je z najmanj 12.000 obiskovalci. Samoumevno, da tako prireditelj kot tudi podjetja pričakujejo tudi visoko stevalo obiskovalcev iz Slovenije, saj je bil interes ce lanske leto bil nadpovprečen.

Kajpak, kaj bi bila taka prireditev na sen-

cni strani Alp brez alpe-jadranskega namiga.

Organizatorji niso dolgo oklevali in so si omislili - in tudi uresnili - tako imenovano borzo alpe-jadranskih joint-venturjev, ki nudi informacije o direktnih naložbah v sosednjih deželah Avstrije.

Mednarodno priznani »fondsmenežerji«, kot Heiko Thiem iz New Yorka ali Rainer Konrad iz švicarskega St. Gallena bodo za strokovno in laično publiko analizirali trg z vrednostnimi papirji in svetovali, kako se denar da najbolje naložiti.

Gospodarski strokovnjaki iz Madžarske in Slovenije, kot so to avstrijski trgovski zastopnik v Sloveniji, Raymund Gradt, pa bodo odgovarjali na vsa vprašanja, ki bodo zadevala investicije v teh državah oz. regijah.

V okviru letosnjega sejma »Denar in vrednost - Geld und Wert« so organizirane tudi razne posebne razstave, kot na primer »La torre de villa Manin«, »Umetnost rokodelcev«, itd.

Državna madžarska agencija za nepremičnine pa je štiridnevni, brez dvoma interesanten »celovski ples okoli zlata« popestrila s posebno atrakcijo: 350 ogrskih podjetij, ki so naprodaj.

CELOVEC / KONFERENCA ZVEZE SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

ZSO ne (več) podpira zahtevo po zajamčenem zastopstvu

Odklonilno stališče tudi glede slovenskega parlamenta

IVAN LUKAN

CELOVEC - Zveza slovenskih organizacij na Koroskem (ZSO) ne podpira več zahtevo po zajamčenem samostojnem zastopstvu manjšin v zakonodajnih telesih, referendumu o ustanovitvi »Skupnega demokratičnega zastopstva koroških Slovencev«, ki ga - na podlagi sklepa osrednjega odbora NSKS - želi izvesti iniciativna skupina koroških Slovencev med odborniki slovenskih političnih, kulturnih in drugih organizacij in ustanov na Koroskem, pa odločno odklanja.

To sta glavni izpovedi včerajšnje tiskovne konference Zveze slovenskih organizacij na Koroskem, v okviru katere sta njen predsednik Marjan Sturm (slika desno) in tajnik Vladimir Wakounig odgovarjala na aktualna narodnopolitična vprašanja.

Sturm je v zvezi z zahtevo po zajamčenem političnem zastopstvu manjšine v zakonodajnih telesih - na Koroskem to zahtevo podpira predvsem Enotna lista in Narodni svet koroških Slovencev - poudaril, da je le-ta po sprejetju tako imenovane »Dunajske izjave« Sveta Evrope o manjšinah pretekli teden na Dunaju izgubila svojo politično težo.

»Zahteva po zajamčenem zastopstvu manjšine v državnih in deželnih parlamentih po dunajskem vrhu SE ni več evropski standard« je menil Sturm in poudaril, da se je Svet Evrope z »dunajsko izjavo« odpovedal stari, konzervativni politiki, ki je zahtevala ure- ditev posebnih političnih

pravic za manjšine, kot je to na primer specifično, izključno etnično usmerjeno zastopstvo manjšin v zakonodajnih telesih (parlament, deželni zbor itd.).

Sturm je tudi poudaril, da SE zdaj pojmuje manjšinska vprašanja kot kulturna vprašanja, torej da bodo kulturne pravice manjšin - jezik, kultura, tradicije in sege - sestavni del Konvencije SE o clovekovih pravicah.

V zvezi s kandidaturom slovenske Enotne liste na spomladanskih deželno-zbornih volitvah na Koroskem pa je poudaril, da ima EL demokratično pravico, da nastopa na volitvah, da pa bo ZSO svojim članom priporočala model integracije v večinske stranke oz. krepitev slovenskih struktur znotraj le-teh. ZSO je namreč mnenja, tako

Sturm, da je udeležba izključno etnično snovanih strank oz. manjšin v boju za politično oblast dejanje brez realističnega izgleda na uspeh, ki pa hkrati nosi v sebi nevarnost polarizacije znotraj manjšine.

Pred tako polarizacijo in poslabšanjem klime znotraj slovenske narodnostne skupnosti sta posvarila Sturm in Wakounig tudi v zvezi z referendumom o vprašanju »Skupno demokratično zastopstvo koroških Slovencev - da ali ne?«, kot ga predlagajo NSKS, EL, KKZ in nekatere druge slovenske organizacije in ustanove.

Predsednik ZSO je v zvezi s tem predlogom dejal, da bo o tem dokončno stališče sformuliralo razširjeno predsedstvo ZSO, da pa njegovo ose- no mnenje, da gre za model oz. poskus poenoten-

ja, »ki spada v 19. stoletje, ne pa na konec 20. stoletja«. Wakounig pa je v zvezi s predlaganim referendumom izrazil bojazn, da bo le-to »na robu legalnosti«, saj se postavlja vprašanje zaščite osebnih podatkov posameznih odbornikov v slovenskih društvih na Koroskem.

Predstavnika ZSO sta na tiskovni konferenci tudi odgovarjala na vprašanja v zvezi z narodnostnim svetom za slovensko narodnostno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja. Sturm delovan- je sosveta - v nasprotju k predsednikom NSKS Grilcem - ni ocenil negativno. Zavzel se je za čimprejše konstituiranje tega gremija. Hkrati je napovedal svojo kandidatuuro za predsedniško mesto.

Sturm in Wakounig sta na tiskovni konferenci tudi se izjavila, da ZSO podpira sklepe Sveta Evrope glede ukrepov, ki služijo vzpostavitvi in izgraditvi zaupanja med večinami in manjšinami. Izpostavljen je bil velik pomen koordinacijskega mesta Sveta Evrope na celovski univerzi, ki ga vodita Vladimir Wakounig in Brigitte Busch. Po Sturmovem menju bo ta dejavnost dobila velik pomen tudi za celoten alpejadranski prostor, Vladimir Wakounig pa je ob tej priliki napovedal projekte, v katere bodo vključili tudi Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino. Konkretno je omenil projekte na področju dvo- oz. večjezičnega izobraževanja, večjezični radio na Reki, itd.

NOVICE

Vrhovno sodišče ovrglo sodbo proti Otu Schatzmayrju

DUNAJ/CELOVEC - Vrhovno sodišče na Dunaju je ovrglo sodbo proti koroškemu učitelju Otu Schatzmayrju, katerega je celovsko sodišče junija letos obsodilo zaradi kršitve zakona, ki prepoveduje ozivljanje nacionalsocialistične miselnosti in uporu proti državnim organom. Kot smo poročali, ga je sodišče obsodilo na 18-mesečno pogojno zapornost. Senat dunajskega vrhovnega sodišča je sodbo zdaj ovrglo zaradi ničnosti obrambe in zaradi nedostaktov med samo sodno razpravo. Odločitev vrhovnega sodišča pa pomeni, da se bo moral Otu Schatzmayr ponovno zagovarjati na deželnem sodišču v Celovcu. Državni tožilec ga obtožuje širjenja nacionalsocialistične miselnosti med dijaki ter fizičnega napada na policista v okviru neke desničarske organizacije v Gradcu leta 1992.

Protest proti načrtovani opustitvi deficitarnih prog

DUNAJ/CELOVEC - Avstrijske železnice so naznačile, da bodo leta 1994 ukinile promet na progah, ki da so slabo frekventirane in zato nerentabilne. Ukrep bi pomenil, da bi od julija prihodnjega leta dalje v Avstriji vozilo za 12 odstotkov manj vlakov. Proti narcom Zveznih železnic sta se protestirali socialdemokratska in svobodnodjaska stranka na Koroskem. Ambrozij in Reichhold sta zavrnila predlog, da bi morale zvezne dežele prevzeti financiranje deficita za stranske proge, če bi želele ohraniti promet. Svoj protest proti zmanjšanju števila voženj oz. opustitvi prometa na deficitarnih progah pa je najavila tudi Delavska zbornica. Na Koroskem bi bile med drugim prizadete tudi proge med Strpnjo vasjo in Borovljami v Rožu ter med Metlovo in Labotom v Podjunu.

Hudo neurje na Koroskem

CELOVEC - Korosko je včeraj prizadelo hudo neurje s poplavi in viharji s hitrostjo nad 100 kilometrov na uro. V severnih predelih dežele je močno deževalo, reki Zilja in Drava sta prestopile bregove in poplavlje kmetijske kulture ter ceste. Na območju Smohorja in v Lesni dolini je Zilja odnesla tudi več mostov. Na vzhodnem Koroskem pa je jug s hris odnesel strehe ter izruval drevesa. Največjo škodo je vihar napravil v okraju Velikovec in Celovec-dezela. Stevilne občine so bile tudi dalj časa brez električnega toka, ker je vihar poškodoval tokovode. Nastalo škodo po vsej deželi ocenjujejo z več milijonov silingov.

Pol milijarde šilingov v podporo koroškim podjetjem

CELOVEC - Pospeševalna banka družbe za jamstva kreditov Bűrges je v okviru kooperacije s koroškim skladom za pospeševanje gospodarstva (Kärntner Wirtschaftsförderungsfonds) v prvi polovici tega leta podprla z vsoto 487 milijonov šilingov 391 malih in srednjih koroških podjetij. To je za 80 milijonov več kot lani. V akciji za strukturno izboljšave v obrtništvu je Bűrges z vsoto 331 milijonov šilingov podprla 99 podjetij, pri čemer je levji delež 40 odstotkov odpadel na turistična podjetja, 32 odstotkov na produkcijska podjetja in po deset odstotkov na trgovine in storitveno obrt. Z 29 milijoni šilingov je Bűrges podprla ustanovitve 33 novih in prevzem 21 starih podjetij, 147 podjetjem s skupnim investicijskim obsegom 80 milijonov šilingov so bili odobreni pospeševalni krediti.

Krška škofija prodaja stavbo Marjanišče v Celovcu

CELOVEC - Krška škofija prodaja stavbo Marjanišča v Celovcu, ki je dolga leta služila tudi kot dijaški dom učencem Zvezne gimnazije za Slovence. Kot je bilo s strani škofije potrjeno, se le-ta pogaja z nekim nemskim interesentom, ki želi stavbo preurediti v dom za oskbo. Vrednost posloplja znaša po oceni strokovnjakov blizu 100 milijonov silingov.

Zakon o zasebnem slečanju

DUNAJ - Z začetkom naslednjega leta bo postal veljaven novi zakon o zasebnem stečaju. Tozadevni zakonski osnutek je bil že sprejet v pododboru za pravosodje avstrijskega parlamenta. S tem se je uveljavil predlog pravosodnega ministra Michaela, zakonski osnutek pa podpira tudi Zveza avstrijskih potrošnikov in Nova zakonodaja dolžniku omogoča opustitev dolgov že po treh letih, če le-ta živi ob eksistenčnem minimumu (7.500 silingov) ter svoje ostale dohodke uporabi za 50-odstotno poravnavo dolgov. Mu to ne uspe, lahko upa na opustitev dolgov po sedmih letih, če je v stanju za dovoljiti zahteve upnikov vsaj v višini deset odstotkov. Če mu tudi to ne uspe, potem o zadevi odloča sodnik.

CELOVEC / RETROSPEKTIVA

Niz prireditev ob 20.letnici smrti Ingeborg Bachmann

CELOVEC - V nedeljo, 17. oktobra bo minulo 20 let, odkar je za posledicami požara umrla v Rimu koroška pisateljica mednarodnega slovesa, Ingeborg Bachmann.

Literarni osebnosti, ki se nikoli ni mogla in hotela spoprijazniti z zapraseno in zgodovinsko obremenjeno koroško »domovinsko« stvarnostjo, je se do 6. novembra namenjena retrospektiva z naslovom »Podoba Ingeborg Bachmann«.

Niz prireditev se je pričel 5. oktobra z be-

sedno dramo »Schatten-Rosen-Schatten« (Sence-vrtnice-sence) Andreasa Staudingerja. V celovškem alternativnem kinu so od 12. do 14. oktobra bili na sporedu filmi »Malina«, »Franza« in »Ihr glücklichen Augen, od 19. do 21. oktobra bodo v kulturnem studiu Delavske zbornice na ogled filmski posnetki s pisateljico.

Dneve bo s krstno izvedbo produkcije »Strömung« zaključil slovensko-koroški plesni teater »Karus« Zdravka Haderlapa.

Maruša Oblak

Spremembe so zdrave

Zadnja tri leta sem preživela v tujini (Sardinija, Avstrija, Svica), v glavnem na nemško govorečem območju, ki ima svojsko gledališko tradicijo v govornem teatru, ki je pri nas precej zanemarjen. Niti to, da sem prišla iz drugačne gledališke sole, da sem se jezika šele morala naučiti in da so Germani tako ali tako znani po »počasni« gostoljubnosti, mi ni bilo v škodo. Pri nas je to malo drugače, saj živimo v majhnem prostoru in tako v vsaki gledališki hiši srečas svoje igralske kolege ali sodelavce iz neinstitucionalnih projektov in gledališč (Koreodrame). Z zamenjavo okolja si na svoj način ogrožen, kar vsekakor prispeva k lastni kreativnosti. Vsaka agilnost je dobrodošla, spoznavanje novih okoliščin tako zasebno kot pri delu pa je po svoji sveži veter, ki ti prepriha glavo.

V Mladinsko gledališče sem se vrnila tako rekoč domov, saj sem tu preživela že dve leti takoj po diplomi 1988. leta. Projekti, ki jih pripravljajo umetniški vodja SMG Edvard Miller, se mi zdijo v tem trenutku gledališče, ki ga potrebujem za svoj nadaljnji razvoj. Spremembo krajev, srečevanje novih kolegov, ljudi in prostorov je vedno zdravo in kakor sem opazila v tujini, docela neboleč gledališki vsakdanjik.

Znameniti Slovenec v Narodnem muzeju

LJUBLJANA - Tudi to jesen je Narodni muzej odprl vrata gledališču; že drugo sezono zapored namreč gosti dramskega igralca Toneta Gogala z monodramo Andrej Smole - Znameniti Slovenec v režiji Dusana Mlakarja. Dramski monolog avtorja Matjaža Kmecla je nastal prav na željo Toneta Gogala, igralca, ki se po letih delovanja v Slovenskem stalnem gledališču iz Trsta ponovno vrača na oder ljubljanske Drame. Zmotno bi bilo pričakovati, da gre se za enega izmed tistih dramskih monologov, ki gledalca zgolj seznanjajo s faktografskimi podatki iz življenja znamenitih (lahko tudi nekoliko manj znanih) Slovencev. Nasprotno: Kmecl je (ob podpori lektorja Jozeta Faganela, ki je poskrbel, da besedilo ni prevec literarno), uspel predstaviti Andreja Smoleta v povsem drugačni luči, tisti, ki tega slovenskega svetovljana in donatorja prikazuje skozi prizmo vseh človeškega veselja, slabosti, radoživosti, predvsem pa tistih obseclivskih lastnosti, ki korespondirajo s svetlejšimi platmi življenja. Takšen pogled na Smoleta je avtorju omogočila že sama zasnova monologa, ki se začne s smrtjo Smoleta na njegov god leta 1840 in tako Gogali (Smoletu) omogoči pogled na lastno življenje z nekoliko drugačnega zornega kota. Čeprav se v svojih razmišljanjih spominja tudi Prešerna, Copa ter prijateljev, ki so se zbrali na praznovanju, vendarle raje razglablja o umetnosti zapeljevanja (o Juliji in Josefini, za kateri meni, da sta »tolstoritni in nepoetični dami«, o Janette, ki mu je poklonila francosko bolezen), narodu in slovenskem jeziku in ne nazadnje tudi o gurmanskih užitkih - prav slednjih so deležni tudi obiskovalci predstave, ki se po slabi uri, kolikor traja predstava, zberejo v atriju muzeja in pojedjo kopuna (»zadnji posteni kopun na Kranjskem, vreden najvišje poezije«), kar vsekakor ni brez konotacij na Smoletovo življenje.

Miha Trefalt

GLEDALIŠČE / SPREMEMBE V IGRALSKIH ANSAMBLIH

Igralci letijo v nebo

Z novo gledališko sezono so nekateri igralci zapustili svoje dosedanje hiše - Predstavljamo izjave treh, zakaj so se odločili za to

MIHA TREFALT

Da v evropskem prostoru, v katerega se s ponosom pristevamo tudi Slovenci, gledališki igralci menjavajo angazmaje v gledaliških hišah vsakih nekaj let ali celo večkrat na sezono, tudi za nas ni več novost. Čeprav je njihovo igralsko popotovanje marsikje povezano z razsežnejšim geografskim in kulturnim prostorom, vendarle tudi pri nas lahko opazimo nekatere kadrovske spremembe. Tokrat podajamo samo kratko informacijo in izjave

nekaterih »prestopnikov«.

Osrednjo slovensko gledališko hišo, je v letošnji sezoni zapustil Boris Cavazza, ki odhaja na igralsko akademijo (AGRFT), na novo pa so angazirali tržskega igralca Toneta Gogala, ki se po trinajstih letih znova vrača na ljubljanske odrske deske, in dva igralca mlajše generacije, Majo Sever, ki je imela do letošnje jeseni

status svobodnjakinje, in Gregorja Bakovića, ki je letošnjo pomlad zaključil studij na AGRFT ter se kot student nastopil v starih uprizoritvah ljubljanske Drame, svoj odrski triumf pa zagotovo doživel v komediji Woodyja Allena Zaigraj se enkrat, Sam v režiji B. Cavazza.

Tudi v Mestnem gledališču ljubljanskem so za to sezono na novo angazirali dva igralca. Iz Mladinskega gledališča prihaja Jozef Ropoša, iz Celja pa Ljerka Belak. Z njima bo ta gledališki ansambel od 1. novembra stal 29 članov.

Novogoriski ansambel so v tej sezoni zapustili trije igralci; Sandi in Marjanca Krosi ter Sergej Ferrari, ki bodo navkljub zasluženemu starostnemu dopustu nedvomno še vedno razveseljevali novogorisko občinstvo. Redno

so zaposlili Alenko Vidrih, igralco, ki je sicer že tretje leto živi in ustvarja v Novi Gorici. Ob ansamblu, ki šteje 21 članov, bodo v tem gledališču na zahtevu Slovenije pri posameznih projektih zaposlili se Saso Pavček, Aleksandra Valica, Steško Drolc in Petra Mosevskega. Mladinsko gledališče iz Ljubljane je, kot smo že omenili, zapustil Jozef Ropoša, iz igralskega popotovanja po Evropi pa se po treh letih vrača Maruša Oblak.

Nekaj več problemov z igralskim ansamblom imajo v Trstu in Kranju, saj sta tu po številu igralcev najmanjši igralski ekipe. Zaradi italijanskih pokojninskih zakonov so morali gledališče zapustiti Miranda Caharija, Anton Petje, Alojz Milič, Lidija Kozlovic in Adrijan Rustja, ki pa nameravajo v gledališču sodelovati honorarno. Kranjsko Prešernovo gledališče, ki šteje že nekaj let samo peterico redno zaposlenih igralcev, se tudi letos ne bo povečalo. Igralce, ki jih to gledališče potrebuje za svoje predstave, najemajo po posameznih projektih.

Do nekaterih sprememb je prišlo tudi v Celju. Po izteku enoletne pogodbe je gledališče zapustil Aljoša Arko, ki odhaja na »svobodo«, po 22-letih letih je to gledališko hišo zapustila tudi Ljerka Belak, iz Maribora pa prihaja Peter Bostjancic.

Za najmanj eno leto se bosta v Celje preselili tudi dve mladi igralci Vesna Maher in Nataša Konc. Prav tako iz Celja po izteku enoletne pogodbe od-

Ljerka Belak

Vračanje domov

Vracam se domov v Ljubljano. Ko je moja generacija pred 22 leti končala akademijo, se nihče izmed nas ni spraševal, kam in kako, in ker vsi nismo imeli »stricev in tet« na pravem mestu, smo se iz Ljubljane odpravili tako rekoč s trebuhom za kruhom in upam, da mladim rodovom igralcev to ne bo več potrebno. Z leti se človek zaradi nenehnih potovanj in razpetosti med Celjem in Ljubljano utrudi, zato sem si zazelela delati doma v Ljubljani. Celjsko gledališče je svojevrsten fenomen, saj v to gledališko hišo vsak dan potuje več kot četrtna igralskega ansambla, ki dobro opravlja svoje delo, saj Celje nudi vsem ambicioznim igralcem obilo dodatne zaposlitve (radio, amaterske prireditve in režije), hkrati pa je tudi Stajerska temperamentna dežela, vse to pa lahko igralcu samo koristi. Boljšega, kot je gibanje igralcev, si ne bi mogla zamisliti in čeprav je vse to lahko pogosto naporno, mora biti igralcu kvaliteta predstave prva. Vedno sem bila in bom za kvaliteto in če bo potrebno, bom zaradi nje odšla tudi na konec sveta. Z nastopom angazmaja v Mestnem gledališču ljubljanskem, kamor me je povabil umetniški vodja in režiser Zvone Sedlbauer, se mi ob novih kolekih odpirajo novi izzivi in odgovornosti, in čeprav je celjsko gledališče združevalo konceptualne usmeritve vseh osrednjih ljubljanskih gledališč, me MGL s svojo komedijsko naravnostjo še posebno privlači.

haja Aleksandra Rekar, ki jo bo zamenjala Tatjana Azman.

Tudi mariborski ansambel so zapustili trije igralci: Peter Bostjancic,

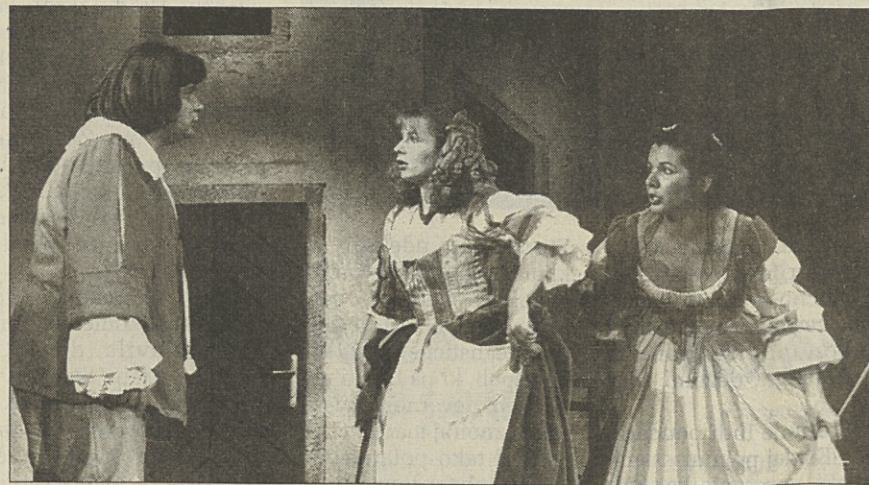
Valter Dragan (ki odhaja v Trst) in Maja A. Vidmar, z začetkom prihodnjega meseca pa nameravajo v gledališče sprejeti še nove gladi.

NOVO NA ODRU

Antigona, Dusan Jovanovic, Drama SNG Ljubljana, režija Meta Hecvar, nastopajo: M. Zupancic, S. Pavcek, S. Cusin, S. Drolc, I. Ban, M. Rozman, J. Sugman in drugi, premiera danes ob 20.00 uri, predstava nima odmora, zaključek približno ob 21.15, cena gledališkega lista 300 tolarjev, cena vstopnic od 600 do 1200 tolarjev (premierska), za preostale predstave od 450 do 800 tolarjev.

Jovanovičeva Antigona išče elemente svoje zgodbe od Ajshilove Sedmerice proti Tebani in Sofoklove Antigone do današnjege časa, neposrednih izkušenj državljanske vojne in bratomora. Tako se je dramatik in režiserki Meti Hecvar posrečilo skozi literarni mit preplesti zgodovino in sodobnost, zgodovinski spomin in katastrofalno izku-

snjo današnjega časa, hkrati pa zgodbo o bratomoni vojni, brezizhodnem položaju ženske v »moskem« svetu združiti z izkušnjo Balkana, sveta in časa, ko ni več zmage in ne poraza. Režiserko je pri uprizoritvi vodila misel oziroma spomin na olimpijski stadion v Sarajevu, kjer je sodelovala kot scenografka in je zaradi preglednosti nastopajočih zarisala raster stojišč, danes pa se na prav takšni metrski razdalji zarisujejo grobovi. Od tod tudi osnovno vprašanje, ki si ga zastavlja režiserka: Kam naj Antigona pokoplje Polinejka? »Varno življenje je iluzija,« je zapisala režiserka v gledališkem listu in misel zaključila z besedami: »Antigona, Ismena, Jokasta, Starka in Fenicanka so odtis realnosti. Samo se razbite stvari in razbite duše so v tej pokrajini brez horizonta.« (M. T.)

Igor Torkar: Revizor 93, režiser: Dusan Mlakar, Prešernovo gledališče Kranj, krstna uprizoritev, 10 članski ansambel / 5 gostujočih igralcev / dolžina predstave: 2 uri z enim odmorom, gledališki list: 100 tolarjev, vstopnice: od 550 do 700 tolarjev / Premiera: od 660 do 840 tolarjev / Premiera danes ob 19.30

Po Revizorju 74, ki ga je takrat uprizorilo Mestno gledališče ljubljansko, prihaja na odrske deske Revizor 94. Kot je Torkar sam pojasnil tudi tokratno delo ohranja skelet Gogolja, od svojega predhodnika izpred 19 let pa se kljub temu razlikuje v marsičem. Če se je Revizor 74 dogajal znotraj državnih meja, se Revizor 94 preko njih. Svoj pečat je v satirični komediji, po besedah avtorja pustila tudi sprememba domačega političnega si-

stema - »med barvami je razlika samo v slikarstvu nikakor pa ne tudi v politiki«. V aktualni predstavi je v primerjavi z Gogoljem in Revizorjem 74 sicer izpuščena cela vrsta oseb. Starosta slovenskih satirikov s hudoobjo komedijografskega peresa razkriva manj prijetno podobo »naše dežele«, toda v plejadi osebkov, ki defilirajo pred gledalci nastopa tudi plemenita oseba - smeh, so zapisali v gledališkem listu, v katerem dramaturg dr. Denis Poniz med drugim zapiše tudi naslednje: Moje Torkar misli, da smo v veliki meri parlamentarno demokracijo zamenjali za kolektivno norost. Torkarja hkrati zanima tudi aktualno dogajanje, pa mu kaže kaj klavmo podoba: razkorak med besedami in dejanji, izjavami in gestami je enako velik in brezupen kot v starem režimu. (V. B.)

Molière: George Dandin ali kaznovani soproj, režija Janez Mejac, Sentjakobsko gledališče, igrajo Sasa Klancnik, Ksenija Hlebec, Tone Bertonec, Lili Bacer-Kermamer, Kajetan Bajt, Mojca Korbar-Hocevar in drugi, premiera danes ob 19.30, predstava ima odmor, zaključek predvidoma ob 20.45, cena vstopnic od 300 do 600 tolarjev

Sentjakobsko gledališče v svojo 73. sezono vstopa z Molièrovo komedijo o prevaranem in vendarle kaznovanem soprogu George Dandinu, z zgodbo, v kateri je komediograf s smehom in kretnjo burkeza čudovito spojil lastne izkušnje z mlado in nezvesto ženo. Komedija iz leta 1668 ohranja vse značilnosti Molièrove komike, vendar pa to delo lahko za komedijo označimo samo pogojno. Burkasta komika preha-

ja v George Dandinu zastrto v tragikomiko, se ponovno sprevrže v burko, da bi lahko občutili vso veličino in siromaštvo življenja človeške kreature sredi božjega sveta. Tudi v tej komediji se Molière bojuje zoper vladajočo družbo plemstva, njihovo svetohlinstvo in socialne razlike tistega časa, njegovi ideji pa je sledil tudi režiser in ko-reograf predstave Janez Mejac, ki zatrjuje, da se je vedno navduševal nad stilnimi predstavami, zato gre tudi pri nocojšji premieri za povsem klasično postavitev tega besedila. Režiser je v predstavi, ki so si jo lahko nekateri že ogledali na letošnjem Molièrefestu meseca junija v Ljubljani, vpeljal tudi dodatno vlogo povezovalca in pa stiri pesmi, ki jih je prav za to predstavo napisal Miroslav Kosuta. (M. T.)

Kulturno ustvarjanje Slovencev v Južni Ameriki

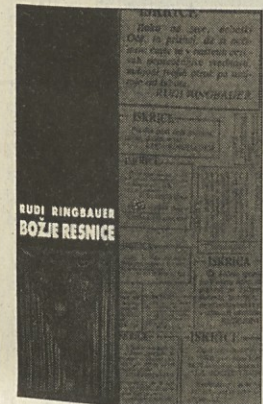
LJUBLJANA - Slovenska izseljenska matična, Slovensko sociološko društvo in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete sporočajo, da bo v Kulturno informacijskem centru Krizanke, Trg francoske revolucije 7 v Ljubljani v sredo, 20. in v četrtek, 21. oktobra, mednarodni znanstveni simpozij z naslovom Kulturno ustvarjanje Slovencev v Južni Ameriki. To bo prvi interdisciplinarni pregled slovenske skupnosti v Južni Ameriki, ki ga organizirajo ob 60-letnici izhajanja revije Duho-vo življenje v Argentinini. Z referati bodo sodelovali: dr. Branko Marusič, dr. Milica Kacin Wohinz, mag. Aleksej Kalc, mag. Rozina Svent, prof. Ales Breclj, dr. Marjan Drnovsek, dr. Rado Genorio, dr. Irene Miselj, prof. dr. Martin Jevnikar, prof. Zora Tavcar, dr. Helga Glušic, mag. Bogdan Kolar, Marko Jensterle, Pavle Fajdiga, dr. Edo Skulj ter France Papež in Tone Brulc iz Argentine. Simpozij bosta odprla dr. Dusan Necak, nacionalni koordinator raziskovalnega polja o slovenskem izseljenstvu, in dr. Nace Sumi, vodja raziskovalnega programa Slovenski izseljenci in kultura pri Znanstvenem inštitutu Filozofske fakultete.

IZŠLO JE... / KNJIGE

Rudi Ringbauer: Božje resnice; aforizmi, samozalozba, oprema in reprodukcije Lojze Logar, trda vezava z zascitnim ovitkom, Murska Sobota 1993, cena 2.903 SIT

Aforizem zahteva od avtorja dvojce: uporabo kar najmanjšega števila besed za izraz nečesa kar najbolj obcega. Rudiju Ringbauerju, Prekmurcu, je ti zahtevi že v mladosti navdihnila muza, in v desetletjih se mu je porodilo nad tisoč kratkih misli, ki jih je objavljala predvsem v rubriki Iskrica časopisa Delo, pred leti pa se je odlocil, da izbor najboljših izda tudi v knjižni obliki. Izbral je »božje resnice« o polpreteklosti, politiki, primitivizmu in manipuliranju, o sodnikih, darilih, sreči, resnici, prijateljstvu, ljubezni, vzgoji in umetnosti, najobsežnejše pa je poglavje aforizmov o Bogu in religiji, v katerem se avtor obrača k Bogu kot oster vpraševalec o temeljnih stvareh, ki na svetu niso urejene po božjih nacelih. Rudi Ringbauer tako s svojimi mestoma ostrimi, a vselej globoko človeškimi aforizmi sega na vsa področja človeka in njegovih odnosov do drugih, v predgovoru pa svetuje, naj knjige ne jemljemo v roke kot roman, temveč kot zdravilo - po kapljicah.

(T. V.)

Jožef Rituper - Dodo: Slike prasnega mesta, Podpisi k slikam gospoda Puraca, Zalozba M&M, Ljubljana 1993, ilustracije Sandi Cervek, trda vezava v platno, 105 strani, cena 1.155 SIT

Dodojevi spomini na otrostvo, vpleteni v literarni prevenc enega najbolj znanih pomurskih humoristov, Sobocana, nas vrača v nekdanje prasnno mesto, ko je že marsikoga ovekoval prvi fotograf v mestu, gospod Purac, ko je z marsikom koketirala Cifrakova gospa, ko se je za »enega največjih svetovnih karikaturnistov« stel Ladislav Kondor in ko so bili v mestu se mnogi drugi posebni. Taki, ki so prasnno mesto (Mursko Soboto) pred, med in po drugi vojni dobora zaznamovali in mimo katerih likov, orisanih na svojski, hudomušen in celo karikiran način, a nikoli zaljivo, ni mogel niti Dodo. Knjiga, zanimiva za vse generacije in dober zgled, kako se lahko popisejo spomini z dogodki bogatega, a težkega otroštva, je v literarnem pogledu nepretenciozna, zanalasc neurejena, brez posebnih poglavij, naslovov ali podnaslovov, tak, da ima bralec tudi samo možnost in priloznost obema, da lahko Dodojeve spomine na ta ali drugačen način tudi dopolnjuje. Knjiga je namenjena vsem Sobocanom, avhtonim in siceršnjim mesčanom. Skupek drobnih anekdot Jožeta Rituperja Dodoja bo, ce to že nima sedaj, z leti dobil tudi zgodovinsko vrednost.

(G. G.)

FRANCIS BOHANEK

STOPA IN REKA

Francek Bohanec: Stopa in reka, zal. Viharnik, mehka vezava, 253 strani, cena 1.470 SIT

Knjiga Francka Bohane se vrača v čas med drugo svetovno vojno, v obmejne slovenske kraje ob reki Kolpi, ki so bili takrat pod italijansko zasedbo. Ključni dogodki se odvijajo tik pred spopadom italijanske garnizije s partizanskimi bataljonom, avtor pa se osredotoča na telesne in duševne stiske posameznikov, na njihove dramatične in pogosto tragčne usode. Stopa je v romanu simbol uničenja in smrti, reka pa simbolizira neznane življenjske sile in je neukrotljiva zibelka novi rasti živega sveta. Roman z vodilno idejo vrta v človekovo osebnost in družbeno dejavnost z namenom, da umetniška in moralna stran teksta pripomoreta bralec globlje pronikati tudi v sodobna navzkrižja. Besedilo je prežeto z opisi lepote narave, ki niso zgolj okras, ampak krepijo etične vrednote romana. Vsi liki v romanu so prvinski, obremenjeni z izročilom tega izjemnega, krutega okolja, so nezaupljivi in premeteni, vsak po svoje zaznamovani z naravo, ki jih obdaja in s preteklostjo, iz katere izhajajo. Avtor vojne ne predstavlja z ideoloških ali strateških vidikov, pač pa se osredotoča na ljudi, ki so jo doživljali in na njihovo osebno tragiko.

(V.S.)

Maja Novak: Izza kongresa ali umor v teritorialnih vodah, zal. Viharnik, mehka vezava, 412 strani, prodaja Slavistica knjižnica Filozofske fakultete, 800 SIT

Iz zapuščine nedavno umrlega literarnega zgodovinarja, kritika, verzologa in prevajalca je poleg knjige grafomanij izšla tudi knjiga prevodov. Pricujoča zbirka je plod prevajalčevega dolgoletnega ustvarjanja, in sicer od leta 1964 vse do njegove smrti. Vsebuje predvsem tiste pesmi, ki so bile objavljene v posameznih časopisih in revijah: Dnevnik, Nasli razgledi, Družina, Književni listi (Delo), Nova zaveza, Sodobnost, Problemi, Dialogi, Znamenja, itd., nekaj jih je iz rokopisov, zasebne korespondence in priloznostnih izdaj, niso pa nasle mesta v kateri njegovih objavljenih knjig prevodov poezije.

Izbor obsega 145 avtorjev, od tega 74 poljskih, 19 ruskih, 23 drugih slovanskih, 12 litavskih in 17 ostalih (angleški, francoski, nemški, perzijski in novohebrejski). Avtorji so znatno nacionalnih literatur razvrstili kronološko. Antologija je plod zbiranja in prepisovanja pesmi več Pretnarjevih kolegov in studentov.

Ob Pretnarjevi knjižici lahko dobite vsako posebej po že navedenih cenah, obe skupaj pa za 1.000 tolarjev.

(A.C.)

Tone Pretnar

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

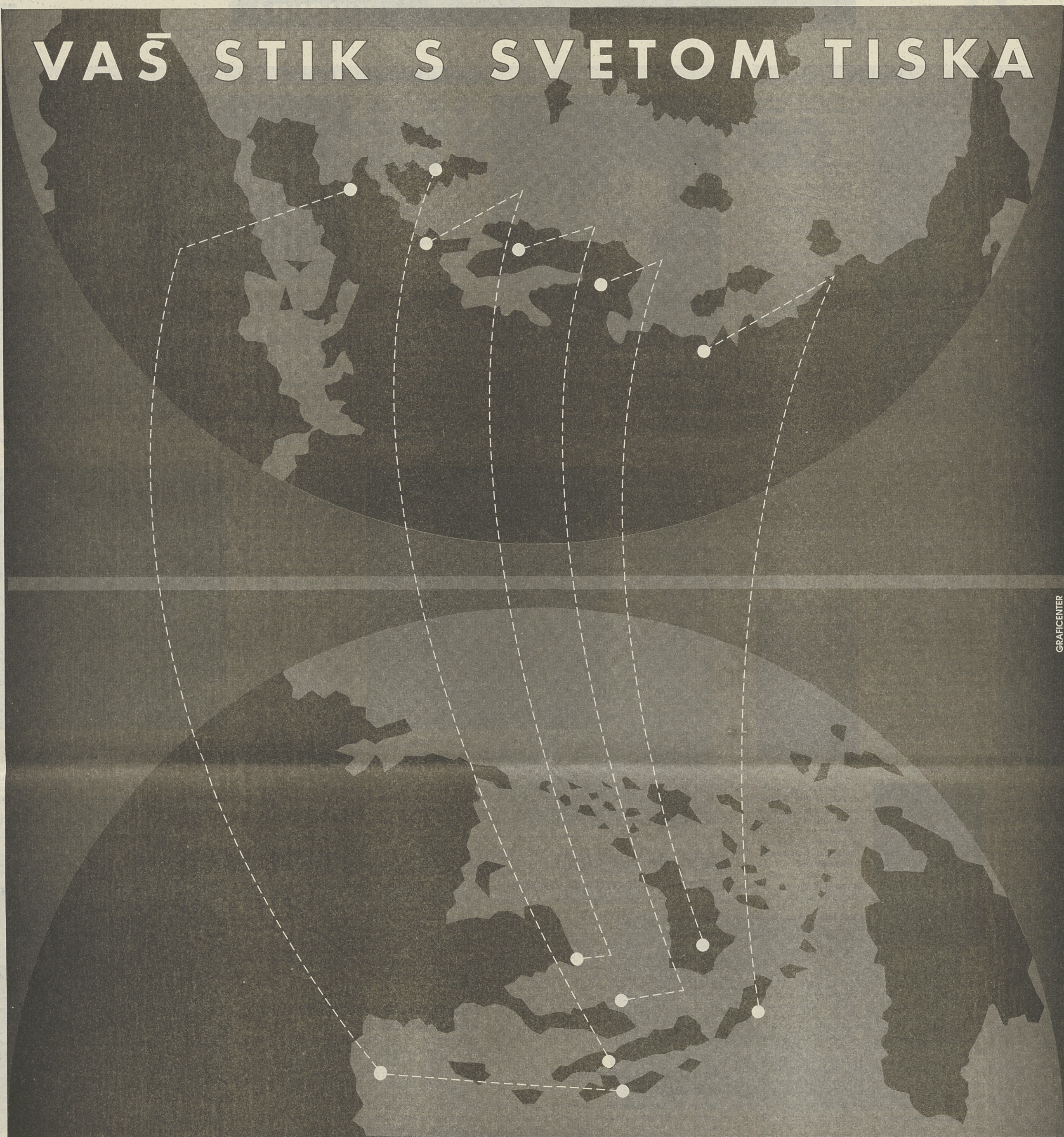
VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VETER DAVNIH VRTIN

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

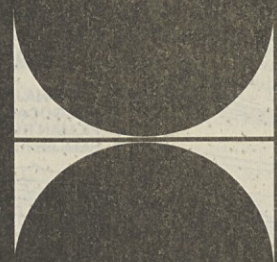
GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVIE, KNJIGE

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V nedeljo, 17. oktobra, ob 18. uri, in v ponedeljek, 18. oktobra, ob 20. uri bo na sporedu predstava B. Slade: OB LETU OSOREJ. Igrata Polona Vetrlih in Ivo Ban (SD, 700 SIT).

V nedeljo, 17., ob 18. uri, in v ponedeljek 18. oktobra, ob 20. uri, Smisla-Frey: ZABE (OD, 600 SIT).

DRAMA SNG, tel. 061/221-511

Danes, 15. oktobra, bo ob 20. uri, premierna uprizoritev predstave D. Jovanovića: ANTIGONA, za izven in konto. Predstava bo še v soboto, 16. oktobra, ob 19.30, za abonma prva repriza in izven.

MALA DRAMA

V soboto, 16. oktobra, ob 20. uri, A. Nicolaj: BLAŽI POKOJNIKI, DRAGI MOJZE, za izven in konto.

OPERA, tel. 331-950

V soboto, 16. oktobra, ob 19. uri, Puccini: TRIPTIH. V torek, 19. oktobra, ob 19. uri, G. Verdi: FALSTAFF, za red terek I.

MESTNO GLEDALIŠČE,

tel. 061/210-852

Danes, 15. oktobra, ob 19.30, Evald Fliser: KAJ PA LEONARDO?, za izven in konto.

V soboto, 16. (za izven in konto) oktobra, ob 19.30, Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR.

V ponedeljek, 18., ob 21. uri in v torek, 19. oktobra, ob 22.30, gostovanje sarajevskega igralca ZIJAH SOKOLOVICA z njegovo novejšo uprizoritvijo CABARES-CABAREL.

SLOVENSKO MLADINSKO

GLEDALIŠČE, tel.: 125-3312

V soboto, 16. oktobra, ob 20. uri, H. Achtembusch: SUSN, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN

V četrtek, 21., in v nedeljo, 24. oktobra, ob 20. uri

monodrama ZIJAH SOKOLOVICA: GLUMAC... JE GLUMAC..., JE GLUMAC.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE,

Krekov trg 2, tel.: 061/312-860

Danes, 15. oktobra, ob 19.30, J. B. Moliere: GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, za abonma red premierski in izven.

V soboto, 16. oktobra, ob 19.30, O. Scheinpflugova: FILM SE MU JE UTRGAL (OKENCE), za izven.

VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

V soboto, 16. oktobra, bo ob 20. uri predstava Gilberta Leautitiera: RAGLJA PA RAGLJA v izvedbi igralke METE VRANIC.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

V soboto, 16. oktobra, bo ob 17. uri uprizoritev drame Luigijsa Pirandella: KOT ME TI HOČES, za abonma sobota popoldan in izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Danes, 15. oktobra, ob 19.30, premierna predstava satirične komedije Igorja Torkarja: REVIZOR 93. Predstava bo ob isti uri še v soboto, 16. oktobra, za abonma sobota I, izven in konto.

MARIBOR

DRAMA, tel. 062/221-206

V torek, 19. oktobra, bo ob 20. uri v Minoritski cerkvi predstava M. Vezovišek: JERMANOVO SEME, za abonente in izven.

OPERA IN BALET, tel. 062/221-206

V nedeljo, 17. oktobra, ob 19.30, uri na sporedu opera G. Verdi: RIGOLETTO, za abonente in izven.

SOLKAN

V nedeljo, 17. oktobra, ob 17. uri, Ranko Marinović: GLORIJA, za izven.

V petek, 15. oktobra, bo ob 19. uri v Galeriji Ivan Napotnik v Velenju otvoritev razstave slik GREGORJA KOKALJA

Samo z nekaj besedami bi opisala svoja srečanja z Gregovimi slikami v pritičju stare hiše, kjer so tri majhne sobice prenatrpane s slikami, ki stojijo na tleh obrnjene v zid, ki visijo na stenah; z osnutki, fotografijami, z grafično tiskalnico in matricami. Obisk je zame najlepša izkušnja, ki obsega delo umetnostnega zgodovinarja, Tudi če ti slike niso posebno blizu, je v tistem trenutku ustvarjena energija, v kateri se kopije prostor, gotovo močnejša od tvojega osebnega okusa. Medtem ko gledam, se pogovarjam s slikarjem. Če govoriva o umetnosti, se mnogokrat ne strinjava. Vseeno je s slikami lažje kramljati kot s slikarjem. Izbereš si jih nekaj, jih poskušaš razvozlati, jih kritiziraš, se kakšni nasmehneš in drugo spet samo glešaš, ker je v njej nekaj tako prijetnega.

O čem govorijo Gregove slike? So njegove slike vsebinske? Vsebinske je točno določen termin, vendar znotraj sebe nosi mnogo več in zato vam na vprašanje ne morem dati natančnega odgovora. Prepričana sem, da vsak doživi pred njim nekaj drugega in to je že del njihove vsebine. Grega se ukvarja z grafiko: z mnoštvom tehnik, ki jih grafika pozna, da iz njih iztisne en grafični list. Ta je v marsičem blizu slik, še najbližja pa je slika matrici, ki čaka na odtis.

Vesna Krmelj

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

Na »crni petek«, 3. septembra, je v požaru v STUDIU TIVOLI izginil tudi del zgodovine slovenske zabavne glasbe. Glasbeniki, mediji in drugi, ki so povezani s slovensko glasbeno sceno, zdaj solidarno zbirajo sredstva, ki bodo omogočila, da bo Tivoli, po mnenju mnogih najboljši smenalni studio, lahko spet začel delovati. Eden izmed medijsko najbolj odmevnih projektov bo doberodnelni koncert 28. oktobra v Hali Tivoli v Ljubljani. Na prireditvi bodo nastopila znana imena slovenskega pop-rocka, med njimi tudi: LACNI FRANZ & ZORAN PREDIN, SOKOLI & PERO LOVSIN, POP DESIGN, AGROPOP, BULDOŽER, MILADOJKA YOUNDEED, AVTOMOBILI, DON MONTYON BAND, CUKI, CUDEZNA POLJA, BIG BEND, CHATEAU, VIDEOSEX, BENC & TOMO, MAGNIFICO, SASO MEZEK, MIA ZNIDARIC, ALENKA GODEC, VLADO KRESLIN, TOMAZ PENGOV, OLIVER DRAGOJEVIC, ARSEN DEDIC in še veliko drugih.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

Danes, 15. oktobra, bo ob 19.30 KONCERT ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE, za modri abonma I in II. Dirigent Stefan Sanderling, solist Károly Mocsári, klavir. Program: R. Wagner - Tristan in Izolda, Predigra in Izoldina ljubezenska smrt, F. Liszt - Koncert za klavir in orkester st. 2 v A-duru, F. Mendelssohn - Simfonija št. 3, Škotska (GD, 600, 500, 400 SIT).

V soboto, 16. oktobra, bo ob 20.30 koncert skupine GONZALO RUBALCABA GUBAN GROUP. Zasedba: Gonzalo Rubalcaba, klavir, Reynaldo Melian, trobenta, Felipe Cabrera, bas, Jul Barreto, bobni. Gonzalo Rubalcaba, pianist s klasično klavirsko izobrazbo, o svoji glasbi pravi: »Vedno sem si želel igrati svojo glasbo in glasbo svoje dežele. Iscem skupne točke med klasično in kubansko glasbo.« (GD, 1250, 1000, 750 SIT)

GALERIJA SOU

V ponedeljek, 18. oktobra, ob 20. uri, večer godalne glasbe Johanna Sebastiana Bacha: godalni ansambel STRINGSONLY iz Zagreba.

K4

V torek, 19. oktobra, ob 22. uri J. B. DRY. Jim Beam music s CD playerjev.

V ponedeljek, 25. oktobra, bo ob 22.30 koncert skupine ASIA MINOR, turske etnojazzovske zasedbe, ki se dviguje prah v Svici, Nemčiji in Franciji.

V torek, 26. oktobra, ob 22. uri, TRELKOVSKY.

MGLC

V sredo, 20. oktobra, bo ob 18. uri koncert MUZA PRI MUZI, JERNEJ SURBEK, tolkalca (grad Tivoli).

NARODNA GALERIJA

V torek, 19. oktobra, bo koncert ansambla za staro glasbo RAMOVŠ CONSORT: Marjana Becina, sopran, Klemen Ramovš, kljunasta flauta, Nebojša Bugarski, violoncelo, Shalev Adel, cembalo.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V soboto, 23. oktobra, bo ob 20. uri koncert pihalnih godb Bezigrad, Litostroj, Vic in letosnjega svetovnega prvaka Papirniskega pihalnega orkestra Vevče. Vstop prost.

BLED

Danes, 15. oktobra, bo ob 18.30 koncert GRAJSKI OBISKI na gradu Grmische na Bledu (Moska vokalna skupina).

KRANJ

V nedeljo, 17. oktobra, bo ob 19. uri v župnijski cerkvi sv. Kocijana koncert komornega zbora GALLUS Kranj. Sodeloval bo mešani zbor Prosvetnega društva Podgora pri Gorici.

LITIJA

V soboto, 16. oktobra, bo ob 17. uri v kulturnem domu Smartno pri Litiji 13. srečanje malih pevskih skupin.

SEŽANA

KULTURNI CENTER SRECKO KOSOVELA

V petek, 22. oktobra, ob 20. uri bo koncert violonista ROKA KLOPCICA, klavirska spremljava SANJA KRANZELIC, za glasbeno instrumentalni abonma in izven (500 SIT).

ŽALEC

V soboto, 16. oktobra, bo ob 18. uri v dvorani Doma II. slovenskega tabora jubilejni koncert ansambla Slovenija.

MILJE

GLEDALIŠČE VERDI

Danes, 15. t. m., ob 19. uri koncert gojencev glasbene sole »Bulli e pupe« ob 70-letnici gledališča.

V soboto, 16. t. m., ob 20.30 koncert orkestra Muja DOC Band.

V nedeljo, 17. t. m., ob 16.30 koncert skupine »Latino Americano«.

TREVISO

Danes, 15. t. m., bo v Palaverde ob 21. uri nastopil Eros Ramazzotti.

PADOVA

SPORTNA PALACA S. ZARO

V četrtek, 21. oktobra, bo ob 21. uri nastopil Terence Trent D'Arby.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM - MALA GALERIJA

Razstava fotografij ZIGE KORITNIKA: UJETI je na ogled do 17. oktobra.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Na ogled je razstava Kocovska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15

Do 20. oktobra je na ogled retrospektivna razstava televizijske scenografije JOZETA SPACALA. V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. novembra na ogled razstava fotografij JANETA STRAVSA.

MODERNA GALERIJA -

MALA GALERIJA

Razstava španske kiparke CRISTINE IGLESIAS iz ciklusa Velika imena sodobne svetovne umetnosti je na ogled do 5. decembra.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med studijske preglede o dogajanjih v slovenski likovni umetnosti konec šestdesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEŽ, DRAGO HRVACKI, TONE LAPAJNE, DUSAN TRSAR...

IDCO

Razstava celostne grafične podobe Petrola je na ogled do 5. novembra. Oblikavanje Metka Daris in Tomaz Perme.

GALERIJA COMMERCE,

Einpielerjeva 6

Razstava slik ERNE FERJANIC FRIC bo na ogled do 22. oktobra.

GALERIJA CENETA STUPARJA, Dunajska 405

Razstava otroški del EX TEMPORE RASICA 93.

GALERIJA ICPE, Dunajska 104

Razstava slik akademskega slikarja PETRA CIUHE in razstava kipov akademskega kiparja CIRILA HOCEVARJA je na ogled do 30. oktobra.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava kipov galerije Ivan Napotnik Sostanj je na ogled do 4. novembra.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMARIN je na ogled do 17. novembra.

GALERIJA TIVOLI, Pod Turnom 3

Danes, 15. oktobra, bo ob 12. uri otvoritev pregledne razstave grafik italijanskega umetnika LUCIANA DE VITA.

GALERIJA SOU

Kiparska razstava VODA IN KIPI avtorjev DRAGA ROZMANA, TAMARE SEVČNIKAR in TJASE CELESTINE bo na ogled do 22. oktobra.

GALERIJA SKUC

Danes, 15. oktobra, bo ob 20. uri otvoritev razstave avstrijske umetnice SUSANNE POPELKA.

GALERIJA ZDSLJU

Prodajna razstava unikatnih pletenin MOJCE KAVCIC je na ogled do 26. oktobra.

CELJE

V likovnem salonu Celje je do 30. oktobra na ogled razstava OBLIKOVANJE ZA SOZITJE S PROSTOROM. Predstavljena so dela krajinskih arhitektov: JANEZA DOLINARJA, ROMANE KACIC, ARABELE KRIZ MRDAKOVIC, DARJE MARINCEK, ALENKE KOCUVAN POLUTNIK.

FURLANIJA-JULJSKA KRAJINA

TRST

TKB - AGENCIJA MITNICA

V razstavnih prostorih je na ogled razstava Atilija Kralja.

OBCINSKA GALERIJA

Do 30. t. m. bo na ogled razstava Matjaza Hmeljaka. Ogledate si jo lahko vsak dan od 10. do 12. ter od 18. do 20. ure.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Do 21. t. m. razstavlja slikarka Anita Nemarni. Urnik: 10.30-12.30, 17-19.30, ob praznikih 11-13.

GALERIJA CARTESIUS

Jutri, 16. t. m., ob 18. uri bodo odprli razstavo Pietra Grassija.

GLEDALIŠČE MIELA

V spomin na Jamesa Joyceja je na ogled fotografska razstava o Dublinu in Trstu na začetku stoletja.

GALERIJA NADIA BASSANESE

Danes, 15. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave Riccarda Dalisija.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

Od 12. oktobra do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugocara.

GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2

Jutri, 16. t. m., ob 18. uri bodo otvorili razstavo Irene Ravalica.

KOROŠKA

CELOVEC

MOHORJEVA KNJIGARNA

Na ogled je razstava Jasne Merku.

SKOFIJSKA REZIDENCA

(Mariannengasse 2)

Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc Ksaver Salm«. Urnik: 10/17.

GALERIJA ARS TEMPORIS

(Herrengasse 14)

Do 4. novembra je na ogled razstava umetnikov: Svatopluka Kasaly in Jana Pohribnjaja.

MESTNA GALERIJA

Do 21. oktobra razstavlja slikar Rudolf Brandner.

GALERIJA JUDITH WALKER

(Richard-Wagner Str. 20)

Do 23. oktobra so na ogled grafike Herberta

RADOVANA ROMIHA, IRENE ROZMAN FATTORI.

GRAD PODSREDA

Do 30. oktobra je na ogled razstava KOZJANSKI SLIKARJI v fotografskih očeh VLADKE KOBAL.

GRAD SNEŽNIK

V soboto, 16. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev retrospektivne razstave BOJANA STRITARJA.

KOPER

V galeriji Loza je na ogled razstava slik ZVESTA APOLLONIA.

KRANJ

GORENJSKI MUZEJ KRANJ

Razstava RIMSKO STEKLO IZ ARGYRUNTUMA bo na ogled do 9. novembra.

LITIJA

V avli skupščine občine Litija je do 20. oktobra na ogled razstava slik ANTONA REPNIKA.

NOVINARSKI KLUB MARIBOR

Razstava slik ZLATKA JAKOVljeVICA bo na ogled do 21. oktobra.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7

Danes, 15. oktobra, bo ob 19. uri otvoritev razstave malega unikata na papirju MINI PRIX LUCAS 93. Razstava bo na ogled do 7. novembra.

SEŽANA

KULTURNI CENTER

SRESKO KOSOVEL

Razstava akvarelov slikarja ANDREJA KOSICA.

SKOFJA LOKA

Na loškem gradu je do 23. oktobra na ogled 21. fotografska razstava treh dežel SLOVENIJE, KOROŠKE in FURLANIJE-JULJSKE KRAJINE.

GALERIJA FARA

V ponedeljek, 18. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave barvnih fotografij Fotografskega društva Radovljica.

VELENJE

KULTURNI CENTER

IVAN NAPOTNIK

Danes, 15. oktobra, bo ob 19. uri otvoritev razstave slik GREGORJA KOKALJA.

NARODNI MUZEJ LJUBLJANA

Vabimo vas na spominsko razstavo ob 400-letnici bitke pri Sisku: torek - sobota od 10. do 18., nedelja od 10. do 13. ure.

...

Matjaz Kmecl: Andrej Smole - znameniti Slovenec

Izjva: Tone Gogala, režija: Dušan Mlakar

Ponovitve: 15. in 16. oktober ob 20. uri.

Rezervacije: Narodni muzej, Muzejska 1, Ljubljana, tel. 061/218-886 od 10. do 18. ure.

MUZEJ ZIDOVSKKE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik :ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«.

V organizaciji Trzasko letovisarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vsrjio vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

REPEN

KRASKA GALERIJA

Do 17. oktobra je na ogled razstava slikarja Deziderija Svare iz ciklusa »Domača zemlja«. Ogled samo ob nedeljah: 11-13, 15-18.

GORICA

GORISKI GRAD

V Pokrajinskem muzeju na goriskem gradu je vsak dan na ogled razstava o proizvodnji in uporabi svile med leti 1725-1915 »Svetlikajoca se nit« (ter stalna muzejska zbirka o prvi svetovni vojni in goriska pinakoteka od 10.00 do 13.00 ter od 15.00 do 20.00, ob ponedeljkih zaprto).

Muzej zgodovine in umetnosti je zaprt zaradi popravil.

PALACA ATTE

ŠOLSTVO

Slovenija ima novo visoko šolo - v Portorožu

Na Visoki pomorski in prometni šoli začenja študij prva generacija

PORTOROŽ - Kot na vseh naših fakultetah se v tem času pričena redno delo tudi na Visoki pomorski in prometni šoli v Portorožu. V prvi generaciji studentov, vpisanih v tretji letnik studija tehnologije prometa, je 80 rednih in prav toliko izrednih. Prehod iz višje sole na visoko je trajal pet let. Vsi potrebni postopki so bili zaključeni letos januarja, tako da je bilo dovolj časa za pripravo razpisa za vpis v tretji letnik.

S tem ko je višja sola postala visoka, so se spremenile tudi razmere za studente in učitelje. Sola je dobila novo vodstvo, ker je staremu že tako potekel mandat. Dosedanji dekan mag. Zdravko Klasek je prav zdaj izpolnil pogoje za upokožitev. Sola ima sedaj dekano prof. dr. Marijo Bogataj, ki je strokovnjakinja za operacijske raziskave. Prodekan je strokovnjak za matematične raziskave docent dr. Janez Usenik.

Zaradi razširitve programa sole se je močno povečala prostorska stiska, s katero se je sola ubadala že prej. Lani so popravili streho, ki je že puscala, letos pa so se lotili nadgradnje na delu hiše, ki se prav zdaj zaključuje. S tem bodo pridobili približno 200 novih kvadratnih metrov prostora, ki so ga namenili za štiri študijske letnike, nove prostore knji-

znice in kabinete predavateljev. Gradbeni del posega bo stal 14,5 milijona tolarjev. V republiki, na ministrstvu za solstvo in v občini Piran so naleteli na veliko razumevanje, brez katerega tega projekta letos ne bi mogli izpeljati.

Tudi z dodatnimi prostori je sola se vedno pretesna za 600 rednih in 350 izrednih studentov. Zato se resno pripravljajo na to, da bodo oddelek za pomorstvo preselili v Koper. O tem se dogovarjajo s koprskim Tomosom, ki ima na razpolago primerne prostore. Ob tem na soli pripravljajo se nove programe, med katerimi je zani-

miv zlasti mednarodni študij pomorstva. Ta bo zagotovo pritegnil studente iz tistih srednjeevropskih držav, ki nimajo svojega morja, imajo pa lastne trgovske flote. Pripravljajo tudi nadgraditev študijskega programa pomorskega strojništva v drugostopenjski študij pogonskega inženirstva.

Seveda vsega tega ni mogoče izvajati brez ustreznih kadrov. Sola se je že izdatno okrepila s šestimi novimi univerzitetnimi učitelji, kar pa še ni dovolj. Pri pridobivanju kadrov je posebna težava stanovanjsko vprašanje, saj kadrov, ki jih sola potrebu-

je za svoje programe, na Obali ni. Občina Koper je soli že pomagala z enim kadrovskim stanovanjem, pomoč pa pričakujejo tudi od univerze in piranske občine, kjer so jim to že obljubili.

Sola ima težave tudi z opremo. Kakovostnih tehničnih strokovnih kadrov pač ni mogoče izobraževati s tablo, kredu in zastarelo opremo, ki ni nikjer več v rabi. Tudi te težave dokaj uspešno rešujejo. S pomočjo ministrstva za solstvo, ministrstva za promet in zveze ter Luske kapitanije so nabavili radarski simulator, ki je že v uporabi. Naprava, vredna

410 tisoč nemških mark, je nujno potrebna za izobraževanje navigatorjev, ki bodo pluli na sodobnih ladjah. S postnim podjetjem imajo sklenjen petletni sporazum o opremljenju elektronskega laboratorija.

Pri zagotavljanju nujne opreme so naleteli na razumevanje in pomoč tudi v obalnih gospodarskih organizacijah; pomagajo jim Luka Koper, zavarovalnica Adriatic in Slovenika, Ladjedelnica Izola in še vrsta drugih podjetij. »Če ne bi vsi stopili skupaj, bi bila nasa sola srednjeveška,« je povedal tajnik sole Danijel Božic.

Boris Vuk

Kapitan dolge plovbe, predavatelj na VPPŠ Portorož, mag. Andrej Novak pred radarskim simulatorjem. Tako izgleda tudi pravi poveljniški most na sodobnih ladjah. Tukaj lahko študent v desetih dneh dobi izkušnje, ki so enakovredne letu dni plovbe, saj se vsaki dve minuti pojavi kolizijska situacija. (Foto: B. V.)

ISTRA

Cementni prah leti v nebo

UMAG - Po precejšnjem razumevanju, ki so ga vodstvo in zaposleni Tovarne cementa pokazali letos, ko so zaprli svoje obrate med konico turistične sezone in turnirjem ASP Croatia open, ni pretekel niti en mesec, ko so si znova pridobili oznako onesnaževalca. Povsem upravičeno, saj se nad Umagom že več dni vlečejo prašni oblaki, ki bruhajo iz njihovih dimnikov. Direktorja tovarne Edija Ivancića smo vprašali, od kod ta prah in koliko časa bo se uhajal v zrak. Povedal nam je, da gre za okvaro, do katere je prišlo pred kratkim med nevihto. Poskodovan je bil sistem za filtriranje, ki zmanjšuje vsebnost cementnega prahu v atmosferi. Čeprav v tovarni nekateri zahtevajo ustavitve proizvodnje, dokler okvara ne bo odpravljena, se poslovodstvo s tem ne strinja. Razlog je seveda ekonomičnost poslovanja, saj vsaka ustavitev in ponovni zagon obrata po besedah Ivancića zahtevata 200 ton mazuta, ki stane približno 200 milijonov hrvaških dinarjev. Zato skušajo okvaro popraviti, medtem ko proces poteka. Ni mogoče predvideti, koliko časa bo to trajalo, čeprav iz cementarne zatrujejo, da ne bo dolgo. Zagotovo pa potrpljenja Umažanov kma-lu ne bo več. (L. M.)

Peneča vina za razpenjene okuse

UMAG - Umaski proizvajalec vina »HI agri eno« je v teh dneh zacele stekleničiti peneče vino. V letosnji izbor spadajo kot že prejšnja leta »1001 noc«, »Don Cuberton« in »Champion«, novost pa je v poteku proizvodnega procesa. Ker so letos poleti v Italiji kupili nove stroje, so večkratno povečali zmogljivosti proizvodnje penecih vin, s čimer bodo lahko zadovoljili vse zahteve tržišča po teh proizvodih. Namesto 100.000 steklenic ob 24-urnem delu, ki je potekalo v treh izmenah, in petnajsterice ljudi je mogoče na novi liniji za stekleničenje v eni sami uri napolniti celo 2500 steklenic.

Letosnji proizvodnji penecih vin so napovedovali v obsegu 500.000 steklenic, ki jih bodo postopoma napolnili do konca toledarskega leta, do takrat, ko je povprasevanje po tovrstnih vinih največje. Peneca vina, ki jih proizvajajo v »HI agri eno«, delajo iz belih vin, malvazije in pinota s posebnim postopkom, ki traja 60 dni. Novi obrat, ki je stal 450.000 nemških mark, je po besedah direktorja podjetja Miljenka Bočnjaka, dobra nalozba. Ob proizvodnji in stekleničenju penecih vin bodo isti stroji omogočili tudi izdelavo tako imenovanih »frizzantino« vin, ki so novost letošnje trgatve in bodo dopolnila ponudbo »HI agri eno«. Za razliko od penecih vin je proizvodni proces dvakrat krajši in traja 30 dni. (L. M.)

Lastninenje v Umagu

UMAG - V skupini HI, krovnemu podjetju, ki se ukvarja pretežno s kmetijsko dejavnostjo, so dokončali vpisovanje delnic s popusti, do katerih imajo pravico zaposleni, nekdanji zaposleni, upokoženci, pa tudi zaposleni v državnih ustanovah, ki se sicer ne morejo udeležiti lastninske preobrazbe. S sklepom hrvaškega sklada za privatizacijo so omenjeno krovno podjetje ocenili na nekaj več kot 43 milijonov nemških mark, tako imenovanim malim delničarjem pa so omogočili pridobivanje lastnine pri približno polovici vrednosti skupnega družbenega kapitala podjetja. Za odkup delnic se je prijavilo več kot tisoč ljudi pod pogojem, da vsi zainteresirani sklenejo pogodbe s hrvaškim skladom za privatizacijo.

Lastnini bodo 46 odstotkov vrednosti skupine HI, od tega bodo 56 odstotkov odkupili zaposleni, 20 odstotkov prej zaposleni, medtem ko so druge kategorije, ki imajo prav tako pravico do popusta družbenega kapitala, pripravljene odkupiti 24 odstotkov. Mogoča so tudi odstopanja od omenjenih števil, vendar pa ne pričakujejo bistvenega vpliva na dokončanje procesa lastninske preobrazbe. Hkrati s podpisom pogodbe delničarji vplačajo tudi prvi obrok posojila za odkup delnic, ki je v povprečju vreden 150 tisoč hrvaških dinarjev, hkrati pa ne presega 210 tisoč dinarjev. Sklepanje pogodb se bo končalo 15. oktobra, saj je ocenjena vrednost skupine HI na dan sklepa Hrvaškega sklada za privatizacijo, 15. septembra, znašala okrog 139 milijard hrvaških dinarjev, takšna cena pa bo ostala le mesec dni po izdaji tega sklepa. (Lj. M.)

FELJTON

Poskus pravne in politične analize dachauskih procesov (4)

Piše:
prof. dr.
Ljubo Bavcon

V letih 1947-1949 pa so bila se v veljavi povsem drugačna stališča, ki so jih mogle omajati sele izkušnje po letu 1948 in spoznanja, ki so se uveljavila na plenumu CK KPJ leta 1951. Toda tudi v letu 1951 očitno ni bilo mogoče uvideti vse daljnosežnosti in trdovratnosti totalitarne koncepcije državne in družbene ureditve, zlasti na področju kazenske politične represije. To je mogoče in potrebno napraviti danes, tudi na podlagi izkušenj, ki jih nudijo dachauski in drugi njim podobni politični procesi.

Gre za cel sistem zamisli in pojmovanj, razporeditve družbene moči, organizacije in funkcioniranja organov kazenske pregon, obtoževanja in sojenja, ki služi in je prirejen zato, da služi ideološki in politični kazenski represiji. Značilnosti tega sistema so naslednje:

- Organom državne varnosti dodelijo vlogo in naloge ideološke in politične policije kot udarne sile vodilnega ideološko-političnega centra. Tako se UDV uveljavlja v življenju države nasploh kot relativno samostojen in neizmeren močan, pa tudi vsakomur nevaren nosilec politične moči in oblasti;

- takšen položaj službe državne varnosti zahteva razširitev njenih pooblastil kot organa odkrivanja in kot procesnega organa in njen odločilen vpliv na začetek, potek in zaključek kazenskega postopka;

- zaradi takšnega politično močnega položaja politične policije se vzpostavijo na glavo obrnjeni odnosi med organi kazenskega pravosodja. Ne glede na formalne pravne predpise ima odločilno moč in avtoriteto politična policija, javno tožilstvo postane izvajalec njenih odločitev in formulator pravne forme, sodišča pa pripada nalog, da s svojim pogosto tudi javnim ceremonialom potrdi vnaprejšnje odločitve političnega vodstva in politične policije o »dejstvih«, o »krivici« in o kaznih;

- to ima prinaša degradacijo sodišč v instrument političnega vodstva, v »neizgledno orožje« za iztrebljanje razrednih ali kakih drugih »sovražnikov«, dejanskih, potencialnih ali namišljenih. To je seveda v globokem nasprotju s smislom in poslanstvom sodišč in zato ima vsak totalitarni režim ponavadi težave z njimi, zlasti tudi zaradi sicer ustavno razglašene neodvisnosti sodišč. Toda če rednih sodišč ni mogoče ne z ideološkimi sredstvi (na primer s posebnimi razlagami načela neodvisnosti sodišč) ne z zastraševanjem docela podrediti, ustanavljajo takšni režimi posebna režimska, policijska, strankarska, vojska ali upravna sodišča za izvajanje politične represije, obločene v navidezno pravno formo; - odtoč izvirajo: opustitev načel in kavlent kazenskega procesnega

prava, zlasti tistih, ki pomenijo procesne garancije za obdolženca in njegove pravice do obrambe; odprava rednih in izrednih pravnih sredstev itd., ali pa takšno njihovo oblikovanje ali razlaganje, ki omogočata povsem subjektivistično in voluntaristično presojo organom pregon in sojenja po kriteriju »korist« za hiter in učinkovit kazenski postopek; - vse povedano omogoča inscenacijo političnih procesov v vnaprej postavljenimi hipotezami politične narave, ko seveda niso pomembni ne materialna resnica ne stvarni dokazi, marveč »priznanja« obtožencev in prič. Za to, da bi obtoženci in price

»priznali« in s tem potrdili resničnost vnaprejšnjih političnih konstrukcij (to so ponavadi obstoj in subverzivno delovanje zatrjevanih sovražnikov ali pa konstrukcija za politične obracune z zlorabo kazenskega prava), postanejo dovoljena vsa sredstva. Bolj ali manj prikrita uporaba torture s fizičnim ter psihičnim nasiljem, z bolj ali manj modernimi tehničnimi pripomočki in psihološkimi metodami je pac skrajna oblika barbarstva srednjeveške inkvizicije, prenesena v naše stoletje.

Takšen je torej model ureditve in delovanja organov kazenske politične represije v vseh treh tipičnih avtoritar-

nih totalitarnih sistemih dvajsetega stoletja, v fašističnem, italijanskem, stalinističnem sovjetskem in nacional-socialističnem nemškem.

Po tem modelu so bili organizirani tudi vsi vojni politični procesi pri nas, ne glede na to, ali je slo za resnično krive (vojni zločinci, kolaboracionisti, izdajalci, vojni dobičkarji in spekulanti) ali pa za nedolžne obtožence, ali vsaj za obtožence, ki po normalnih standardih kazenskega prava ne bi mogli biti obsojeni (duhovniki, tako imenovana meščanska opozicija itd.). Vsi procesi so imeli izrazito politično propagandistično vlogo in namen: vsi naj bi doka-

zali to ali ono politično tezo (ne glede na njeno utemeljenost ali neutemeljenost). Vsem političnim procesom je bila dodeljena skupna generalno preventivna naloga v tem smislu, da naj bi utrjevali določene politične ali ideološke vrednote v zavesti ljudi in hkrati zastraševali taksne ali drugačne sovražnike, nasprotnike, dvomljivce in omahljivce.

4. Uporaba stalinističnega modela politične kazenske represije v dachauskih procesih V pravkar opisanem kontekstu je mogoče razumeti in pojasniti tudi dachauske in njim podobne, tako imenovane agentske procese, ki naj bi bili, kot je povedal

Kardelj, specifičnost Slovenije. Če s pojmom dachauski procesi zajamemo vse dogajanje od prvih aretacij v letu 1947 pa do zadnjih obsoj v letu 1949, ugotovimo, da so potekali v okviru prej opisanega modela pojmovanj, razmerij moči in vlog, ki so bile dodeljene posameznim sestavinam represivnega sistema. Na podlagi nekaterih indicij, ki so na začetku preiskave (ali »akcije«, kot je to najbrž nehotelo, a utemeljeno označil Kardelj) utemeljevali sum, da bi bili obtoženci lahko nekdanji gestapovski agenti, so pozneje v preiskavi nastajale nove in nove konstrukcije, ki so se zdele političnemu in policijske-

mu vodstvu ne le utemeljene, marveč tudi logične. Vgradile so se jim v »psihozo« (Kardelj), se pravi v že kar paranoidni miselni in čustveni sistem domnev o vsestranski ogroženosti in o vsakovrstnih sovražnikih, tujih agentih in moznih agentih.

Velike težave je pri tem povzročilo pomanjkanje stvarnih dokazov, vztrajno zanižanje obdolžencev in protislovnost izpovedi prič, zato pa so nekateri fanatizirani in razločevalci preiskovalci posegli po najboljših grobih metodah torture in izsiljevanja priznanj, zaradi katerih je vsaj eden izmed obdolžencev, Janez Perenič, potrjeno izgubil življenje.

Iz gradiva, zlasti pa iz zapisnikov obeh sej iz let 1969 in 1970, na katerih so sodelovali nekateri člani tedanjega slovenskega političnega vodstva, izhajajo, da je marca ali v začetku aprila 1948 tedanje politično vodstvo zahtevalo pospešitev preiskave in njen zaključek ter organizacijo sodnega procesa. Na to sta po vsej verjetnosti vplivala dva dogodka. Prvi je ta, da je nekako takrat prenehala delovati in se vrnila v Beograd skupina preiskovalcev iz zvezne UDV po večdnevni neposredni in zelo intenzivni udeležbi v preiskavi (tudi z mučenji obdolžencev) zoper glavno skupino obdolžencev (Diehl, Oswald in drugi). O tem piše Branko Žihnerl takole: »... Bolj je sporna izbira

metod in vztrajnost, potem ko so zasliševalci iz zveznih organov na mah zapustili preiskavo in se vrtni v Beograd. Do marca leta 1948 so v zvezi z dachauskimi procesi preverili 9524 oseb, večinoma Slovencev, in med njimi 2144 tujih državljani.

V pogovoru z nekaterimi člani raziskovalne skupine, katerih povabilu se je Rado Skrabar ljubeznivo odzval, je med drugim povedal, da se dobro spominja sestanka, ki ga je sklical Boris Kraigher z obema skupinama preiskovalcev, slovensko in beograjsko. Na sestanku je vodja skupine iz Beograda, menda je to bil tedanji polkovnik UDV Milatović, poročal in v zaključku povedal, da po prepricanju skupine iz Beograda ni razlogov za nadaljevanje preiskave, ker ni dokazov o krivdi obdolžencev. Temu stališču se je izredno ostro uprl Žan More, vodja skupine preiskovalcev iz Slovenije, kar je bilo za tiste case nenavadno (major se je uprl polkovniku!) in prav zato je ta dogodek tudi ostal Radu Skrabaru v spominu. Spor je rešil Boris Kraigher z odločitvijo, da gre nedvomno za sovražnike, da je treba s preiskavo nadaljevati in pripraviti sodni proces. Drugi dogodek omenja Kardelj, ko pravi, da je druga polovica akcije padla v čas spora s Stalinom in Informbirom in da je to narekovalo takšno »ostrino in naglico«.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.05	Priča, 3/4 del norveške nadaljevanke
10.35	Nevarno mesto, ponovitev ameriškega barvnega filma, VPS 1035
12.30	Ze veste, ponovitev, VPS 1230
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.15	Umetniški večer, ponovitev
16.05	Jože Snoj: Čudenja in zrenja, VPS 1315
17.00	Osmi dan, ponovitev
17.10	TV dnevnik 1
18.00	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
18.45	Regionalni studio Koper
19.10	Besede, besede, besede, tv igrice
19.30	Risanka
19.30	TV dnevnik 2
20.10	Forum
20.30	Hol, francoski barvni film, VPS 2030
22.20	TV dnevnik 3, VPS 2220
22.45	Sova
22.45	Severna obzorja, 2/29 del ameriske nanizanke, VPS 2245
23.35	Ciklus filmov Boštjana Hladnika
23.35	Ples v dežju, slovenski cb film, po romanu Crni dnevi beli dan Dominika Smoleta
23.35	Igrajo: Dusa Pockaj, Miha Baloh, Ali Raner, Joža Zupan in drugi
01.10	Video strani

SLOVENIJA 2

16.35	Neverjetni četrtki, ponovitev
16.35	Veliki cirkusi sveta, 2. oddaja
17.30	Sova, ponovitev
17.30	Hisa naprodaj, 1/21 del ameriske nanizanke
18.00	Severna obzorja, 1/29 del ameriske nanizanke
18.45	Znanje za znanje, Učite se z nami
19.30	TV dnevnik 2
20.05	Znanost, 27. oddaja
20.05	Kirurgija je po mnenju večine ljudi elitna veja medicine. Operacije in kirurški posegi danes omogočajo zdravljenje bolezni, ki so stoletja veljale za neozdravljive.
20.35	Večerni gost: Tatjana Globokar
20.35	Tatjana Globokar - Parižanka iz Ljubljane je bila odlična studentka na ljubljanski Ekonomski fakulteti, kjer je cenila zlasti predavanja prof. Cerneta. Doktorirala je v Nemčiji in se z mozem preselila v Pariz, kjer je dobila službo na Ministrstvu za raziskave ter se vztrajno vzpenjala po hierarhični lestvici. Z gostjo se bo pogovarjal Sandi Colnik.
22.55	Kristijani: Država brez boga, 13/13 del angleške dokumentarne serije
23.50	Video strani

KANAL A

10.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v angleščini
11.00	Luc svetlobe, ponovitev 14. dela ameriske nadaljevanke
12.00	Pred poroto: Kanarski diamant, 25. del ameriske nanizanke
12.00	Linda Besson je obdolžena, da je ukradla diamant nepreocenljive vrednosti...
16.30	Voznikov sedež, ponovitev filma
18.00	Luc svetlobe, 15. del ameriske nanizanke
18.45	Zakaj nisi z mano, 6. del oddaje
20.00	Risanka
20.10	Poročila
20.40	Za vrati, italijansko/francoski film
22.45	Pred poroto, ponovitev 25. dela ameriske nanizanke
23.25	Salon, spalnica, kopalnica, ameriški film
01.00	Maske iz Bangkoka, erotični film
02.15	Video strani

KOPER

18.00	Studio 2, magazin
-------	-------------------

RAI 1

6.50	Jutranja oddaja Uno-mattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.30	Dnevnik in nan. Aeroportu internazionale
10.05	Nan.: Ocetov pes
10.35	Film: L'impiegato, vmes (11.30) dnevnik
12.25	Vreme in dnevnik 1
12.35	Dok.: Vivafra
13.00	Prove e provini a Scimmietiamo che
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Film: L'impero del sole (dram., ZDA '87)
15.40	Film: Il più comico spettacolo del mondo
17.55	Iz Parlamenta, dnevnik
18.15	Nan.: Cose dell'altro mondo, 18.45 Nancy, Sonny & Co., 19.10 Fanelli Boys
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Verso sera (dram., It. '90)
22.35	Dnevnik, 22.40 glasba Sanremo l'altra musica, 23.40 Lit. nagrada Alberobello, dnevnik

RAI 2

7.50	Otroska odd., Furia
8.45	Jutranji dnevnik 2
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Pelle di rame
11.15	Nan.: Lassie
11.45	Dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, rubrika o gospodarstvu in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.15 Santa Barbara
15.05	Film: Nevada Express (western, ZDA '52)
17.05	Ristorante Italia
17.20	Iz Parlamenta, dnevnik
17.35	Nan.: Hill Street, 18.30 Komisar Köster, vmes (18.20) sport
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: I fatti vostri (vodi G. Magalli)
23.15	Dnevnik in vreme
23.35	Nan.: Piccoli annunci
0.25	Pregled tiska, Kino
0.45	Sport: IP v bezbolu
1.15	Nemi film: Asfalto (dram., Nem., '29)

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete
11.30	Vivere il mare
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Aktualne oddaje
14.00	Deželne vesti, dnevnik
14.50	Drobtci jazza
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sport: motorarna, atletika, dresura, košarka
17.30	Nan.: Vita da strega
18.50	Sport in vreme
19.00	Dnevnik, deželne vesti
19.50	BlobCartoon, Blob, 20.25 Una cartolina
20.30	Film: Dolce veleno (dram., ZDA '91)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italija, 23.40 nan. Divisi dalla legge
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.30	Nan., 8.30 nad. Mari-lena, Anima persa
9.30	TG 4, 10.00 nad. Sole-dad, Febbre d'amore, 11.15 Quando arriva l'amore, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri, vmes (11.55) dnevnik TG 4
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri, 14.30 Primo amore, 15.30 Valentina
16.00	Kviza: Gioco delle coppie, 16.45 La verità
17.30	TG 4 vesti, 17.40 Col-pevole o innocente
18.05	Film: Sabato domenica e venerdì (It. '79), 19.00 dnevnik
20.30	Nad.: Milagros
22.30	Film: La terra dimenticata dal tempo (pust.), vmes (23.30) dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik TG 5 - Flash
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Varieteja: La grande sfida (vodita Gerry Scotti, Valeria Marini), 23.00 Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.30	Nanizanke
12.30	Odpri studio
12.50	Otroska oddaja
14.30	Varieteji: Non è la Rai, 16.15 UnoMania, 16.45 Mitico, 17.30 UnoMania Magazine
17.55	Sport studio
18.00	Nan.: SuperVicky, 18.30 Bayside School, 19.00 Willy, principe di Bel Air, 19.30 Agli ordini papà
19.55	Radio Londra
20.05	Variete: Karaoke
20.30	Film: Fuoco incrociato (dram., ZDA '92, i. M. Paré, B. Carrera)
22.30	Film: Palle d'acciaio (kom., ZDA '89, i. Judge Reinhold)
0.30	Sport studio in vreme

TELE 4

Lastne oddaje:
13.30 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Nadaljevanke
13.50	Juke Box, ponovitev glasbene oddaje
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka, otroški spored
17.00	Meridiani, aktualna tema, ponovitev
18.00	Studio 2, magazin
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Nadaljevanke
20.15	Nočni sodnik, am. tv nanizanka
20.40	Stanje stvari - mladi Slovenija - umetnostni vodnik: Dvor pri Polhovem Gradcu
21.50	TV dnevnik
22.00	Martin Eden, 3/5 del italijanske nadaljevanke
22.30	Igrajo: Christopher Connelly, Delia Boccardo in drugi; režija: Giacomo Battisto
22.55	Pavarotti v Parizu, posnetek 2. dela koncerta

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih, ponovitev
10.30	Sam Whiskey, ameriški western, ponovitev
14.45	Mladi glasbeniki
15.15	Mapetki
15.50	O znanosti, za otroke
16.35	Kremenčkovi
18.00	Cas v sliki
18.30	Bavarec na otoku Rügen, 2. del
20.15	Evropolicaj, serija
21.20	Dvojno življenje Kathy McCormick, ameriška komedija
23.20	Chicago, ameriški gangsterski film, 1938
23.30	Igrajo Humphrey Bogart, James Cagney, Ann Sheridan in drugi
00.50	Afera Seznec, pon. 2. dela francoskega filma
02.30	Poročila
2.30	Tisoč mojstrov

Avstrija 2

14.50	Tisoč mojstrov
15.10	Pogledi od strani
15.10	Marie Antoinette, ameriški film (Norma Shearer, Tyrone Power in drugi)
17.30	Macke, 4. del
18.00	Pri Huxtablovih: Obledela naredi človeka
18.30	Milijonsko kolo, igra
20.15	Do zadnjega kita, Boj za morske velike
21.15	Siling
22.35	Fawly Towers, humoristična serija
23.20	Videoigre namesto pop glasbe
00.45	Najstniski idoli
01.05	Alfred Hitchcock predstavlja: Zbudi me, ko boš mrtev

Hrvaška 1

08.10	Poročila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Nasmehni se, japonska tv drama za otroke
09.25	He-Man, 4. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.15	Nemščina, 20. lekcija
11.30	Huckleberry Finn in njegovi prijatelji
12.00	Poročila
12.05	Luc svetlobe, 72. del
13.35	Zgodbe iz Monticella, 234. del
14.00	Poročila
14.05	Klasični oblikovanja, dokumentarna serija
14.35	Murphy Brown, 22. del
15.10	Glavni osumljenec II, 4/4 del angl. nadaljev.
16.10	Bettyjina družina, 3/13 del am. naniz.
16.45	Pixel
18.05	Alpe-Donava-Jadran
18.35	Santa Barbara, 534. del
19.30	Dnevnik 1
20.10	Predmet lepote, ameriški barvni film
21.50	Bourvill, filmski dokumentarec
22.50	Dnevnik 2
23.10	Slika na sliko
00.00	Poročila

Hrvaška 2

19.30	Dnevnik 1
20.10	Radio FM, 10/13 del
20.40	Potovanja dr. Stingla, 10/12 del dok. serije
21.05	Cro Pop Rock
21.55	Frostov dotik, 1/6 del angleske nadaljevanke
22.05	Inspektor Jake Frost ni tipičen policaj. Na policijski kodeks je že zdavnaj pozabil; bolj se zanasa na svoj občutek... Inspektorja Frosta igra David Jason (Samo bedaki in konji).
22.45	Nora ljubezen, ameriški barvni film

Madžarska

06.03	Jutranji program
09.50	Zrebanje lota
10.30	Dallas: 147. del serije
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.12	Usode, magazin, pon.
12.52	Spansčina, ponovitev
16.00	Dnevnik
16.10	Madžarska pusta: 1. del
16.35	Družinski računalnik
17.00	Letni kolobarji, za upokojence
17.30	Koristni napotki
19.00	Večerna pravljica
19.30	Dnevnik
20.18	Dallas, 147. del, pon.
21.10	Panorama, svetovna politika
22.15	Noc Tribadov, tv igra za odrasle
23.40	Dnevnik
23.40	Dnevnik BBC

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00	Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Za in proti; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomoščake; 20.30 Slovenecem po svetu; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Liter. nokturno.
---	---

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30	Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Pogled v zvezdno nebo; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Rekreacija; 9.10 Kolesar preditev; 10.40 Primorski val; 11.00 Country glasba; 11.15 Minute za naš jezik; 11.50 Vreme; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 14.00 Drobntine; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Petkova centifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.30 Sport; 18.00 Popevka; 19.30 Stop paps; 21.45 Radijska igra; 22.20 Koncert: T. Buckley.
--	---

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00	Poročila; 8.10 Izobraževalni program; 10.05 Izbrana proza; 11.05 Reprize in soočanja; 13.05 Zborovske pesmi; 13.40 Glasbena tradicija; 14.05 Gynnasium; 15.00 Sanson; 16.05 Od uverture do plesa; 16.45 Likovni odmevi; 17.00 Solistični koncert; 18.05 Iz manj znanih oper; 19.33 Koncert; 22.05 Radijska igra; 23.00 16 strun; 23.55 Lični utrinek.
---	---

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30	Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba, kolesar; 6.30 Osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vlak dan je dober dan; 9.00 Servise informacije, prireditve; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 Mnenjsko rešeto; 10.30 Primorski val 202; 11.00 Hladno, toplo, vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknjice; 15.15 Kaj je novega?; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Amerika, velika odkritja malih ljudi; 17.30 Dnevnik, osmrtnice; 18.00 Amerika, 2. del; 19.00 Dnevnik.
---------------------------------	---

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30	Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 7.45 Ulica velikih vrtov; 8.05 Horoskop; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.05 Herboristerija; 9.45 Glasba po izbori; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagnia mia; 14.45 Zvoki disko-
---------------------------------------	--

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30	Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Mix time; 20.00 Za naše ljudi.
---------------------	--

Radio Koroška

18.10-19.00	Kulturni magazin.
-------------	-------------------

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00	Awake on the Wildside; 10.00 Video; 14.00 Video, vodi Simone, 16.00 Beavis & Butt-head; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.00 Poročila, 18.30 Music non stop; 20.00 Beavis & Butt-head; 20.30 Most Wanted; 22.00 Greatest Hits; 23.00 Ponovitev; 02.00 Chill Out Zone; 03.00 Nočni video
-------	--

SKY ONE

06.00	The DJ Kat Show; 08.55 Risanke; 09.30 The Pyramid Game; 10.00 Card Sharks; 10.30 Koncentracija; 11.00 Sally Jessy Raphael; 11.30 E Street; 12.30 Treb: so družba; 13.00 Sokolov greben; 14.00 The Bastard, 5. del serije; 15.00 Drugačen svet; 15.45 DJ Kat Show; 17.00 Star Trek: The next generation; 18.00 Games World; 19.00 Rescuee; 19.30 Polna hiša; 21.00 Code 3; 21.30 Crime International; 23.00 Ulice San Francisa
-------	---

PRO 7

04.55	Serije; 06.10 Risanke; 09.40 Bog naj nam bo usmiljen, ameriški vojni film; 11.45 Roseanne, ponovitev; 12.15 Perry Mason; 13.15 Brodajči z Valge, it./francoski film; 16.55 Risanke; 19.25 Roseanne; Zrelostni izpit; 20.15 Divje potovanje z norim avtomobrom, ameriška komedija; 23.10 Black Cat, hongkonski akcijski film; 02.00 Maščevalec, ameriški akcijski film
-------	---

PREMIERE

07.00	Romeo; 13.15 Klasične risanke; 16.05 Shout, ameriški film (John Travolta); 17.30 Sweetheart, francoska kriminalka; 20.15 Zadnji dnevi raja.
-------	---

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15	Novice; 7.40 Slov. novice; 9.25 Kam danes v Ljubljani; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Sport; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.25 Nagradna uganka; 17.00 Anketa; 18.30 Oddaja BBC; 21.00 Odprta dan; 1.00 Satelit.
---	---

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00	Gorenjska večerj, danes, jutri, 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - Zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 16.20 Zaplešimo skupaj; 17.50 Koroške informacije; 18.20 Nebeška vrata; 19.20 Večerni program.
--------------------	--

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00	Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniaturre; 10.05 Evropa; 11.45 Infoservis; 12.10 Mail oglas; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 14.05 Kadar boš na rajzo sel; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleni ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Sport; 19.30 Glasba; 20.00 Petkovi akvareli; 22.00 Zlato dneva; 23.15 Nočni program.
--	---

Radio Študent

11.00	Vžig; 12.00 Borzni parket (pon.); 14.00 OF (24 ur-info); 17.00 Jocular; 17.30 knoburger; 19.00 Tolpa bumov: Rage Against The Machine; 20.30 REC REC News; 22.00 Idealna godba; 0.30 Radio-satelit.
-------	--

</

NOVICE

Pescosolido premagal šestega nosilca

TEL AVIV - Na teniskem turnirju v Tel Avivu z nagradnim skladom 200.000 dolarjev je v drugem krogu Italijan Stefano Pescosolido premagal šestega nosilca Americana Davida Wheatna s 6:4, 4:6, 6:4, izpadel pa je tudi osmi nosilec Španec Emilio Sanchez. Rezultati drugega kroga: Grant Stafford (JAR) - Emilio Sanchez (Spanija/8) 7:6, 6:1; Amos Mansdorf (Izrael/2) - Fabrice Santoro (Francija) 6:2, 6:2; Javier Sanchez (Spanija/4) - Ofer Sela (Izrael) 6:2, 4:6, 6:1; Andrea Gaudenzi (Italija) - Eyal Ran (Izrael) 7:5, 6:2; Stefano Pescosolido (Italija) - David Wheaton (ZDA/6) 6:4, 4:6, 6:4; Andrej Cerkasov (Rusija/5) - Carsten Arriens (Nemčija) 6:2, 5:7, 6:3.

Zapleti še pred začetkom odbojcarske superlige

LJUBLJANA - Konec tedna bi se morala začeti moska odbojcarska superliga, vendar je se pred začetkom tekmovanj prišlo do zapleta, saj večina mostev, ki sodelujejo v ligi, zaradi tveganih razmer noče igrati na Hrvaškem. Prvi krog, v katerem bi morala oba hrvaška kluba Mladost Zagreb in Zeljeznica Osijek igrati doma, bo po vsej verjetnosti nepopoln. Na včerajšnjem zasedanju vodstva tekmovanja so se odločili, da naj Hrvati tekme zaenkrat igrajo na nevtralnem terenu. Slovenska kluba Vileda Maribor in Salonit Anhovo bosta v 1. kolu gostovala pri Aeru Odoleni Vodi iz Prage. V soboto bodo v Pragi igrali Mariborčani, v nedeljo pa Kananci. Udeleženci letosnje superlige: Odolena Voda, Dukla Liberec, Schenk Brno, MCHC Ostrava (vsi Češka), VKP Bratislava, Stavbar Zilina (oba Slovaška), Mladost Zagreb, Zeljeznica Osijek (oba Hrvaska), Kaposvar, Szeged (oba Madžarska), PLO Salzburg, Donaukraft (oba Avstrija), Vileda Maribor in Salonit Anhovo (oba Slovenija).

Alen Boksić za 21 milijonov mark k Laziu

RIM - Okrog enaindvajset milijonov nemških mark je stal prestop 23-letnega hrvaškega nogometaša Alena Boksića iz francoskega Olympiqua iz Marseilla k italijanskemu prvotligasu Laziu iz Rima. Boksić bo lahko nastopil že 7. novembra na prvenstveni tekmi Napoli - Lazio v Neaplju.

Ivanišević v 3. kolu

TOKIO - V nadaljevanju mednarodnega moskega teniskega turnirja v Tokiu z nagradnim skladom milijon ameriških dolarjev je bil uspešen tudi peti nosilec Hrvat Goran Ivanišević, ki je v 2. kolu s 6:3 in 7:5 premagal Šveda Jonasa Bjorkmana. Izidi 2. kola: Andrej Medvedjev (Ukr/4) - Jacco Eltingh (Niz) 7:5, 7:6 (7:5); Greg Rusedski (Kan) - Wayne Ferreira (JAR/11) 4:6, 6:3, 7:5; Ivan Lendl (ZDA/9) - Tommy Ho (ZDA) 6:3, 6:4; Goran Ivanišević (Hrv/5) - Jonas Bjorkman (Sve) 6:3, 7:5.

Prebivalci Innsbrucka v nedeljo o kandidaturi mesta za Ol

INNSBRUCK - Prebivalci Innsbrucka bodo v nedeljo na referendumu odločali, ali naj tirolska prestolnica kandidira za olimpijske igre leta 2002 ali 2006. Mestni očetje obljubljajo, da se bodo ravnali po želji približno 81.000 ljudi, kolikor jih ima pravico sodelovati na referendumu. Innsbruck je bil organizator zimskih olimpijskih iger že leta 1964 in 1976.

Avstralski plavalci grozijo z bojkotom SP

SYDNEY - Avstralski plavalci grozijo, da ne bodo nastopili prihodnje leto na svetovnem prvenstvu v Rimu, če bodo začetek tekmovanja res prestavili s 1. septembra na 26. avgust 1994. Če bi se prvenstvo začelo že 26. avgusta, bi avstralskim plavalcem na celu z olimpijsko zmagovalko in svetovno rekorderko na 1500 m kravl Kierin Perkins ostala samo dva dneva med prvenstvom Commonwealtha in SP v Rimu. Spremembo datuma na SP v Rimu zahteva TV postaja News America, ki je odkupila pravico prenosov iz Rima. V avstralski plavalni zvezi so prepričani, da bi se jim pri bojkotu SP pridružili tudi plavalci Kanade in Nove Zelandije, ki bodo imeli enake probleme kot Avstralcji, če se bo SP začelo 26. avgusta.

Še tri kolajne veteranov na SP

LJUBLJANA - Iz japonskega mesta Miyazaki, kjer je bilo od 7. oktobra naprej letosnje svetovno prvenstvo atletskih veteranov, se je vrnila prva skupina slovenskih atletov, ki je prinesla zelo razveseljive novice. Slovenski veterani so v skoku v višino, ki je tradicionalno kakovostna atletska disciplina v Sloveniji, osvojili še tri kolajne, tako da je končna bera več kot odlična: pet kolajn, od tega tri zlate (Urbančević in Stimcu se je z zlatom v skoku v višino pridružila se Stanka Prezelj iz Kranja), ena srebrna (v skoku v višino si jo je z rezultatom 195 cm prislužil Kranjec Dušan Prezelj, ki je zaradi ene po-prave več zaostal za zmagovalcem Americanom Barnesom) in ena bronasta: večkratni evropski in svetovni veteranski prvak Branko Vovod iz Celja je v svoji skupini 45-50 let preskočil lestvico na višini 175 cm in osvojil 3. mesto. Lest uspeh je dosegel tudi Celjan Ivan Skof, ki je po 4. mestu na 10.000 m v začetku prvenstva, nastopil tudi v tekni na 5000 m in osvojil 5. mesto (med 32 tekaci) s časom 15:15, 0. (F.M.)

Skok Slatnarjeve

LJUBLJANA - Na oktobrskih svetovnih lestvicah v badmintonu so vrh obdržali Suprianto, Susantjeva ter dvojica Subagja-Mainaky (vsi Indonezija), Chungova-Gilova (Koreja) in Lund-Bengtssonova (Švedska). Edina Slovenka s točkami Mateja Slatnar je napredovala za osem mest in je zdaj 54., skok pa se ji je posrečil predvsem zaradi izpada nekaterih igralcev, ki nimajo zadostnega števila nastopov. Med slednjimi je tudi Italijan Pichler, tako da Azzurri na svetovni lestvici niso zastopani, uvrščenih pa je pet Avstrijcev. Moski: 57. Fuchs, 62. J.Koch; 23. Koch-Koch; ženske: 21. Serova; mešane dvojice: 6.Fischer-Serova. (Z. Z.)

NOGOMET / PO KVALIFIKACIJSKIH TEKMAH V SREDO

Norveška po 55 letih

Vozovnico za ZDA so iz rok Francozov dobili tudi Švedi - Anglija največja poraženka sredinih tekem - Kotacije Italije precej narasle - Za »azzurre« bo odločilna tekma s Portugalsko doma

Roberto Baggio se ni vpisal med strelce, a je bil kljub temu najboljši pri »azzurrih« (AP)

rijev, ki so si v glavnem enotni v tem, da so moznosti Anglije prav tolikšne, kot ce bi trdili, »da bo angleška kraljica 31. oktobra ukinila kraljevino, da bo Elvis Presley vstal od mrtvih, da se bo vrnila pokaz, da vnaprej določenih zmagovalcev v nogometu ni.

Tudi poražencev ne, vendar pa lahko že zapisemo, da je največji porazec trenutno reprezentanca Anglije. S porazom 2:0 proti Nizozemski so praktično se izločili, kolikšne pa so njihove možnosti, pa jasno govorijo izjave angleških »bookmake-

Teorija sicer Anglije se ni obodila, toda malo je verjetno, da bodo Angleži izredno prepričljivo premagali San Marino, Nizozemci pa dovolili, da jih v zadnji tekmi premaga skromna Poljska.

Če Anglije ne bo na SP,

bo to prvič po letu 1978, kar pa v ZDA ne bi sprejeli s prevetlikim obzaloivanjem, saj so organizatorji ameriškega »mundiala« že večkrat potarnali, da se boji jo uničevalne sle angleških nogometnih »navijačev«, ki so se z divjanjem proslavili tudi na Nizozemskem.

V tem boju za odhod v ZDA pa so po zadnjih tekmah precej narasle tudi kotacije Italije. »Azzurri« so po zmagi nad Skotsko prevzeli vodstvo v skupini 1 pred Švico in Portugalsko, s katero se bodo v odločilni tekmi pomerili 17. novembra. Italijani

imajo prednost domačega igrišča, poleg tega pa jim bo morda zadoščal že neodločen izid, ce Portugalcem 10. novembra ne bo uspelo premagati Estonije z več kot 3 goli razlike.

Na sedežu FIFA v Zürichu so včeraj tudi sklenili, da bodo morali 17. novembra vse tekme po skupinah igrati istoceno. To velja za srečanja Italija - Portugalska in Švica - Estonija v skupini 1, Poljska - Nizozemska in San Marino - Anglija (2), Severna Irska - Irska in Spanija - Danska (3), ter Belgija - Češka in Slovaška in Wales - Romunija.

REAKCIJA / PO POGOJNI OBSODBI NAPADALCA

Monika Seleš se počuti kot dvojna poraženka

Günther Parche je včeraj že zapustil zapor v Hamburgu

Günther Parche je od včeraj spet na prostosti (AP)

WASHINGTON - Monika Seleš se po razsodbi hamburškega sodišča počuti kot dvojna poraženka - nekaj ur po tem, ko je izvedela za dveletno pogojno kazen Güntherja Parcha, je dala duška svoji jezi. »Sokirana in razočarana sem. Kakšen pomen bo imela ta obsodba za ostali svet,« je dejala Monika. »Priznal je, da me je zabel ter da je to želel storiti dvakrat, pa vendar je na prostosti. To je zaskrbljujoče. Skrbi me za vse profesionalne kolege, ki so aktivni. On bo lahko nadaljeval s svojim običajnim življenjem, jaz pa ne. Se vedno ne morem igrati,« je dejala Monika. Ameriška televizjska postaja CNN je poročala celo o napačni

sodbi. Monikina prijateljica Chris Evert je izjavila, da pričakuje kljubovalno reakcijo. »Monika bo vsem želela pokazati, da jo je vsa krivda naredila močnejšo,« je povedala Amerikanka. Tudi v Monikinem menedžerskem podjetju IGM je bilo razočaranje veliko. Se bolj neprijetno kot drugače je njena agentka Stephanie Tolleson. »Priznal je, da me je zabel ter da je to želel storiti dvakrat, pa vendar je na prostosti. To je zaskrbljujoče. Skrbi me za vse profesionalne kolege, ki so aktivni. On bo lahko nadaljeval s svojim običajnim življenjem, jaz pa ne. Se vedno ne morem igrati,« je dejala Monika. Ameriška televizjska postaja CNN je poročala celo o napačni

David Platt z angleško reprezentanco nima skoraj nobene možnosti za pot v ZDA

KOŠARKA / »AZZURRI« PO NEMČIJI

Počasna pot do obnove

Trener Messina še vedno nima kvalitetnega centra

BRINDISI - Na ruševinah mostva, ki je italijansko košarko osmesilo na evropskem prvenstvu v Nemčiji, gradi (kljub vsemu) potrjeni selektor »azzurrov« Messina novo peterko, ki je svoj debut opravila včeraj v Brindisiu v prijateljski tekmi z Latvijo, to je prav proti reprezentanci, ki je Italijane potopila v Nemčiji. Test za »azzurre« ni bil kdove kako merodajen, saj dosti pove že to, da so Latvijci nastopili s klubsko majico Brocenija, ki daje reprezentanci deset igralcev, vrh tega pa so Melnik, Mujznik in Miglieniks mostvo zapustili, tako da je zdaj najboljši mož bivši Rus Gadasev. Italijani so se nasprotnikom »oddolžili« z izdatno zmago (100:70). S tem so potesili zejo 3.500 navdušenih apuljskih navijačev, kaj bistveno novega pa niso pokazali, saj prevec italijan-

skih reprezentantov komajda sodi v evropsko povprečje. To velja posebej za centre, tako da se ne gre čuditi, da je bil tudi proti skromni Latviji pod košema učinkovit edinole Gregor Fucka, ki je vse prej kot pravi center. Bolje so se odrezali branilci, posebno pa Myers, Gentile, Moretti in Niccolai.

Italija: Coldebella 3, Gentile 1, Bonora 2, Fucka 18, Ruggeri 8, Moretti 14, Myers 21, Alberti, Vianini 11, Niccolai 14, Frosini, De Pol 8. Latvija: Gadasev 26, Azacis 4, Pehka 6, Sneys 4, Zankovskis 3, Galvanovskis, Bagatskis 9, Bondarenko 14, Zeidak, Liepe 2, Jakabsons 6. Azzurre čaka nastop na kvalifikacijah za prihodnje EP, prva tekma proti Bolgariji bo 10. novembra v Cagliariu.

ZRJ / PO PRETEPU MED NAVIJAČI NOVEGA PAZARJA IN PRIŠTINE

Polemike se nadaljujejo

BEOGRAD - Polemike v zvezi s pretepom med navijači Pristine in Novega Pazarja med nogometno tekmo, ki je bila prejšnji konec tedna v Novem Pazaru, se nadaljujejo. Najprej se je oglasil Jovo Popović, ki je odgovoren za varnost v jugoslovanski nogometni zvezi - krivdo za pretep je v večji meri pripisal navijačem iz Pristine. Željko Ražnjatović Arkan, predsednik nogometnega kluba Pristina, je pohitel s komentarjem; v ekskluzivnem pogovoru, objavljenem v beograjskem Sportnem dnevniku (Sportski zurnal), je zavrnil Popovićevo izjavo. Arkan meni, da je Popović med tekmo sedel na klopi, pokriti s streho, s katere pa ni mogel dobro videti, kaj se je res dogajalo na igrišču.

Dodal je tudi, da celo glave ni mogel pomoliti izpod zavetja, ker so - tako kot njega - tudi Popovića obmetavali s kamenjem in ga zalili.

Ražnjatović je izjavil: »Z vso odgovornostjo lahko rečem, da so bili pristinski navijači korektni. Govorice, ces da so bili oboroženi, so čista laž: vse so pred tekmo temeljito pregledali, s seboj so imeli samo srbsko zastavo, te pa jim niso mogli vzeti.«

V zvezi s pritožbo navijačev iz Novega Pazarja, ki jo je omenil Jova Popović - navijači iz Pristine so se po igrišču vozili s terenskim vozili -, pa Ražnjatović odgovarja, da jim je Sulejman Halković, predsednik nogometnega kluba Novi Pazar, to dovolil. Tako naj bi svoja vozila obvarovali pred morebitno točo kamenja. Nogometni klub Pristina je pripravljen poravnati škodo, nastalo na igrišču. Vendar Ražnjatović sprašuje, kdo bo plačal za šest uničenih terenskih vozil in za dva kombija.

»Na igrišču v Novem Pazaru se je odvijala prava mala vojna; vse kaže, da je nasprotnikove navijače razžejal moj prihod. Takoj ko so me zagledali, so me začeli zaliti in psovati,« pravi Ražnjatović in nadaljuje: »Po vsem tem sem globoko prepričan, da je najpomembnejše to, da se igralci obeh ekip in predstavniki klubov niso vmesali v dogodek na tribunah in v mestu.«

Velibor Ljurić, ki je odgovoren za potek tekem v II. ligi, je že ukrepal: dogodek bodo v najkrajšem času obravnavali na sedežu jugoslovanske nogometne zveze, izjave vseh odgovornih pa naj bi dobili do četrta, 14. oktobra. MAJA MARŠIČEVIĆ

NOGOMET / ŽALOVANJE

Včeraj umrl predsednik Sampdorie

Zaradi težav s srcem je včeraj v genovski bolnišnici umrl predsednik Sampdorie Paolo Mantovani. Njegovo zdravstveno stanje se je resno poslabšalo že pred mesecem dni, ko so ga sprejeli na zdravljenje v bolnišnico, pred tem pa je imel že dva infarkta, vstavili pa so mu tudi 5 »by-passov«.

Z Mantovanijem je povezano najsvetlejšje obdobje Sampdorie, kamor je prišel leta 1979, ko je bila ekipa v italijanski nogometni B ligi. V stiriinastih letih, kolikor je bil na čelu tega kluba, se je Sampdoria uveljavila tako v Italiji kot Evropi. Trikrat je osvojila italijanski pokal (1985, 1988, 1989), enkrat pokal evropskih pokalnih prvakov (1990), edini državni naslov (1991), lani pa je osvojila tudi italijanski superpokal. Letos poleti je z nakupom Gullita in Platte poklonil Sampdorii se zadnji dar.

JASNA JUREČIĆ

Prvi vtis, ki ga dobis ob srečanju z njim, je njegova neposrednost. V kratkem času si je pridobil zaupanje in naklonjenost vseh, od najmlajših do moske ekipe, katere prvi mož je postal.

Hrvat Roman Pleše, ki je letos pristopil h Krasu, je že v uvodnih tekmah B1 prvenstva dokazal, da bo za zeleno mizo težko našel enakovrednega nasprotnika. Že nekaj let igra v Italiji. Rodil se je v Koprivnici pred 31 leti, trenutno pa je poklicno vezan v Novari, kjer je trener v klubu Regaldi. Roman pravi, da je vse življenje posvetil namiznemu tensu. Koncal je solo informatike in visjo solo za trenerje za namizni tenis ter prvo stopnjo ekonomske fakultete; druga stopnja mu ni bila usojena, ker je bil po 8 mesecev angaziran s sportom. Zadnjih pet let opravlja tudi funkcijo predsednika mednarodne namiznoteniske sole Tibhar. Roman je poliglota: dobro govori italijansko in angleško, dobro pa se sporazumeva in vodi treninge v francosini in nemščini. Je prijeten sogovornik in brez nespornosti je na vprašanja in slovensci odgovarjal v svojem materinem jeziku.

potem pa sem sel k Industrogradnji, ki je aktualni državni prvak Hrvaške. Ostal sem dve leti, zatem pa sem bil eno leto v Zadru. Takrat je z mano igral Mario Amizic, ki je sedaj trener v Düsserdorfu. 1982. leta mi je uspelo priti v klub mojih sanj, Vjesnik iz Zagreba. Vsi moji najboljši rezultati so vezani na ta klub. Igral sem v ekipi s Primorcem, s katerim sva osvojila naslov ekipnega državnega prvaka dve leti zapored in bila med osmerico ekip za evropski pokal. 1988. sem bil absolutni prvak Hrvaške, devet v ex Jugoslaviji; osvojil sem dva bronast v mešanih dvojicah z A. Fazlić in v moški s Karkovićem.

Roman začniva od začetka! Kdaj si začel z namiznim tenišom?

»Začel sem pred dvajsetimi leti v rojstni Koprivnici po svetovnem prvenstvu v Sarajevu 1973.«

Kakšne uspehe si dosegel v tem času?

»Ko sem 1980. odšel v Zagreb, sem bil osmi mladinec Hrvaške in med dvajsetimi v bivši Jugoslaviji. Tam sem začel igrati v drugi zvezni ligi. Moj trener je bil večkratni svetovni in evropski prvak, lani preminuli Anton Stipančić. Nanj imam zelo lepe spomine. V drugi ligi sem igral eno sezono,

potem pa sem sel k Industrogradnji, ki je aktualni državni prvak Hrvaške. Ostal sem dve leti, zatem pa sem bil eno leto v Zadru. Takrat je z mano igral Mario Amizic, ki je sedaj trener v Düsserdorfu. 1982. leta mi je uspelo priti v klub mojih sanj, Vjesnik iz Zagreba. Vsi moji najboljši rezultati so vezani na ta klub. Igral sem v ekipi s Primorcem, s katerim sva osvojila naslov ekipnega državnega prvaka dve leti zapored in bila med osmerico ekip za evropski pokal. 1988. sem bil absolutni prvak Hrvaške, devet v ex Jugoslaviji; osvojil sem dva bronast v mešanih dvojicah z A. Fazlić in v moški s Karkovićem.

Je bil tvoj odhod v Italijo povezan z vojno na Hrvaškem?

»Ne, nikakor! V Italijo sem prišel 1988 - tri leta pred vojno. V CUS Mesina sem bil dve leti trener - igralec v A2. V isti sezoni smo napredovali. Pred tremi leti sem odšel v Novaro, ker sem bil blizu domu in družini. Zopet sem nastopal kot trener in igralec v A2. Lani smo prestopili v A1.«

Omenjaš znana imena soigralcev oz. trenerjev jugoslovanskega porekla, tvoja igra pa ima kitajske elemente...

»Res je. V Zagrebu me

je v osemdesetih letih učil svetovni prvak Hsi En Ting (1973), servise pa so me naučili Kitajci v Italiji, ker so mi sodniki vzemali točke na njih. Igram »vse« in moji napadi so hitri.«

Si poznal Kras že od prej?

»Odkar sem v Italiji, sem sledil Krasu tudi preko Bernardičeve in moje dobre prijateljice Batiničeve. Fantov nisem dobro poznal - zlasti bratov Milic ne, na zadnjem državnem prvenstvu pa sem opazil Mersija.«

Zakaj si se torej odločil za Kras?

»Trenerja Matjaža Serčerja poznam se iz Murske Sobote. Ekipa Krasa je zelo dobra. Š spostovanjem gledam na vse napore in hotenja, ki jih gojijo fantje. Pomagal jim bom, da premostijo zapreke; da napredujejo v A2, tudi v najvišjo ligo, kar s tako ekipo ni nemogoče. To je eden izmed vzrokov...«

... in drugi vzrok?

»Kras je resen klub, ki ima perspektivo in tudi odlične prostorske pogoje. Krasa zdaj ne bi zamenjal za noben drugi klub.«

Pa vendar, če gre po načrtih in pride Kras Aktiv v A1 in se sreča z Novaro, kjer si trener...?

»... bomo govorili.«

INTERVJU / ROMAN PLEŠE

»S Krasom bi želel priti tudi do A1 lige«

V Ljubljani umrl

športni novinar Stane Urek

LJUBLJANA - V Ljubljani je v 62. letu starosti umrl dolgoletni športni novinar Stane Urek. Član uredništva športnih oddaj Radia Ljubljana (kasneje RTV Slovenija) je postal leta 1956, potem ko je kot prvi diplomant koncal Visoko solo za telesno kulturo. Od leta 1956 do leta 1964 je bil novinar, nato do leta 1972 urednik uredništva športnih oddaj, zatem pa do upokojitve marca 1992 in še po njej urednik oddaj o rekreaciji. Bil je reporter s številnih domačih in mednarodnih športnih tekmovanj, stalni gost in poročevalec s tekmovanj v smučarskih skokih in poletih v Planici, deloval je tudi kot televizijski reporter, po končanem urednikovanju pa se je posvečal predvsem športni rekreaciji. Jutranja radijska oddaja o rekreaciji je tako stara sedemindvajset let. Stane Urek je obudil radijsko gimnastiko, pa tudi v drugih oddajah je dajal pobudo za zdravo in razgibano življenje. Pomembno je tudi njegovo delovanje pri vzgoji mladih športnih poročevalcev v Sloveniji. Stane Urek je bil znan tudi v zamejski športni javnosti.

Obvestila

SD SOKOL

obvesca, da so treningi odbojke za letnik '82 in mlajše ob ponedeljkih in četrtek ob 14.30, za letnik '80 in '81 ob ponedeljkih ob 16.00 in ob petkih ob 14.00 v občinski telovadnici v Nabrezini.

SZ SLOGA

obvesca, da v telovadnici openske srednje sole S. Kosovel poteka tečaj otroške telovadbe in miniodbojke za osnovnosolce, ki ga vodi prof. Franko Drasic. Urniki: ob sredah od 17. do 18.30 in sobotah od 15. do 17. ure. Pisovanje neposredno v telovadnici.

SD BREG

Otroška telovadba - ob torkih in četrtek ob 16.00 do 17.15. Tečaj je namenjen predšolskim in osnovnosolskim otrokom.

Minikosarka: treningi so ob ponedeljkih ob 16.00 do 17.30 in ob petkih ob 15.30 do 16.30. Tečaj je namenjen fantom letnika 1986 in starejšim.

Miniodbojka: treningi so ob ponedeljkih in četrtek ob 17.30 do 19.00. Tečaj je namenjen dekletom letnika 1985 in starejšim.

Mininogomet: treningi so ob ponedeljkih in četrtek ob 17.00 do 18.30. Tečaj je namenjen fantom letnika 1986 in starejšim.

Vsa dejavnost poteka v občinskem športnem centru v Dolini.

SK DEVIN

organizira začetniške in nadaljevalna smučarske tečaje na plastični stezi v Nabrezini s pricetkom v cetrtek, 21. t. m. Za prijave vprasti po Stojanu, tel. st. 220423.

SK BRDINA

organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedežu kluba, Proseka ul. 131 na Opčinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure.

ODBOJKA / DEŽELNI POKAL FJK

Slogaši premagali borovce in osvojili 1. mesto v skupini

V boju za nastop v 2. fazi tudi Brežanke in sokolovke

Bor - Sloga 0:3 (12:15, 13:15, 8:15)

BOR: Bresich (1+6), Furlančič (3+4), Gombac (1+2), Marega (6+3), Palcini (2+4), Rovere (3+6), Sema (0+2), Taberni (1+0), Koren, Latin, Pavlica in Stulle.

SLOGA: Sgubin (0+2), Božić (2+4), Rioli (8+8), Cac (3+0), Cisolla (3+6), Kralj (6+7), Pulitano (0+1), Strajn in Delise.

Trajanje setov: 27, 22 in 20 minut.

Zgrešeni servisi: Bor10, Sloga 17. Točke na servisu: Bor 8, Sloga 8. Uspešni bloki: Bor 8, Sloga 9.

Z zmago proti Boru je Sloga še vedno nepremagana in si je kolo pred koncem tudi zagotovila prvo mesto v skupini A deželnega pokala. Tekma sama je bila še kar izenačena in gledalci so občasno videli tudi nekaj lepih akcij, čeprav sta obe ekipi pokazali nihanja v igri, tako da je lepim potezam sledila tudi kaksna naivna napaka. Sloga je tudi tokrat igrala solidno v napadu, medtem ko sta bila nekoliko pomanjkljiva sprejem in servis. Borovci pa so potrdili velik napredek v igri v primerjavi z lansko sezono. Pokazali so, da so solidna ekipa, ki pa ima še nekaj težav v sprejemu servisa, kar onemogoča učinkovitejšo igro. Slogasi so tekmo začeli odlično in takoj povedli z 9:0. Tedaj pa so nekoliko popustili, medtem ko so domačini uredili sprejem in počasi nizali zaostanek do stanja 11:10 v korist Sloge, ki pa je bila na koncu le boljša. Drugi set je bil stalno izenačen in nobena ekipa ni bila v vodstvu za več točk do

konca. Tretji set je bil izenačen do stanja 7:7, potem pa je Sloga brez večjih težav zmagala. Po tekmi sta bila oba trenerja zadovoljna. Seppi je povedal: »Igrali smo dobro in nismo popustili niti pri rezultatu 9:0. Imamo se nekaj problemov v bloku in sprejemu, vendar z ostalim sem zadovoljen.« Slogin pomožni trener Morpurgo, ki je nadošleca odlošnega Blahuto, pa je izjavil: »Na začetku se je poznalo, da so nas borovci preveč spostovali. Ko so uredili svoje vrste, pa smo si bili v vseh setih enakovredni. Bili smo nekoliko napeti in naredili preveč napak v sprejemu. Obe ekipi pa lahko igramo se bolje.«

Vrstni red: Sloga 10, Bor 6, Soca Sobema 4, Club Altura 0.

Prihodnje kolo: Sloga - Bor (jutri ob 20.30 v Repnu); Club Altura - Soca (17.10. ob 11.00 v Repnu)

Skupina B

Izida 5. kola: Olympia - Mossa 2:3, Pav Natisonia - Torriana 3:0.

Vrstni red: Pav Natisonia 10, Olympia Cdr in Torriana 4, Mossa 2.

Prihodnje kolo: (Torriana - Pav Natisonia, Mossa - Olympia Cdr (jutri ob 17.30 v Musi)

Zenske Skupina A

Breg - Altura 3:2 (11:15, 6:15, 15:6, 15:11, 15:6)

BREG: Slavec, Kocjancic, Canziani, Kosmač, bandi Glavina, Stopper, Milic, Ferluga, Spacal, Fonda in Lavrica.

Proti Alturi so brežanke presenetile in pokazale izredno borbeno igro ter uspele nadoknaditi zaostanek dveh setov. V pr-

vem nizu so domačinke vodile z 10:4, nakar se je zataknilo in gostje so osvojile set. Drugi set je pripadel gladko gostujoči ekipi. Tedaj pa so brežanke reagirale in s suvereno igro osvojile dva seta, v tie-breaku pa so povsem nadigrali nasprotnika, saj so se ob menjavi igrišca vodili z 8:1. Breg je tako potrdil stalni napredek iz tekme v tekmo. Če se pa hoče uvrstiti v naslednjo fazo deželnega pokala bo moral jutri zvečer Alturo se enkrat premagati. Zaradi slabše razlike v setih si namreč ne more privoščiti poraza.

Izid 4. kola. Virtus - Altura 0:3.

Vrstni red: Breg 6, Altura 4, Virtus 0.

Prihodnje kolo: Altura - Breg (20.30 v Dolini)

Skupina B

Sokol Indules - Pellini Caffè 3:0 (15:4, 15:12, 15:7)

SOKOL INDULES: Tanja in Lara Masten, Vidali, Marucelli, Brumat, Kosuta, Lupinc, Visentin, Fabi, Skerk in Kosmina.

Sokolovke so prisle do nove zmage in to brez večjih težav. Gostujoča ekipa namreč ni nudila večjega odpora in igrala precej demotivirano. Pri domači ekipi pa so stopile na igrišče vse igralke in s svojim nastopom zadovoljile.

Torriana - Sagrado večerna tekma

Vrstni red: Sokol Indules 6, Sagrado, Torriana in Pellini caffè 4. (Sagrado in Torriana imata tekmo manj)

Prihodnje kolo: Pellini - Sokol (jutri ob 18.00 v Trzicu); Sagrado - Torriana.

Slogaš Mauro Zgubin

Konjske dirke

piše: Giorgio Pleitsersech

V Trstu Oligo Jet brez nasprotnikov? Negotov handicap galop v Milanu

1. dirka (Turin): kasac Robertaz (skupina 1) je pred kratkim že zmagal na podobni dirki in je zato glavni favorit, seveda, pa bo moral paziti na Rafala (X), nevaren pa zna biti tudi Risk Oaks (2);

2. dirka (Montegiorgio): Occidente Ami (1) je v zelo dobri formi, med favoriti pa sta tudi Limbo Jet (2) in Molly dei Fab (X);

3. dirka (Padova): obvezen favorit je Giubiti (1), toda brez možnosti nista niti Invest Bi (X) in Losing (2), ki lahko preseneti vse;

4. dirka (Trst): Oligo Jet (X) ne bi smel imeti enakovrednih nasprotnikov, vendar pa bosta v boju za prva mesta tudi Flipper

Piella (1) in Numa Tab (2); 5. dirka (Taranto): tu je Illegittimo OK (1) v prednosti, pozornost pa zasluži tudi Ila Fern (X). Presenečenje pa lahko tokrat pripravi Lobo Feroz (2);

6. dirka (Milan): pretendentov za zmago je več. Po našem mnenju ima največ možnosti Beach Girl (X), lahko pa se vmesata še Dancing Tie (1) in Alex Sand (2).

Dirka Tris

NASI FAVORITI: 13) Lerici Cla, 10) Impari Jet,

2) Ligas Bi.

DODATEK ZA SISTE-MISTE: 16) Liv Dawn, 14) Nababao OK, 6) Mister New.

Totip

1. — prvi	1
drugi	X2
2. — prvi	12
drugi	X
3. — prvi	1
drugi	X2
4. — prvi	X
drugi	12
5. — prvi	1
drugi	X2
6. — prvi	X
drugi	12

V tekmi z VBU za Imso igral tudi Populini

V okviru priprav na prvenstvo so odbojkarji Imse Kmečke banke v sredo v Sovodnjah odigrali prijateljsko tekmo z VBU. Po lanskem izpadu iz B1 lige so Videmčani pomladili ekipo, vseeno pa prikazali solidno igro z dobrim sprejemom in zelo motivirano obrambo.

Pri gostiteljih je prvič nastopil Gianluca Populini, ki je do lani igral v mladinski ekipi prvotnega iz Brescie. Nastop tega igralca je prinesel do sprememb na igrišču: doslej so se v sprejmu vrstili trije igralci, tokrat pa, kakor lani, je bil sprejem spet v rokah samo dveh.

Igra sama je bila precej izenačena, razen v prvem setu, v katerem se Florenin ni takoj znesel v novi vlogi sprejemalca. To mesto na igrišču ponavadi zaseda Stabile, ki pa je bil tokrat odsoten. Naslednji seti so bili bolj odprti, čeprav je sprejem naših vse-skozi pesal. Feri in Populini sta bila najučinkovitejša v napadu. Po zmagi v tretjem setu, v katerem je Lutnana zamenjal Princic, so valovci tesno izgubili cetrtega, ki je bil najbolj razgiban. (A. & D.)

Imsa Kmečka banka - VBU 1:3 (6:15, 11:15, 16:14, 13:15)

KOŠARKA / 3. KOLO D LIGE

Bor Radenska z Martignaccomm letos prvič doma

VANJA JOGAN

Borovci so po dveh odigranih tekmah se nepremagani v skupni vodilnih ekip, so pa edini, ki so vse štiri točke osvojili na gostovanju. V nedeljo popoldne bodo opravili letosnji krstni nastop pred lastnim občinstvom, zaradi znanih težav z občinskimi telovadnicami, ki so se vedno zaprte in zaradi tega seveda neuporabne, bo srečanje Bor Radenska - Martignacco odigrano v telovadnici Ervati pri Briskih.

S trenerjem Sancinom smo izpeljali pogovor o zadovoljivem začetku Bora in seveda o nedeljski tekmi z Martignaccomm, ki spada v skupino najboljših ekip v tej ligi.

Tesna zmaga v Porci in visoka zmaga v Coneglianu. Z rezultati si seveda zadovoljen, kaj pa s prikazano igro?

V napadu se nismo igrali kot bi lahko, zelo dobro pa je doslej delovala obramba, recimo vsaj okrog 75% od tega, kar zmoremo.

Na spisku imas 13 igralcev. Na podlagi česa dočlaca kdo ne bo igral?

V prvi vrsti so seveda poskodbe, če pa so vsi razpoložljivi, ocenim formo posameznikov in seveda taktične zahteve, ki odvisijo od nasprotnika.

Letos so se v mostvo vključili Crisma, Pettiroso in Rasman. Kako je z njimi?

Pettiroso je že pred leti igral z nami in sam se ga dal casa treniral, tako da sploh ni imel težav. Rasman je odlični in inteligenten fant, takoj je razumel, kaj od njega pričakujemo in se z lahkoto prilagodil zahtevam.

vam ekipe. Edine, a majhne in le časne težave ima Crisma, ki se zlasti v napadu se ni najbolje vključil v igro ekipe. Vse pa je stvar časa in prepričan sem, da bo kmalu popolnoma nared.

Kaj pa ostali, kdo je v najboljši formi?

Vsi že dobro igrajo, le Carbonari se pozna, da je zaradi dveh poškodb dalj časa miroval.

Z vami redno trenirata Gianmarco Pozzecco in Umberto Merlin. Bosta meseca novembra še onadva ojačila ekipo?

Ze pred prihodom Crisme smo bili konkurenčni in z zadostnim številom igralcev. Sedaj nadaljujemo s tistimi igralci, ki so sigurni, nočem si delati iluzij z morebitnimi negotovimi okrepitvami.

V nedeljo vas čaka nov trd oreh...

Nam bi pripisal 50% možnosti. V prvih dveh tekmah smo imeli opravka z ekipama, ki imata več novih igralcev, Martignacco pa je izkusena ekipa, ki se je že v lansk sezoni odlično obnesla. Stari lisički kot Fabbio Gobbo (bivši jadranc) v sezoni 88/89 s 256 točkami, op.r.), Fabbro in Peresson nam bodo povzročali ogromno težav in ze lani so proti nam vedno nasli primerno orožje. Letos se jim je pridružil še visoki Toppiano, pravi specialist pri metu za tri točke. V lansk sezoni je z ekipo San Daniele proti nam v Trstu dosegel kar 8 trojk. Mi smo vsekakor dobro pripravljeni in imamo trden namen ostati na prvem mestu.

Najbolj vplivni kmetijski sindikat grozi, da bo 300 tisoč kmetov pozval, naj na referendumu glasujejo proti vstopu v ES, vlada pa bi rada pospešila pogajanja

Tudi Finska, Norveška in Švedska načrtujejo, da se bodo pridružile ES v letu 1995. Kmetijsko-lesni promet in avstrijska skrbno negovana nevtalnost se zmeraj trdi pogajalski oreh, ki jih bodo morali predstavniki Avstrije in ES sele streti. »Seveda avstrijska stališča pri tem nikakor niso istovetna s stališči ES. S pogajanjem lahko napredujemo sele taktat, ko bo povsem jasno, kakšna so stališča ES,« je izjavil Fischler. Fischler je tudi

Avstrijski kmetijski pridelki so od 10 do 40 odstotkov dražji od podobnih v ES. Fischer je zahteval sedemletno obdobje za prilagajanje cen zitaric, mleka, svinjine, perutnine in oljarc z možnostjo ponovnega dogovora po stirih letih. Če bi Evropska skupnost privolila v to, bi to pomenilo veliko zmago Avstrije. Približno 70 odstotkov Avstrije zavzemajo alpe, gozdovi in kmetijske površine in avstrijska vlada je trdno odločena, da bo še naprej zagotavljala pomoč tisočim tistim, ki se v Avstriji ukvarjajo s kmetijstvom, priložnostno, kot polkmetije ali na gorskih kmetijah.

Se bo pot v ES res končala 1. januarja 1995? (Foto: Jože Suhadolnik)

Od talat pa so začeli stroški javne porabe v industrijskih državah na zahodu znova narasčati, skupaj z drugimi problemi, med katere stejejo tudi težave odplačevanja dolgov nelanjih držav komunističnega vzhodnega bloka. »Tudi to desetletje tvega, da bo zabredlo v huda leta zadolženosti,« je dejal. V takšnih okoliščinah pa je naloga centralnih bank, ki morajo ohranjati stabilnost domače valute in hkrati skrbeti za likvidnost bancnega sistema, zelo težka, njihova vloga, da zagotovijo temelje za gospodarski uspeh, pa je postala še pomembnejša. centralne banke so tako zaradi svoje vloge vedno v precepi: zaradi stabilnosti domače valute morajo imeti precej »trdo roko« pri vodenju denarne politike, hkrati pa gospodarstvo pričakuje od centralne banke, da bo poskrbela za znižanje obrestnih mer in tako pocenila posojila. Issing je tudi omenil, kako usodno je lahko zmotno prepričanje, da

Ne more si privoščiti tveganja, da bi zaigrala kredibilnost, ki si jo je Nemčija priborila na svetovnih finančnih trziščih predvsem s pristajanjem na politiko »prisilnega zniževanja obrestnih mer«. Trzišča so namrec prav to strategijo nagradila s stabilno marko in najnižjimi dejanskimi obrestnimi merami v zgodovini.

Sedemletna pogajinja v Gatt, imenovana urugvajski krog, bi se morala končati sredi decembra - Vsi pogovori o trgovini in carinah zdaj potekajo v senci spora o kmetijstvu

mogocę storiti,« je izjavil eden od pogajalcev. »Potem bodo vse sporno stvari nasle svoje pravo mesto, Francozi pa se bodo soočili s sporazumom, ki jim bo prinesel veliko koristi in manj težav, kot so pričakovali na kmetijski frontni crti.« Zelo malo pogajalcev se je pripravljen sprijazniti z možnostjo, da se ta krog pogajanj, ki naj bi ga na prvotnih načrtih končali že decembra 1990, ne bo zaključil do decembrske

Peter Sutherland, generalni direktor Gatta, ki je prevzel svojo funkcijo 1. julija in si nadvse prizadeva, da bi se pogajanja končala v predvidenem času, je prepričan, da bi v nasprotnem primeru to pomenilo razpad celotnega trgovinskega sistema, ki je bil motor gospodarske rasti od leta 1945, saj bi se po vsem svetu razrasel protekcionizem.

Vseeno pa je eden od analitikov dolgoročnih trgovinskih trendov nekoliko bolj optimističen: »Preprosto ne morem verjeti, da bi po sedmih letih tolikskih naporov razlicnih vlad ali celo kongresa, pogajalci preprosto odkorakali s pogajanj,« je izjavil.

razuma med ES in ZDA z nič manj jasnim izidom, za katerega pa se napovedi analitikov razvrščajo precej črno-belo. Tudi predstavniki Združenih držav Amerike so odločno povedali, da sporazuma o kmetijskem izvozu in kmetijskih subvencijah, podpisanega med Evropsko skupnostjo in Združenimi državami Amerike, niso pripravljene spreminjati. Francoski pogajalci pa so pod močnim pritiskom svojih kmetijskih lobbjev in zato prav tako niso pripravljene popuščati. Tako vsaj kaže.

Razocarjanje, ki ga delijo pogajalski diplomati, se je že poglobilo, ko tako imenovane države Quao niso mogle izoblikovati končnega osnutka sporazuma, ki so ga sprejeli njihovi voditelji že julija v Tokiu o zmanjšanju carin za celo vrsto ključnih industrijskih izdelkov. »Domnevamo, da so vsi zadevi že odložili za kakšne tri do štiri mesece, ko naj bi dokončno opredelili vse, o čemer so se dogovorili,« je izjavil eden od pogajalcev iz države v razvoju, ki je že odprla svojo gospodar-

»Nemška vlada meni, da so zahteve v delnem sporazumu, ki nekaterih področij, o katerih poteajo pogajanja, ne bi vključeval, povsem nestvarne,« je zapisal. »Vztrajanje pri opustitvi določenih storitvenih področij iz splošnega sporazuma, kot to neprestano zahteva Francija za avdiovizualno področje, bi ogrozilo pogajalski izid prav pri storitvah.« Rexrodtovi komentariji so sledili dan po tem, ko je kancler Helmut Kohl v svojem govoru pred francoskim senatom v Parizu Francoze posvaril pred trgovskim protekcionizmom. Francoski predstavniki so povedali, da je Kohl omenil možnost morebitnega posredovanja med Parizom in Washingtonom, ki ugovarja kmetijskim sporazumom med Združenimi državami Amerike in Evropsko skupnostjo ter s tem zadržuje ko-

»Le delni in sorazum bi ogrozil cilj prav tega svetovno uravnoteženega celovitega svežnja, s tem pa tudi urugavljalski krog ter skodoval večini udeležencev v pogajanjih.« Rexrodt je tudi povedal, da Nemcija od ZDA pričakuje prevzem povsem konkretnih obveznosti pri liberalizaciji finančnih storitev in pomorskega prometa ter pozval tako Pariz kot Washington, naj ne postavljata novih ovir pri pogajanju o svetovnem Sporazumu o trgovini in carinah. Ni več časa, da bi predelogo kakali na kompromisne rešitve, saj bo cakanje na poteze drugih zagotovilo izničilo pogajalske rezultate urugavskega kroga, je poudaril.

»Čas za igranje se je iztekel,« je se dodal

(Reuter)

VARSAVA - Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) načrtuje, da bo v podporo privatizaciji poljskih podjetij sprostila za milijardo dolarjev posojil, je v četrtak povedal njen podpredsednik. Ronald Freeman je tudi izjavil, da ta banka s sedežem v Londonu, ki je bila ustanovljena za spodbujanje prehoda na tržno gospodarstvo v nekdanjih državah Vzhodne Evrope in Sovjetske zveze, optimistično gleda na prihodnost privatizacijskega procesa, kljub zmagi levih strank na volitvah prejšnj mesec. «Kar zadeva prihodnost, z izrazitim optimizmom gledam na proces privatizacije na Poljskem,» je izjavil neposredno po srečanju s poljskimi predstavniki. EBRD bo Poljski prav tako odobrila posojilo v višini 200 milijonov dolarjev, s katerim bo dokapitalizirala svojo največjo zavarovalnico. «Skupaj s poljsko vlado se pogovarjamo o dokapitalizaciji državnega zavarovalniškega sklada (PZU), ki naj bi mu omogočili posojilo v višini 200 milijonov dolarjev, o čemer bomo kmalu sklenili dokončen sporazum,» je izjavil Freeman. Vlada, ki je edini delničar v PZU, je prejšnji mesec sporočila, da je zavarovalnica ustvarila za 165, 6 milijarde zlotov (približno 8, 3 milijona dolarjev) izgub v letu 1992, njen kapital pa znasa samo 3 milijone zlotov (približno 150 milijonov dolarjev), kar je manj, kot zahteva za-

kon. Freeman je pri tem poudaril, da so bančne operacije EBRD na Poljskem obsejnejše kot v vseh drugih srednjeevropskih državah skupaj. «V preteklih dveh in pol letih je EBRD s posojili omogočila 23 projektov v poljskem zasebnem sektorju, in sicer v skupni vrednosti 350 milijonov dolarjev, kar je več kot v katerikoli drugi državi. «EBRD bo pomagala finansirati tudi poljsko množico privatizacij, med katero bodo v enem samem zamahu privatizirali 600 podjetij. Prav tako bo vložila 60 milijonov dolarjev obratnih sredstev v naložbene sklade, ki bodo upravljali s temi podjetji, poleg 300 do 400 milijonov dolarjev, ki bodo namenjeni na samim podjetjem. EBRD je prepričana, da je privatizacija edini način, s pomočjo katerega lahko Poljska poveča svoj izvoz in spodbudi svojo gospodarsko rast. »Najboljša pot, po kateri lahko Poljska napreduje, vodi skozi povečan izvoz. Izkusna kaže, da so najboljši izvozniki na svetu prav zasebna podjetja,» je poudaril Freeman. Poljska trgovinska bilanca se zelo hitro poslabšuje od začetka letosnjega leta; konec avgusta je njen primanjkljaj znašal že 1, 6 milijarde dolarjev. Freeman je tudi omenil, da bo množični program privatizacije okrepil državne prihodke ter pomagal brzdati proračunski primanjkljaj. *Jan Strupczewski / Reuter*

kon. Freeman je pri tem poudaril, da so bančne operacije EBRD na Poljskem opsežnejše kot v vseh drugih srednjeevropskih državah skupaj. »V preteklih dveh in pol letih je EBRD s posojili omogočila 23 projektov v poljskem zasebnem sektorju, in sicer v skupni vrednosti 350 milijonov dolarjev, kar je več kot v katerikoli drugi državi.« EBRD bo pomagala financirati tudi poljsko množico privatizacij, med katero bodo v enem samem zamahu privatizirali 600 podjetij. Prav tako bo vložila 60 milijonov dolarjev obratnih sredstev v naložbene sklade, ki bodo upravljali s temi podjetji, poleg 300 do 400 milijonov dolarjev, ki bodo namenjeni na samim podjetjem. EBRD je prepričana, da je privatizacija edini način, s pomočjo katerega lahko Poljska poveča svoj izvoz in spodbudi svojo gospodarsko rast. »Najboljša pot, po kateri lahko Poljska napreduje, vodi skozi povečan izvoz. Izkusnja kaže, da so najboljši izvozniki na svetu prav zasebna podjetja,« je poudaril Freeman. Poljska trgovinska bilanca se zelo hitro poslabšuje od začetka letosnjega leta; konec avgusta je njen primanjkljaj znašal že 1,6 milijarde dolarjev. Freeman je tudi omenil, da bo množični program privatizacije okrepil državne prihodke ter pomagal brzdati proračunski primanjkljaj. Jan Strupczewski / Reuter

BUDIMPESTA - Madžarska Agencija za državno lastnino (SPA), pooblaščenca za prodajo podjetij za državni lasti, ter podružnica Svetovne banke International Finance Corporation (IFC) sta podpisali sporazum o sodelovanju na področjih, povezanih s privatizacijo. »IFC se obvezuje, za finančno pomoč s kapitalom, posojili in drugimi sredstvi; za privatizacijo, prestrukturiranje in razvoj podjetij v državni lasti ter za ustanavljanje konkurenčnih zasebnih podjetij,« piše v sporazumu.

»Upamo, da bomo lahko sodelovali pri finančnem prestrukturiranju,« je v četrtek izjavil budimpeštanski predstavnik IFC Hugh Stevenson ter dodal, da bo SPA prav tako uspešna pri iskanju strateških partnerjev. Čeprav se bo IFC ukvarjala z vsemi morebitnimi vlaganji v različna produktivna področja, se bo predvsem posvečala kmetijskim poslom ter infrastrukturi, zlasti telekomunikacijam.

Običajna spodnja meja njenih vlaganj bo pet milijonov dolarjev za posamezen projekt. »Prepicinji smo, da je razvoj majhnih in srednjih podjetij ključen za rast madžarskega gospodarstva.

Prizadevamo si razviti načine smotnih vlaganj, tako da omogočimo manjša vlaganja,« je izjavil Stevenson. Obveznosti in portfelj IFC na Madžarskem obsega 13 družb, vreden pa je 151,4 milijona dolarjev.

(Reuters)

bnih podjetjet,« piše v sporazumu.

»Upamo, da bomo lahko sodelovali pri financnem prestrukturiranju,« je v četrtek izjavil budimpeštanski predstavnik IFC Hugh Stevenson ter dodal, da bo SPA prav tako uspešna pri iskanju strateških partnerjev. Čeprav se bo IFC ukvarjala z vsemi morebitnimi vlaganji v različna produktivna področja, se bo predvsem posvečala kmetijskim poslom ter infrastrukturi, zlasti telekomunikacijam.

Obicajna spodnja meja njenih vlaganj bo pet milijonov dolarjev za posamezne projekt. »Prepričani smo, da je razvoj majhnih in srednjih podjetij ključen za rast madžarskega gospodarstva. Prizadevamo si razviti načine smotnih in vlaganj, tako da omogočimo manjša vlaganja,« je izjavil Stevenson. Obveznosti in portfelj IFC na Madžarskem obsega 13 družb, vreden pa je 151,4 milijona dolarjev.

(Reuter)

MENJALNIŠKI TEČAJI

14. oktobra 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	72,90	73,90	10,05	10,50	7,25	7,49
Avtohiša Ljubljana*	73,25	73,50	10,25	10,40	7,35	7,55
Banka Vipa Nova Gorica*	73,20	73,70	10,29	10,40	7,35	7,44
Bela vrtnica Ljubljana	73,30	73,90	10,30	10,50	7,20	7,55
Bobr Fuzine	73,30	73,60	10,38	10,48	7,30	7,50
Brod Ljubljana	73,30	73,70	10,30	10,46	7,40	7,50
Burin club Ljubljana	73,20	73,65	10,30	10,50	7,40	7,55
BTC Sezana	73,00	73,75	10,23	10,40	7,34	7,45
BTC Ljubljana	72,80	73,80	10,10	10,40	7,25	7,50
Come 2 us	73,20	73,60	10,35	10,45	7,35	7,45
Creditanstalt Nova banka	73,10	73,50	10,30	10,50	7,10	7,60
Dom caffè Domžale*	73,50	73,80	10,41	10,53	7,30	7,55
Emona Globtur*	73,30	73,90	10,34	10,40	7,39	7,50
Eros Ljubljana*	73,40	73,60	10,37	10,45	7,30	7,45
Eros Kranj*	73,40	73,70	10,36	10,45	7,30	7,47
Feniks Koper*	73,10	73,65	10,25	10,42	7,32	7,45
Hida	73,50	73,60	10,39	10,40	7,40	7,45
Hipotekarna banka Brežice*	72,95	73,90	10,25	10,43	7,30	7,50
Hram Rožice Menges	73,25	73,55	10,40	10,50	7,40	7,60
Idila Sečovelje*	73,10	73,60	10,25	10,45	7,30	7,60
Ilirika Slovenj Gradec	73,20	73,89	10,32	10,45	7,26	7,48
Ilirika Postojna	73,15	73,70	10,15	10,42	7,35	7,43
Ilirika Sezana	73,40	73,65	10,21	10,45	7,40	7,44
Ilirika Jesenice	73,15	73,69	10,28	10,39	7,26	7,47
Italdesign Nova Gorica*	73,20	73,70	10,28	10,45	7,38	7,45
Klub Slovenijales	73,30	73,65	10,35	10,45	7,30	7,50
Komercialna banka Triglav	72,95	73,95	10,31	10,48	7,37	7,58
Kompas Hertz Celje	73,20	73,70	10,29	10,40	7,25	7,40
Kompas Hertz Velenje	73,20	73,70	10,29	10,40	7,25	7,40
Kompas Hertz Idrija	73,20	73,70	10,29	10,40	7,35	7,45
Kompas Hertz Tolmin	73,20	73,70	10,29	10,40	7,35	7,45
Kompas Hertz Ble	73,25	73,70	10,29	10,40	7,25	7,40
Kompas Hertz Nova Gorica	73,20	73,60	10,29	10,40	7,35	7,45
Kompas Hertz Maribor	73,20	73,70	10,29	10,40	7,25	7,40
Kompas Holidays	73,40	73,60	10,20	10,40	7,35	7,45
Kompas Fintrade	73,45	73,58	10,25	10,49	7,25	7,55
Kreditna banka MB d.d.*	72,44	73,95	10,29	10,51	7,33	7,50
LB d.d. Ljubljana	72,92	74,17	10,31	10,54	7,27	7,51
LB splošna banka Celje	73,00	74,00	10,24	10,52	7,30	7,49
LB Dolenjska banka NM	72,70	74,00	10,25	10,50	7,30	7,55
LB splošna banka Koper*	72,04	73,85	9,39	10,38	6,92	7,47
Libertas Koper*	73,05	73,55	10,26	10,38	7,35	7,45
Ma Vir	73,40	73,80	10,35	10,50	7,40	7,65
Madai Nova Gorica*	73,15	73,60	10,30	10,42	7,39	7,46
Media*	73,50	73,80	10,35	10,48	7,35	7,50
Moneta Invest	73,53	73,61	10,38	10,43	7,43	7,46
Niprom I, II, Ljubljana	73,40	73,50	10,36	10,41	7,35	7,45
Otok Bled	73,45	74,18	10,39	10,52	7,24	7,43
Petrol*	73,50	73,55	10,35	10,40	7,40	7,45
Pigal Solkan*	73,15	73,70	10,27	10,45	7,38	7,47
Pigal Kobarič*	73,65	73,80	10,25	10,48	7,36	7,46
Pigal Obutek*	73,00	73,75	10,25	10,45	7,37	7,46
Pigal Diskont*	72,60	73,60	10,24	10,44	7,35	7,45
Pigal Vrhnika*	73,20	73,80	10,27	10,48	7,37	7,46
Pigal Ilirska Bistrica*	72,65	73,60	10,23	10,43	7,34	7,44
Pigal Koper*	72,85	73,80	10,26	10,46	7,36	7,46
Pigal Avtopivon*	73,00	73,75	10,25	10,45	7,37	7,46
Poštna banka Slovenije**	72,40	73,80	9,95	10,40	6,95	7,45
Probanka Maribor	72,90	73,95	10,30	10,50	7,35	7,50
Publikum Ljubljana	73,50	73,59	10,39	10,41	7,44	7,48
Publikum Celje	72,95	73,40	10,30	10,38	7,35	7,48
Publikum Krško	73,20	73,70	10,15	10,50	7,15	7,55
Publikum Maribor	72,90	73,35	10,29	10,36	7,27	7,47
Publikum Metlika	73,30	73,70	10,20	10,40	7,25	7,50
Publikum Mozirje	72,70	73,70	10,21	10,46	7,30	7,50
Publikum Novo mesto	73,30	73,70	10,20	10,40	7,25	7,50
Publikum Tolmin	73,20	73,59	10,05	10,35	7,33	7,43
Publikum Sevnica	73,20	73,70	10,10	10,35	7,25	7,48
Publikum Sentilj	71,60	73,65	10,10	10,47	7,27	7,47
Publikum Sentjur pri Celju	72,95	73,45	10,20	10,36	7,35	7,48
Publikum Trebnje	73,00	73,95	10,22	10,45	7,26	7,43
Publikum Zalec	73,00	73,49	10,30	10,40	7,35	7,46
Primario Ljubljana*	73,50	73,60	10,37	10,44	7,38	7,45
Roja Ljubljana	73,20	73,60	10,30	10,44	7,28	7,48
Shalaby Koper	73,15	73,45	10,15	10,40	7,36	7,43
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	73,40	73,70	10,21	10,39	7,20	7,45
Slovenijaturist zel. p. MB*	72,40	73,40	10,25	10,38	7,00	7,40
Slovenijaturist Jesenice	73,20	73,75	10,30	10,40	7,34	7,47
Slovenska Investicijska Banka*	73,10	73,70	10,15	10,45	7,20	7,50
Slovenska pos. in hran. Bled	73,35	73,55	10,33	10,40	7,35	7,50
Slovenska pos. in hran. Kranj	73,35	73,55	10,33	10,40	7,35	7,50
Slovenska pos. in hran. Trzin	73,35	73,55	10,33	10,40	7,35	7,50
Sonce Ljubljana	73,40	73,60	10,35	10,46	7,40	7,50
SKB d.d.**	73,07	73,42	10,38	10,43	7,38	7,41
SZKB d.d. Ljubljana	73,25	73,55	10,26	10,41	7,20	7,48
Špacapan Komen	73,20	73,70	10,29	10,40	7,35	7,44
Tartarus Postojna	72,52	73,75	9,77	10,37	7,10	7,44
Tentours Domžale	73,30	73,60	10,35	10,50	7,40	7,70
Tori Ljubljana	73,40	73,70	10,28	10,50	7,20	7,55
UBK banka	73,20	73,80	10,35	10,45	7,25	7,45

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

DOLARJI, KRONE, HRD, ...FRANKI, FUNTI, LIRE...

MENJALNICA HIDA

061/ 1-333-333

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 201 z dne 14. oktobra 1993 — Tečaji veljajo od 15.10.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,8649	77,0962	77,3275
Avstrija	040	šiling	100	1022,2044	1025,2802	1028,3560
Belgija	056	frank	100	326,9040	327,8877	328,8714
Kanada	124	dolar	1	86,7094	86,9703	87,2312
Danska	208	krona	100	1764,6778	1769,9878	1775,2978
Finska	246	marka	100	2019,9593	2026,0374	2032,1155
Francija	250	frank	100	2031,8245	2037,9383	2044,0521
Nemčija	280	marka	100	7191,0264	7212,6644	7234,3024
Grčija	300	drahma	100	—	49,3274	49,4754
Irska	372	funt	1	—	168,9206	169,4274
Italija	380	lira	100	7,2665	7,2884	7,3103
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	1,6000	—
Japonska	392	jen	100	108,0452	108,3703	108,6954
Nizozemska	528	gulden	100	6392,4629	6411,6980	6430,9331
Norveška	578	krona	100	1634,5203	1639,4386	1644,3569
Portugalska	620	escudo	100	69,2496	69,4580	69,6664
Švedska	752	krona	100	1459,0593	1463,4496	1467,8399
Svica	756	frank	100	8186,9835	8211,6184	8236,2533
Velika Britanija	826	funt šterling	1	175,8206	176,3496	176,8786
ZDA	840	dolar	1	115,0133	115,3594	115,7055
Evropska Skupnost	955	ECU	1	135,8169	136,2256	136,6343
Španija	995	peseta	100	83,5215	88,7879	89,0543

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 15. OKTOBRA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:					1.300,000	690,566	710,853	1.401,419
97		106,2410%	109,3620%	107,8015%	130,000	69,057	71,085	140,142

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

14. OKTOBER 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Hida	1,30	1,80
Hipotekarna banka Brežice	1,10	1,60
Idila Sečovelje	0,95	1,70
Ilirika Slovenj Gradec	1,20	1,80
Ilirika Jesenice	1,20	1,80
Ilirika Postojna	1,20	1,80
Ilirika Sezana	1,20	1,80
Kreditna banka Maribor	0,80	1,80
Publikum Metlika	1,50	2,20
Publikum Celje	0,25	1,75
Shalaby Koper	0,90	1,80
Sonce	1,30	1,80

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

14. OKTOBER 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1555,00	1600,00
nemška marka	980,00	1000,00
francoski frank	275,00	283,00
holandski gulden	865,00	891,00
belgijski frank	44,30	45,70
funt šterling	2370,00	2440,00
irski šterling	2275,00	2345,00
danska krona	239,00	245,00
grška dramma	6,30	6,80
kanadski dolar	1170,00	1207,00
japonski jen	14,60	15,10
švicarski frank	1108,00	1142,00
avstrijski šiling	138,00	142,00
norveška krona	221,00	228,50
švedska krona	197,00	202,70
portugalski escudo	9,20	9,70
španska peseta	11,75	12,30
avstralski dolar	1020,00	1062,00
madžarski florint	11,00	16,00
slovenski tolar	13,00	13,50
hrvaški dinar	0,10	0,15

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

13. OKTOBER 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	9,60	10,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,15
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	10,00	10,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,80	10,30
Italija	Kmečka banka Gorica	13,20	13,65
Italija	Tržaška kreditna banka	13,00	13,50

DEVIZNI TRG BEOGRAD

23. JULIJ 1993	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Svica	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-	-

Opomba: povzeto po Reuterju, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.

MEDPODJETNIŠKI TRG

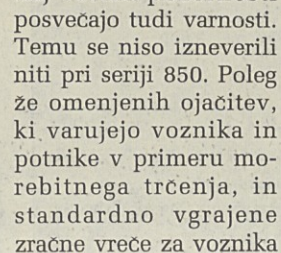
Tečajna lista ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odливov podjetij

Tečaji veljajo od 15. oktobra 1993 od 00.00 ure dalje

			ZA DEVIZE	
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1051,1993	1055,4638
Francija	frank	100	2089,4573	2097,9938
Nemčija	marka	100	7395,0000	7425,0000
Italija	lira	100	7,4726	7,5030
V.Britanija	funt	1	180,8078	181,5413
ZDA	dolar	1	118,2756	118,7555

Opomba: Tečaji so okroženi. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

(P. S. Chesterfield)

Skratka, volvo 850 estate je vozilo, ki bi si ga želel vsak aktiven človek ob koncu 20. stoletja, tako kot so predvideli proizvajalci. Ovira je le cena, ki je tako kot vse drugo pri tem avtu višjega razreda.

Bestilte naučnega 1
 Bestilte naučnega dame, temveč rane v napad. 1. Lh6:j1
 le2: 2. se4:d8d8 cml kima dobroga nadvajevanja. V
 partiji je cml: 3. Tg7+K8d8 1. Tc7c7 z mlatno prafino. V
 partiji je cml: 3. S5f5 e4 1. Tg7+K8f5 2. Th7+7. K8f6 6.
 Tc7c7 in cml se je vad, sli kima riste, na 6. K8f6 6.
 K8f2 Th7d8 1. Tc7c7+K8f9 9. Th8 mlat
 Kasparkov 1. l6g6: prafel podhtar dvite okrog
 cmeaga kralja in prafino vad bele dame. 1. S5f6 Tcd1
 na ostle odgovore beli nappd uspe / na 1. n6g6 2. De41
 L7f8 3. Vg7+ S8g4 4. S8g4 z mudtvarjan. Na 1. S8g3 2.
 tom vad 2. Lh7: 3. Db1+K8d4 4. S7f7+K8g5 5. D6f6 mlat.
 2. S8h7 3. De41

JANIN KLEMENČIČ

Vsakdanji prizori v Peruju Obe fotografiji: Janin Klemenčič

V vseh dezelah tretje-
ga sveta so vlaki prava
premica trznica. Na
vsaki postaji cakajo cele
skupine prodajalcev in
sistematično napadejo
vse vagonc - eni od zno-
traj, drugi s perona. Pro-
dajajo predvsem hrano
in pijacko - pogosto pride-
lano ali kuhano kar do-
ma. Ce pricakujejo, da bo
na vlaku kaj turistov,
prodajajo tudi kaksne
spominke, vendar zadnje
dve leti je teh zelo malo.
(se nadaljuje)

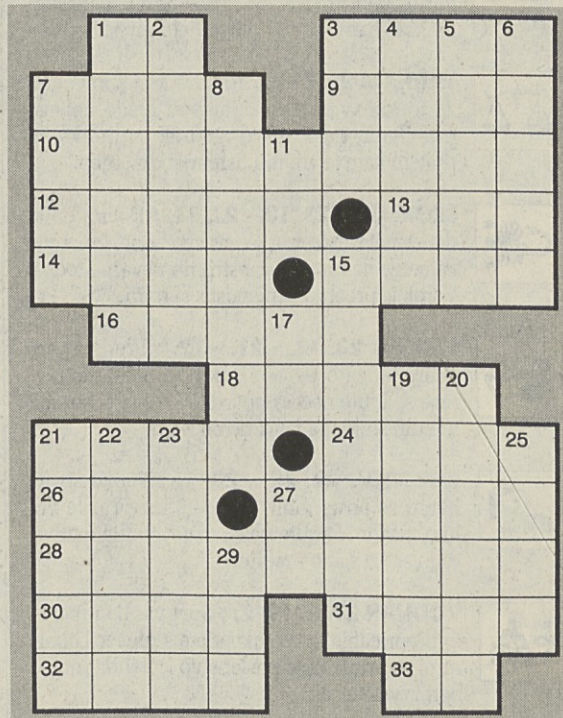
KRIŽANKA

Vodoravno:

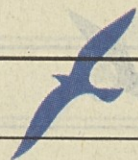
1. zacetnici slovenskega risarja in kiparja Pirnata, 3. prepri, 7. angleški plemiški naslov, 9. največji levi pritok Volge v Rusiji, 10. ena od dveh osnovnih smeri v filozofiji, 12. levi pritok reke Aisne v Franciji, 13. ime slovenskega pesnika Grudna, 14. ime slovenske prevaljalke Oblak, 15. biblijska oseba, ki ni hotela imeti otrok, 16. ime soproge nekdanjega sovjetskega predsednika Gorbacova, 18. najpomembnejši preval v Nizkih Beskidih med Slovasko in Poljsko, 21. ime slovenskega umetnostnega zgodovinarja Sumija, 24. sibirski veletok, 26. japonski književnik (Kobo), 27. kljunasta zuzelka, ki se prisresa na rastline, 28. placilo za porabo, 30. ime ameriskega glasbenika Reddinga, 31. del roke, 32. brezpravno ljudstvo, 33. središče vrtenja.

Navpično:

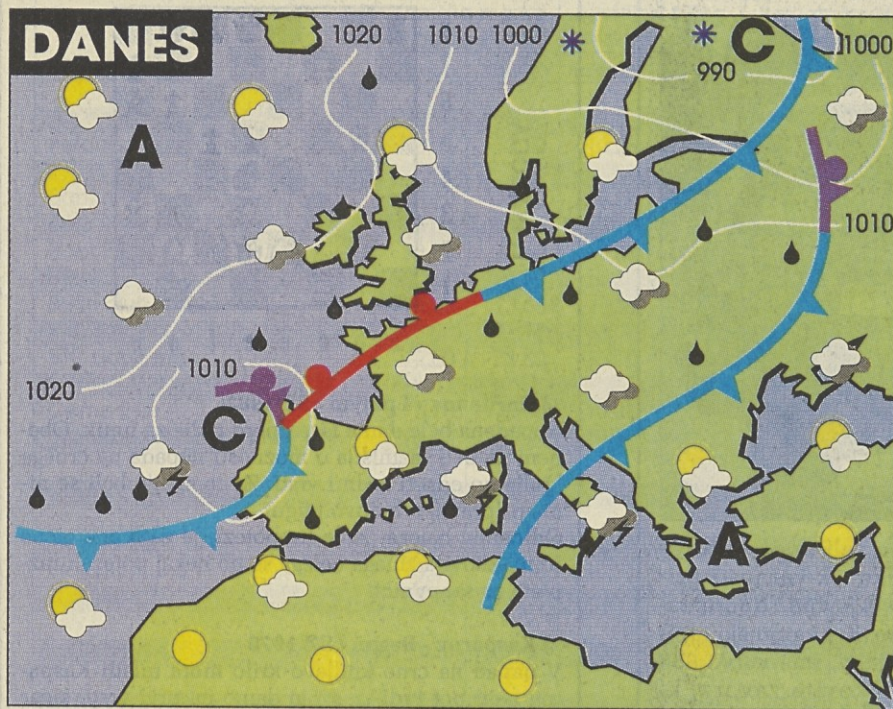
1. francoski književnik, ki je deloval v Ljubljani (Charles), 2. zavitno slavo pecivo, 3. nordijski izraz za smuci, 4. mesto v osrednji Istri, 5. zadnja crka grškega alfabeta, 6. špansko mosko ime, 7. najstarejši odedek jurske dobe, 8. hčere grškega mitološkega kralja Danajja, 11. začetnici avstrijskega gledališkega režiserja Eppa, 15. pristanišče in industrijsko mesto v zalivu San Francisco v ZDA, 17. avtomobilska oznaka nekdanje Sovjetske zveze, 19. snov za lepljenje, 20. slaček južni sadež, 21. trud, 22. norost, neumnost, 23. kemijski element z znakom Ce, 25. otok ob zahodni Irski obali, 27. krtica za kilobyte, 29. starojudovski kralj.

RESITIV

EVROPA / NESTALNO VREME

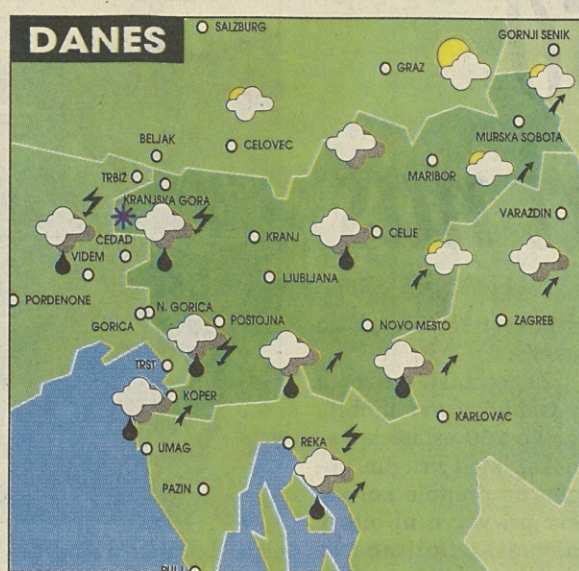
Vremenska slika

Nad Evropo je območje enakomernega zračnega pritiska, hladna fronta se zadržuje nad osrednjim Balkanom in srednjo Italijo. Ob jugozahodnih vetrovih doteka nad nas kraje prehodno malo hladnejši, vendar vlažen zrak.

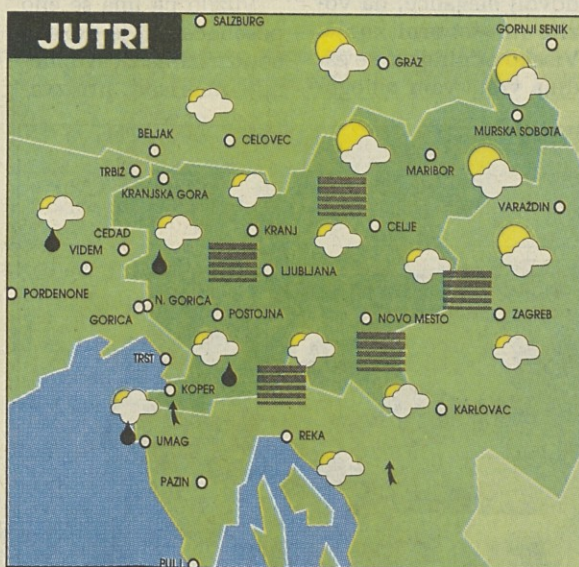
ALPE JADRAN / OBLAČNO

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Pretežno oblačno bo, ponekod v zahodnih in južnih krajih bo občasno se deževalo. Veter bo oslabil. Najvišje dnevne temperature bodo 14 do 20 °C.

Sosednje pokrajine: Zmerno do pretežno oblačno bo. Ob Jadranu in na Hrvaškem bo deževalo, v Alpah bodo krajevne plohe. Veter bo oslabil.

V Sloveniji: V soboto bo suho in brez dan nekoliko topleje.

Obeti: V nedeljo bo nestalno vreme z občasnimi padavinami. Ob morju bo pihal jugo.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste po Sloveniji so večinoma suhe in normalno prevozne. Promet po notranjosti države poteka tekoče in brez zastojev.

V VEDNOST

Obiranje sadja

ANDREJA SUSNIK

Cas obiranja sadja je odvisen predvsem od namena njegove uporabe. Poletno in jesensko sadje trgamo tik pred užito zrelostjo, ker je namenjeno takojšnji uporabi. Drugačna merila veljajo za zimsko sadje, ki ga nameravamo uskladiščiti.

Cas obiranja in zrelost zimskega sadja določamo po več različnih postopkih: po spremembi osnovne barve plodov, trdoti mesa, prisotnosti skroba, po številu dni od polnega cvetenja do obiranja in po moči, s katero se plod drži drevesa.

Sprememba osnovne zelene barve v zelenorumenino in rumeno je znak biokemičnih sprememb v plodu. Na osnovi spremembe barve so bile izdelane barvne lestvice, ki služijo kot pripomoček za določitev časa obiranja.

Sprememba trdote mesa plodov je dokaj natančen pokazatelj zrelosti. Trdoto določamo s posebno napravo - penetrometrom, ki meri odpor mesa na pritisk.

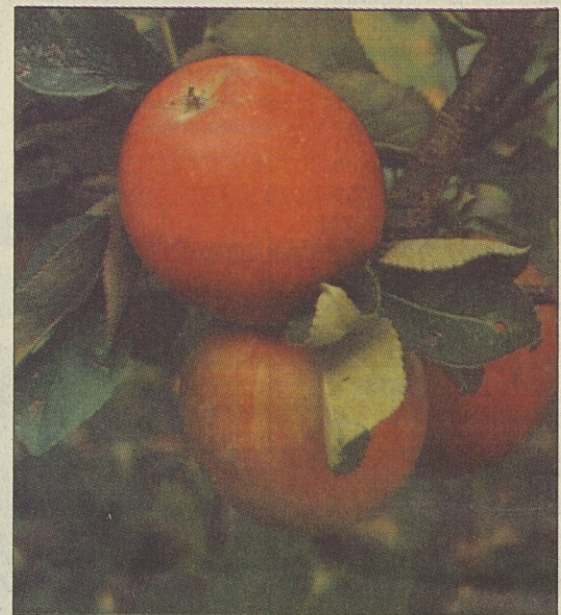
Prisotnost skroba v plodovih določamo s pomočjo jodovega testa. Po stopnji modre

barve mesa ob dodatku jodovice določimo stopnjo zrelosti. Če se plod obarva modro, pomeni, da skrob v plodu še ni prešel v sladkor. Tak plod se ni zrel za obiranje.

Ob zrelosti začnejo plodovi tudi odpadati, ker se med pecljem in plodom oziroma vejo oblikuje plutasta plast celic, ki ustavi dotok hranil. Odpadanje plodov ni zanesljiv znak zrelosti, ker do tega lahko pride tudi zaradi drugih dejavnikov (suša).

Pomemben kazalec določanja dneva obiranja je število dni od

cvetenja do zorenja. To je sortna lastnost, ki je v veliki meri pogojena z vremenskimi razmerami v času vegetacije. V agrometeorologiji je eden izmed načinov določanja časa obiranja tudi vsota aktivnih temperatur zraka od dneva polnega cvetenja do dneva obiranja za posamezno sorto. V letosnjem letu so zimске sorte jablan (idarej) dozorele tudi do 10 dni prej kot običajno. Vsota aktivnih temperatur zraka v tem obdobju je letos nad 2800 °C, kar krepko presega dolgoletno povprečje.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 13/20	HELSINKI..... 2/12
TRST..... 21/20	STOCKHOLM..... 2/12
CELOVEC..... 20/16	KØBENHAVN..... 7/13
BRNIK..... 17/17	MOSKVA..... 11/15
MARIBOR..... 14/23	BERLIN..... 12/18
CELJE..... 12/20	VARSAVA..... 9/18
NOVO MESTO..... 16/25	LONDON..... 8/15
NOVA GORICA..... 21/19	AMSTERDAM..... 9/17
MUR. SOBOTA..... 17/26	BRUSELJ..... 12/18
PORTOROŽ..... 22/19	PARIZ..... 12/17
POSTOJNA..... 17/16	DUNAJ..... 16/21
ILIRSKA BISTRICA..... 18/17	ZÜRICH..... 11/19
KOČEVJE..... 20/21	ZENEVA..... 10/14
CRNOMELJ..... 10/25	RIM..... 24/28
SLOV. GRADEC..... 18/19	MILAN..... 16/23
BOVEC..... 19/15	BEOGRAD..... 16/31
RATEČE..... 18/12	BARCELONA..... 14/20
VOGE..... 10/9	ISTAMBUL..... 16/24
KREDARICA..... 4/3	MADRID..... 9/14
VIDEM..... 22/19	LIZBONA..... 12/18
GRADAC..... 17/24	ATENE..... 17/27
MONOSTER..... 17/25	TUNIS..... 19/35
ZAGREB..... 12/27	MALTA..... 23/27
REKA..... 20/21	KAIRO..... 20/32

PARIZ / MODNE REVIE

Sharon Stone in Valentino

PARIZ - Sharon Stone, vijoličaste oči, majhne postave a velika filmska zvezda je sodelovala na defileju kolekcije italijanskega modnega kreatorja Valentina v Parizu. Pricakalo jo je kakih sto fotografov in osebje Valentina je imelo polne roke dela, da je zascitilo igralko pred radovedneži in fotografi.

Sharon Stone, ki je predstavila eno samo obleko, je prišla zelo zgodaj. zaprla se je v garderobo, a kva dratnih metrov veliko sobo s pozlacenimi stoli, belo-modro crtasto, telefonom tapiserijo in velikim sopom belih vrtnic, ki so jo pripravili izrecno zanjo. Nato si je v svoji obleki ogledala dvorano ter se ponovno zaklenila v garderobo in se pripravila na defile. Predstavila je belo poročno obleko s klobuckom, ki ga je krasilo cvetje. Valentino jo je pocakal v dvorani, jo rahlo objel in jo poljubil, nato pa se je z njo sprehodil med občinstvom in fotografirani in ta posibetek je zasencil vse drugo dogajanje na pariskih modnih revijah. Morda bi lahko rekli, da niti samemu Valentinu ni koristilo, saj

je prisotnost Sharon Stone zasencila vse ostale njegove kreacije.

Nato je prišlo na vrsto kratko srečanje z novinari. Dejalo je, da Ljubi Italijo in da jo improvizirani poklic manekenke nadvse veseli. Povedala je, da je sama izbrala obleko za parisko predstavitev in da so morali krilo nekoliko skrajšati in prilagoditi njeni postavi. »Ze prej sem delala kot manekenka, a so rekli, da sem za ta poklic premajhna,« je hudomušno dejala. Na vprašanje, ali nosi hlačke, pa je vpludno odgovorila, da to ni predmet razprave.

Sharon Stone je zaslovela s filmom Prvinski nagon (Basic instinct), sexi thrillerjem, ki je lansko leto obkrožil svet in zagotovil producentom bajne zaslužke. Stara je 35 let in največje uspehe je dosegla šele sedaj. Prej je nastopala v dokaj anonimnih vlogah, prvič pa je nastopila v filmu Woodyja Allena Stardust memories. trenutno snema film Intersection z Richardom Geron.

Na sliki (Telefoto AP) Valentino in Sharon Stone.

ŠVICA / OPOZORILO ORGANIZACIJE WWF

Poplave v Švici in sev. Italiji
uvod v podnebne spremembe

Poprečna temperatura se bo dvignila za 3 stopinje

ZÜRICH - WWF (World Wildlife Fund), ki ima sedež v Švici, je danes pozval svetovno javnost in zlasti Združenje za zaščito okolja, naj začne široko akcijo za osveščanje prebivalstva o grozečih podnebnih spremembah. Cimpej je treba zaceti z mednarodnimi projekti in ukrepi, ki naj omilijo vse večje podnebne spremembe, katerih posledice je v zadnjih letih cutiti zlasti v alpskem prostoru. Zaradi pomanjkanja snega je ogrožen zimski turizem, vse visja meja sneženja pa je po mnenju meteorologov povzročila tudi poplave v severni Italiji, južni Franciji in italijanskem delu Švice.

Ticino - »Die Sonnenstube der Schweiz« švicarska sončna izba, kot radi pravijo edinemu italijanskemu kantonu in hkrati najbolj turističnemu kantonu je pod vodo. Stiranjstrednevo domala neprekinjeno dezevje je povzročilo, da se je gladina v Lago Maggiore, podal-

ZVONE PETEK, ZÜRICH

pskem jezeru na meji med Italijo in Švico, dvignila na takojšnje stoletno raven (197 metrov) in prestopila bregove ter poplavlila turistična bisera Locarno in Ascona.

Pravzaprav sta mesti pod vodo že ves teden, vendar dež ne pojenja in vodna gladina se vedno narašča. V lokalih na obali hitijo zazidavati vhode, vendar je vodna ujma hitrejša. Iz Locarna so danes poplodne evakuirali prvih tristo najbolj ogroženih prebivalcev, krizni stabi so na pomoč poklicali vojsko, na vso moč hitijo z izčrpavanjem zalag kurilnega olja, da se ne bi izlilo v jezero. Popoldne je poplavlilo tudi cesto med Bellinzono in Locarnom, tako da je filmsko mesto odrezano od sveta.

Meteorologi napovedujejo nove plohe, hkrati pa so se našli krivca

na silovite poplave, ko so pred tedni popolnoma opustosile tudi Brig, mestce v zgornjem Wallisu, ki leži na severni strani Alp. Zaradi vse višjih temperatur in toplih južnih vetrov se meja sneženja v Alpah, običajna za ta čas, pomika vse višje, tako da so v dolino pridrle dodatne vodne količine, ki so se pred leti kot sneg oblezale v gorah.

Švicarski žicnicarji so izračunali, da se bo povprečna zimska temperatura v naslednjih dvajsetih letih dvignila za tri stopinje, s tem pa se bo meja zanesljivega snega povzpela s 1200 na 1500 metrov. Tretjina nizje lezečih smučarskih središč bo morala zapreti vrata. Spomladi, ko se sneg topi, bo v vodotokih vode pre malo, jeseni pa preveč.

Opozorilo iz Švice torej nikakor ne prihaja nepozno. Podnebne spremembe je namreč povzročil clovek in le clovek jih lahko zaustavi.

Comsko jezero je preplavilo bregove in zalilo številne vasi in mesteca (Telefoto AP)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4. : Dvomi o tem, ali je to, kar delate, prav, bodo danes pričeli počasi usihati. Zvečer se bo v vaši notranjosti rodila težnja po nemem novem, drugacnem.

BIK 21. 4. - 20. 5. : Redkokdaj si priznate, da sovražite nekatere ljudi. Danes si boste to priznali in se nato skoraj spoprijateljili z nekom, ki ga doslej sploh niste marali.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6. : Postali ste dlakopski in nepremišljeni, ko sodite o svojih bližnjih. Resitev je preprosta: priznajte svojo zmoto, na napakah se vendar učimo.

RAK 22. 6. - 22. 7. : Toliko vsega nad glavo, vi pa tako zelo ranljivi in otoni! Vzdržite se ta dan, ze zvečer se bo pokazala priloznost - pa ne le za tolažbo. Lepo bo.

LEV 23. 7. - 23. 8. : Nic ne bi škodilo, ce bi svoje delo opravljali z malo več vestnosti. Dodatne energije za to vam skorajda ni treba vlagati, saj ste zelo sposobni in spretni.

DEVICA 24. 8. - 22. 9. : Razganjalo vas bo v tolikšni meri, da na trenutke se sami sebe ne boste prepoznali. Ljudem se boste zdeli simpatični, nanje boste delovali pozitivno.

TEHNICA 23. 9. - 22. 10. : Danes je pravi dan za to, da svetujete sodelavcu glede nekega problema. Zelo dobro namreč cutite, kaj je prav in kam je vredno usmerjati energijo.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11. : Dobro, da je danes petek, sicer bi se vas spor z nekom, brez katerega ne morete, zaostil do nevarne tocke. Vzrok je preobremenjenost s skrbmi.

STRELEC 23. 11. - 21. 12. : Prepolni ste energije, zato boste skušali končati zaceto. Raje se lotite nescas povsem novega. Izbiranje in odlaganje spadata zraven.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1. : Toliko stvari hkrati se boste lotili, da boste ustvarili le veliko zmedo. Pustite nekaj za prihodnjic; preostalo se bo samo uredilo.

VODNAR 21. 1. 19. 2. : Spet vas bo prevze lo prepričanje, da se ukvarjate s prevec banalnimi stvarmi. Vase poslanstvo je vendar nekaj bolj vzvisenega!

RIBI 20. 2. - 20. 3. : Energija, ki vas je prejšnje obdobje držala pokonci, vam pricinja polagoma pojenjati. A ker ste vestni, zelite pa biti tudi vzorni, se boste se trudili.